

VENDIM
Nr. 00-2024-1611 (125), datë 22.5.2024

NË EMËR TË REPUBLIKËS

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me trup gjykues të përbërë nga gjyqtarët:

Ilir Panda	kryesues;
Medi Bici	anëtar;
Sokol Binaj	anëtar;
Albana Boksi	anëtare;
Sandër Simoni	anëtar,

në datat 28. 9.2023, 26.10.2023 dhe 22.5.2024, mori në shqyrtim, në seancë gjyqësore publike, çështjen penale që u përket:

KËRKUES: Prokuroria pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë

KUNDËR: Bledar Bedini (Imami)

OBJEKTI: Miratimin e kërkesës për dhënien e pëlqimit për ekstradim nga Shqipëria në Itali të shtetasit shqiptar Bledar Bedini *alias* Bledar Imami.

BAZA LIGJORE: Konventa Evropiane “Për Ekstradimin”, datë 13.12.1957 (ratifikuar me ligjin nr. 8498, datë 10.6.1999) dhe Protokollin e Katërt shtesë të saj, neni 489 e vijues i Kodit të Procedurës Penale të Republikës së Shqipërisë, si dhe nenet 32 e 33, të ligjit nr. 10193, datë 3.12.2009, “Për marrëdhëniet juridiksionale me autoritetet e huaja në çështjet penale”, i ndryshuar me ligjet nr. 100/2012, datë 18.3.2013, nr. 97/2021, datë 7.7.2021.

KOLEGJI PENAL I GJYKATËS SË LARTË,

pasi dëgjoi relatimin e gjyqtarit Medi Bici; prokurorin pranë Prokurorisë së Përgjithshme Arqilea Koça, i cili kërkoi prishjen e vendimit të Gjykatës së Apelit Tiranë dhe lënien në fuqi të vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë; mbrojtësin e zgjedhur, avokatin Ardian Visha, i cili kërkoi lënien në fuqi të vendimit të Gjykatës së Apelit Tiranë dhe e bisedoi çështjen në tërësi, në përfundim;

VËREN:

I. Rrethanat e çështjes:

1. Prokuroria pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë ka paraqitur për shqyrtim, në datën 18.3.2022, në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Tiranë, kërkesën me objekt: Miratimin e kërkesës për dhënien e pëlqimit për ekstradim nga Shqipëria në Itali të shtetasit Bledar Bedini *alias* Bledar Imami.

2. Rezulton se më datë 15.2.2022, nga ana e Policisë Gjyqësore është kryer arrestimi i përkohshëm, për qëllim ekstradimi, i shtetasit shqiptar Bledar Bedini *alias* Bledar Imami, pasi ky subjekt mbi bazën e vendimit të Gjykatës së Apelit të Milanos, nr. 57/2009 SIEP, datë 13.6.2005, është dënuar me 7 vjet burgim që i ka mbetur për t’u shlyer, pjesë e dënimit më të madh që i është dhënë për 10 vjet burgim, për kryerjen e veprës penale “Trafikim narkotikësh”, parashikuar nga neni 110 i Kodit Penal Italian (në vijim KP Italian), vendim i cili është bërë përfundimtar më datë 13.1.2009.

3. Me vendimin nr. 57/2009 SIEP, datë 21.1.2009, të Prokurorisë së Përgjithshme të Republikës në Milano, shtetasi shqiptar Bledar Bedini *alias* Bledar Imami është shpallur në kërkim ndërkombëtar për ekzekutimin e dënimit që i ka mbetur për t’u shlyer, 7 vjet burgim sipas vendimit nr. 57/2009, datë 13.6.2005, të Gjykatës së Apelit të Milanos, i akuzuar për kryerjen e veprës penale “Trafikim narkotikësh”. Mbi bazën e kërkesës së Prokurorisë së Rrethit Gjyqësor Tiranë për vleftësimin e ligjshëm të arrestit të

shtetasit Bledar Bedini (Imami) për qëllime ekstradimi, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendimin nr. 394 akti, datë 17.2.2022, ka vendosur: Vleftësimin e ligjshëm të arrestit në flagrancë të kryer nga policia gjyqësore, më datë 15.2.2022, ndaj shtetasit shqiptar Bledar Bedini (Imami). Caktimin ndaj shtetasit shqiptar Bledar Bedini (Imami) të masës së sigurimit personal “arrest në burg” për qëllime ekstradimi nga shteti shqiptar në shtetin italian. Ngarkohet Prokuroria e Rrethit Gjyqësor Tiranë për ekzekutimin e këtij vendimi. Një kopje e këtij vendimi t’i dërgohet Ministrisë së Drejtësisë Tiranë, etj.....

4. Me shkresën nr. 867/3 prot, datë 17.3.2022, Ministria e Drejtësisë, në vijim të komunikimeve mbi arrestimin për qëllime ekstradimi nga Shqipëria në Itali të shtetasit shqiptar Bledar Bedini *alias* Bledar Imami, i datëlindjes 1.3.1971, banues në Tiranë, i ka komunikuar Prokurorisë së Përgjithshme kërkesën datë 7.3.2022, të Ministrisë së Drejtësisë së Republikës së Italisë për ekstradimin nga Republika e Shqipërisë në Republikën e Italisë të shtetasit shqiptar Bledar Bedini *alias* Bledar Imami, i lindur më datë 1.3.1971.

5. Me shkresën nr. 325/16 prot., datë 18.3.2022, Prokuroria e Përgjithshme i ka dërguar Prokurorisë pranë Gjykatës së Shkallës së Parë Tiranë, kërkesën nr. 867/3 prot., datë 17.3.2022, të Ministrisë së Drejtësisë, për ekstradimin nga Republika e Shqipërisë në Republikën e Italisë të shtetasit shqiptar Bledar Bedini *alias* Bledar Imami.

6. Në kërkesën e datës 7.3.2022, të Ministrisë së Drejtësisë së Republikës së Italisë për ekstradimin e shtetasit shqiptar Bledar Bedini *alias* Bledar Imami parashtrohet:

- Shtetasi Bledar Bedini *alias* Bledar Imami, është i kërkuar në nivel ndërkombëtar mbi bazën e urdhrit për burgim me nr. 57/2009 SIEP të dhënë më datë 21.1.2009, nga Prokuroria e Përgjithshme e Republikës së Milanos për ekzekutimin e dënimit për 7 vjet burgim, që i ka mbetur për t’u shlyer pjesë e dënimit më të madh që i është dhënë me 10 vjet burgim, i cili është bërë përfundimtar më datë 13.1.2009, për veprën penale të importit, mbajtjes dhe shitjes së substancave narkotike të llojit kokainë dhe të pjesëmarrjes në shoqatë që kishte për qëllim importimin, mbajtjen dhe hyrjen e substancave narkotike të llojit kokainë, fakte të kryera midis vitit 2000 dhe vitit 2001.

- Kërkesa për ekstradim bazohet në rregullat e përcaktuara nga Konventa Evropiane, e nënshkruar në Paris, më datë 13.12.1957, e plotësuar dhe modifikuar nga Protokollit i Dytë, i Tretë dhe i Katërt shtesë, përkatësisht të firmosura në datat 17.3.1987, 10.11.2010 dhe 20.9.2012, si dhe në marrëveshjen e dyanshme shtesë të të njëjtës konventë, nënshkruar në Tiranë më datë 3.12.2007.

- Sipas kërkesës, sistemi juridik italian parashikon se dënimi me burgim të përjetshëm nuk parashkruhet, nga ana tjetër që dënimi me burgim shuhet për shkak të parashkrimit me kalimin e një kohe të barabartë me dyfishin e dënimit të dhënë, por gjithsesi, jo më të madhe se tridhjetë vjet dhe jo më të vogël se dhjetë vjet.

7. Në urdhrin e ekzekutimit me burgim nr. 57/2009 SIEP, datë 21.9.2009, urdhërohet ekzekutimi i vendimit të Gjykatës së Apelit të Milanos, i datës 13.6.2005, i cili është bërë përfundimtar dhe i pakthyeshem më datë 13.1.2009, në ngarkim të Bledar Imami *alias* Bledar Bedini, i biri i Halilit, datëlindja 1.3.1971, lindur në Tiranë, Shqipëri, i arratisur, njohur fajtor për veprat penale, të parashikuara nga neni 110 KP Italian, neni 81 c. 2 KP Italian, neni 73 c. i parë - DPR 309/ 1990, neni 73 c. i gjashtë, DPR 309/1990, neni 80 c. i dytë, DPR 309/1990; kryer në datën 15.9.2000, e duke vazhduar deri në datën 18.5.2001 episod shkronja “d” - vendi: Milano e në vend tjetër 1) neni 110 KP Italian, neni 81 c. 2) KP Italian, neni 73 c. i parë - DPR 309/ 1990, neni 73 c. i gjashtë, DPR 309/1990, neni 80 c. i dytë, DPR 309/1990; kryer në datën 15.9.2000 e duke vazhduar deri më datë 18.5.2001 episod shkronja “e” - vendi: Milano e në vend tjetër, neni 74 c. i dytë DPR 309/1990 kryer më datë **.9.2000 e duke vazhduar deri më **.5.2001- vendi Milano e në vend tjetër. Në lidhje me gjendjen e ekzekutimit thuhet se është i lirë dhe është lëshuar urdhri i ekzekutimit për dënimin prej 7 (shtatë) vjetësh e gjobë prej 110.000 euro. Në vijim, është paraqitur kërkesa për aplikimin e favorizimeve sipas neneve 174 dhe 672 të KPP, të lëshuar në datën 21.1.2009 dhe si pasojë i është ulur dënimi në masën 3 vjet burgim dhe gjobë 10.000 euro, duke i mbetur për të vuajtur gjithsej 7 vjet burgim e gjobë prej 100.000 euro.

8. Në vendimin e Gjykatës së Apelit të Milanos, nr. SIEP 57/2009, datë 13.6.2005, i cili është bërë përfundimtar më datë 13.1.2009, shtetasi shqiptar Bledar Bedini *alias* Bledar Imami është dënuar me 7 (shtatë) vjet burgim për kryerjen e veprave penale “Importimi, mbajtja dhe shitja e narkotikëve” dhe “Pjesëmarrja në organizatë kriminale me qëllim, importimin, mbajtjen dhe shitjen e substancave narkotike”, parashikuar nga nenet 81 KPV. KP, 110-81 KPV. KP, - 73 CO. 1 E6- 80 CO. 2 DPR 309/974 CO 2 DPR 309/90, sepse me disa veprime aktive është konsideruar përgjegjës për veprat penale të specifikuar më sipër, pasi ka marrë pjesë në një organizatë të qëllimshme për importimin nga Holanda të sasive të konsiderueshme me kokainë të destinuar për shitje në tregjet klandestine në Milano, Torino dhe se ka bashkëpunuar me të tjerët për të shitur sasitë e përmendura në momentin që mbërrinin në Itali. Veprat për të cilat dënohet Bledar Bedini *alias* Bledar Imami nuk janë të natyrës politike apo ushtarake, si dhe nuk janë në prag të parashkrimit.

9. **Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë**, me vendimin nr. 375 akti, datë 14.9.2022, ka vendosur:

Pranimin e kërkesës së Prokurorisë së Rrethit Gjyqësor Tiranë.

Miratimin e kërkesës për lejimin e ekstradimit nga Republika e Shqipërisë në Republikën e Italisë të shtetasit shqiptar Bledar Bedini *alias* Bledar Imami, i biri i Halilit dhe Refijes, i datëlindjes 1.3.1971, lindur dhe banues në rrugën “Bajram Curri”, pallatet “1 Maji”, shkalla nr. 34, apartamenti nr. 1, Tiranë, sipas kërkesës së autoriteteve italiane.

10. Gjykata e shkallës së parë, arsyeton se *pas analizës së provave të përshkruara më sipër konstaton: Së pari, Republika e Shqipërisë ka ratifikuar Konventën Evropiane mbi Ekstradimin në 13 dhjetor 1957. Ndodhur në këto kushte, Gjykata vlerëson që plotësohet parashikimi i nenit 11 të KP, që parashikon lejimin e ekstradimit të shtetasve në rastet kur është parashikuar shprehimisht në marrëveshjet ndërkombëtare në të cilat Republika e Shqipërisë është palë, siç është shteti kërkuar Italia. Së dyti, veprat penale për të cilat është dënuar shtetasi shqiptar Bledar Bedini (Imami) parashikohen si të tilla edhe nga KP i Republikës së Shqipërisë. Së treti, Gjykata vlerëson që në rastin konkret nuk ka arsye të mendohet që shtetasi shqiptar Bledar Bedini (Imami) do t’ju nënshtrohet persekutimeve ose diskriminimeve për shkak të racës, seksit, fesë, gjubës, bindjeve politike, gjendjes personale a shoqërore ose dënimeve apo trajtimeve të egra, ç’njërëzore a poshtëruese, por as edhe veprimeve që përbëjnë shkelje të një të drejte apo lirie themelore të njeriut. Së katërti, nuk rezultojnë që për veprat penale, të cilat ka kryer shtetasi shqiptar Bledar Bedini (Imami) të jetë dhënë amnisti nga shteti shqiptar. Së pesti, nuk rezultoi që të jetë parashikuar dënimi i dhënë sipas ligjit të shtetit italian. Gjykata, bazuar në dokumentacionin bashkëlidhur mbi ekstradimin e shtetasit shqiptar Bledar Bedini *alias* Bledar Imami, Bledar Bedini (Imami), mbështetur në Konventën Evropiane “Për Ekstradimin”, datë 13 dhjetor 1957, dhe Protokollin e Katërt shtesë të saj, nenit 489 e vijues të KPP të Republikës së Shqipërisë, si dhe nenet 32 e 33, të ligjit nr. 10193, datë 3.12.2009, “Për marrëdhëniet juridiksionale me autoritetet e huaja në çështjet penale”, i ndryshuar me ligjet nr. 100/2012, datë 18.3.2013, nr. 97/2021, datë 7.7.2021 dhe neneve 488, 489, 490, 492, 497, 498 dhe 499 të KPP-së të Republikës së Shqipërisë...*

11. Kundër vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë ka paraqitur ankim shtetasi Bledar Bedini (Imami) i cili kërkon: ...Ndryshimin e vendimit të datës 14.9.2022, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë. Rrëzimin e kërkesës së Prokurorisë së Rrethit Gjyqësor Tiranë dhe refuzimin e kërkesës për lejimin e ekstradimit të shtetasit Bledar Bedini *alias* Imami drejt Republikës së Italisë. Urdhërimin e lirimit të menjëhershëm të shtetasit Bledar Bedini *alias* Imami.

12. Ankuesi pretendon se pranë Gjykatës së Lartë ndodhet për gjykim çështja penale me objekt njohje e vendimit penal të huaj ndaj shtetasit Bledar Bedini, kjo çështje nuk ka përfunduar ende në atë gjykatë ndaj nuk mund të ekzekutohet ekstradimi ndaj tij pa u njohur vendimi penal i huaj. Po ashtu, prokuroria nuk i dha një përgjigje se ç’kuptim ka rekursi i ushtuar në Gjykatën e Lartë nga ekzekutimi i ekstradimit, pra ka një përplasje kërkesash nga organi i akuzës.

13. **Gjykata e Apelit Tiranë**, me vendimin nr. 1242, datë 20.12.2022, ka vendosur:

Ndryshimin e vendimit nr. 375, datë 14.9.2022, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë.

Mospranimin e kërkesës për ekstradimin e shtetasit shqiptar Bledar Bedini (Imami). Urdhërohet lirimi nga paraburgimi i të arrestuarit Bledar Bedini (Imami) nëse nuk mbahet për ndonjë vepër tjetër penale apo vendim tjetër penal, etj...

14. Gjykata e apelit arsyeton se ... Gjykata e apelit, pasi shqyrtoi shkaqet e parashtruara në ankimin e paraqitur dhe tërësinë e të gjitha akteve të administruara në dosje, vlerëson se vendimi i Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, i cili ka lejuar ekstradimin e shtetasit shqiptar Bledar Bedini alias Bledar Imami është rrjedhojë e moszbatimit të drejtë të ligjit procedural penal dhe më konkretisht dispozitave procedurale penale që normojnë ekstradimin për jashtë shtetit që parashikohen në nenin 488 e vijues të KPP. Nga shqyrtimi në tërësi i çështjes dhe pasi mori në konsideratë pretendimet e palëve, Prokuroria pranë Gjykatës së Apelit Tiranë, si dhe mbrojtja, gjykata e apelit evidenton si çështje të ligjit interpretimin e zbatimit të drejtë të neneve 6, 7, 11 të KP, nenit 491, shkronja "e", të KPP dhe nenit 9, të ligjit nr. 10193, datë 3.12.2009, "Për marrëdhëniet juridiksionale me autoritetet e huaja në çështjet penale", në raport me nenet 122 të Kushtetutës, nenet 26 të Konventës së Këshillit të Evropës "Për Ekstradimin" dhe të dy Protokolleve Shtesë, ratifikuar me ligjin nr. 8322, datë 2.4.1998, të Kuvendit të Shqipërisë, pika 2, e nenit 10, të Konventës "Për Ekstradimin", ndryshuar me Protokollin e Katërt shtesë të kësaj konvente, e ratifikuar me ligjin nr. 117/2013, "Për Ratifikimin e Protokollit të Katërt shtesë të Konventës Evropiane të Ekstradimit", nenit 18, të "Marrëveshjes ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe Republikës së Italisë, si shtesë e Konventës Evropiane për Ekstradimin, të 13 dhjetorit 1957", që ka si qëllim të lehtësojë zbatimin e tyre, ratifikuar me ligjin nr. 9871, datë 11.2.2008, dhe në zbatim të tyre çmon se gjen mbështetje pretendimi i mbrojtjes se, sipas ligjit shqiptar është parashkruar ekzekutimi i dënimit penal për të cilin kërkohet të ekstradohet shtetasi Bledar Imami, kërkesa për efekt ekstradimi është një kërkesë e përsëritur, e cila cenon parimin e sigurisë juridike, si dhe pretendimi se gjykimi është zhvilluar në mungesë dhe shteti italian nuk ka dhënë garanci për rishikimin e vendimit. Në zbatim të drejtë të këtyre dispozitave, gjykata vlerëson të mbajë një qëndrim mbi mënyrën e interpretimit të këtyre dispozitave dhe konkretisht: i. ato që kanë të bëjnë me zbatimin e parimit të reciprocitetit në marrëdhëniet juridiksionale të bashkëpunimit gjyqësor me jashtë dhe a është i varur zbatimi i këtij parimi në rastin kur shteti kërkues i ka vënë rezervë normës konventore, me kusht që ai të mos shtrihet ndaj shtetasve të vet dhe as ndaj veprimt të ligjit të vet juridiksional ndaj shtetasve të huaj; ii. nëse shtrihet kjo rezervë ndaj shtetasve shqiptarë e ndaj të cilëve shteti kërkues ka juridiksion zbatimin e ligjit të brendshëm të tij në rastin e parashkrimit të ekzekutimit të dënimit penal; dhe iii. se cila normë ka përparësi për t'u zbatuar: ajo konventore, marrëveshja dypalëshe, ligji i brendshëm, në rastin kur kemi rezervë apo deklaram ndaj normës konventore e kur zbatohet parimi i reciprocitetit.

14.1 Sipas pikës 2, të nenit 39 të Kushtetutës, ekstradimi mund të lejohet vetëm kur është parashikuar shprehimisht në marrëveshjet ndërkombëtare në të cilat Republika e Shqipërisë është palë dhe vetëm me vendim gjyqësor. Koncepti i institutit të ekstradimit, referuar Konventës Evropiane "Për Ekstradimin" dhe KPP konsiston në një nga format e bashkëpunimit ndërkombëtar dhe ka për qëllim dorëzimin e një personi një shteti të huaj për ekzekutimin e një vendimi me burgim ose të një akti që vërteton procedimin e tij për një vepër penale. Nga përmbajtja e neneve 5, 39 dhe 116 të Kushtetutës, si dhe nenit 10 të KPP, burimet e së drejtës që rregullojnë ekstradimin në legjislacionin shqiptar janë Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë, marrëveshjet ndërkombëtare shumëpalëshe dhe dypalëshe të ratifikuara, parimet dhe normat e së drejtës ndërkombëtare të pranuar, si dhe dispozitat e KP dhe të KPP. Shteti shqiptar është palë kontraktuese në Konventën Evropiane "Për Ekstradimin", e 13 dhjetorit 1957 dhe e dy Protokolleve Shtesë ratifikuar me ligjin nr. 8322, datë 2.4.1998 dhe e Protokollit të Tretë Shtesë të kësaj konvente, ratifikuar me ligjin nr. 10426, datë 2.6.2011. Sipas nenit 10 të kësaj konvente "Ekstradimi nuk akordohet nëse parashkrimi i aktit ose i dënimit hyn në fuqi qoftë falë legjislacionit të palës që kërkon, qoftë nga ai i palës së kërkuar. Nga ana tjetër, rezulton se Republika e Shqipërisë, me anë të ligjit nr. 117/2013, datë 15.4.2013, ka ratifikuar tashmë edhe "Protokollin e Katërt shtesë të Konventës Evropiane të Ekstradimit". Neni 1 i Protokollit të Katërt shtesë, ka ndryshuar nenin 10 të Konventës të Evropiane "Për Ekstradimin", duke parashikuar: "1. Ekstradimi nuk miratohet kur ndjekja penale ose dënimi i personit të kërkuar është parashkruar sipas ligjit të palës kërkuese. 2. Ekstradimi nuk refuzohet për arsye se ndjekja penale ose dënimi i personit të kërkuar do të parashkruhej sipas ligjit të palës së kërkuar".

14.2 Pra, në bazë të Protokollit të Katërt shtesë të Konventës Evropiane mbi Ekstradimin shteti shqiptar dhe ai italian kanë pranuar të ndalojnë ekstradimin e shtetasve nëse është parashkruar vepra penale ose ekzekutimi i dënimit vetëm sipas ligjit të shtetit kërkues dhe jo më edhe sipas ligjit të shtetit të kërkuar. Duke iu kthyer çështjes objekt shqyrtimi, Gjykata

e Apelit Tiranë çmon të bazuar pretendimin e mbrojtjes për refuzimin e ekstradimit, pasi në zbatim të pikës 1/b, të nenit 54 të ligjit “Për marrëdhëniet juridiksionale me autoritetet e huaja në çështjet penale”, ekzekutimi i dënimit është parashkruar. Gjykata e apelit çmon të evidentojë që një vendim penal i huaj të sjellë pasojat që burojnë në pjesën urdhëruese të tij kërkohet, midis të tjerave, që jo vetëm vepra penale që është kryer të jetë njëkohësisht e dënueshme nga legjislacionet penale të shteteve palë në një marrëveshje, por edhe që dënimi të jetë njëkohësisht i ekzekutueshëm dhe jo i parashkruar, si nga shteti kërkues, ashtu dhe nga shteti i kërkuar. Parashkrimin e ekzekutimit të vendimit të dënimit, ligjvënësi e ka parashikuar si rrethanë penguese, jo vetëm për sa i përket ekzekutimit, por edhe njohjes së një vendimin penal të huaj dhe lejimit të ekstradimit. Neni 54 i ligjit “Për marrëdhëniet juridiksionale me autoritetet e huaja në çështjet penale”, i titulluar: Kërkesat për njohjen dhe ekzekutimin e vendimeve penale të huaja, në pikën “b” të tij parashikon, se: ... Përveç kushteve të parashikuara në neni 514 të KPP, vendimi penal i huaj njihet dhe ekzekutohet edhe kur plotësohen kushtet e mëposhtme: b) ekzekutimi i vendimit të dënimit në bazë të legjislacionit të brendshëm nuk është parashkruar. Për sa i përket parashkrimit të ekzekutimit të një vendimi dënimi KP i RSH në nenin 68 të tij parashikon se vendimi i dënimit nuk ekzekutohet kur nga dita që vendimi ka marrë formë të prerë, kanë kaluar dhjetë vjet për vendimin që përmban dënimin nga pesë gjer në pesëmbëdhjetë vjet burgim.

14.3 Në rastin konkret, vendimi nr. 10235/2001, datë 9.7.2004, i Gjykatës së Shkallës së Parë Milano Itali, i ndryshuar pjesërisht me vendimin nr. 2858/2005, datë 13.6.2005, të Gjykatës së Apelit Milano, Itali i cili është bërë përfundimtar më datë 13.1.2009, të drejtën për t’u ekzekutuar nga organet kompetente të shtetit shqiptar sipas KPP të RSH, e ka pasur deri në datën 13.1.2019. Pas datës 13.1.2019, dënimi prej 10 vjetësh burgim konsiderohet i shuar për shkak të parashkrimit të së drejtës për ekzekutimin e vendimit që përmban dënimin e mësipërm. Lidhur me pretendimin e ngritur nga mbrojtësi se sipas ligjit të brendshëm është parashkruar ekzekutimi i vendimit penal dhe për këtë shkak duhet të refuzohet ekstradimi, gjykata konkludon se me ligjin nr. 117/2013, “Për Ratifikimin e Protokollit të Katërt shtesë të Konventës Evropiane të Ekstradimit”, Republika e Shqipërisë ka ratifikuar Protokollin e Katërt shtesë të Konventës Evropiane të Ekstradimit. Ky ligj është botuar në Fletoren Zyrtare nr. 61, datë 24.4.2013 dhe ka hyrë në fuqi 15 ditë nga botimi në Fletoren Zyrtare. Në nenin 1, “Kalimi i afatit”, të këtij protokollit shtesë, parashikohet se: ... Neni 10 i Konventës zëvendësohet me dispozitat e mëposhtme: “Kalimi i afatit 1. Ekstradimi nuk miratohet kur ndjekja penale ose dënimi i personit të kërkuar është parashkruar sipas ligjit të Palës Kërkuese. 2. Ekstradimi nuk refuzohet për arsye se ndjekja penale ose dënimi i personit të kërkuar do të parashkruhej sipas ligjit të palës së kërkuar. 3. Çdo shtet, në kohën e nënshkrimit ose gjatë depozitimit të instrumentit të tij të ratifikimit, pranimit, miratimit ose aderimit, mund të deklarojë se rezervon të drejtën për të mos zbatuar paragrafin 2: a) Kur kërkesa për ekstradim bazohet në veprat penale për të cilat shteti ka juridiksion sipas ligjit të tij penal; dhe/ose b) Nëse legjislacioni i tij i brendshëm ndalon shprehimisht ekstradimin kur ndjekja penale ose dënimi i personit të kërkuar do të parashkruhej sipas ligjit të tij. 4. Në përcaktimin nëse ndjekja penale ose dënimi i personit të kërkuar do të parashkruhej sipas ligjit të saj, çdo palë që ka bërë një rezervë sipas paragrafit 3 të këtij neni merr në konsideratë, në përputhje me ligjin e saj, çdo akt ose ngjarje që ka ndodhur në palën kërkuese, në masën që aktet ose ngjarjet e të njëjtës natyrë kanë efektin e ndërprerjes ose pezullimit të parashkrimit në palën e kërkuar...

14.4 Republika e Italisë, si një nga shtetet palë të Konventës Evropiane “Për Ekstradimin”, ka depozituar instrumentin e ratifikimit të Protokollit të Katërt Shtesë të Konventës Evropiane të Ekstradimit, së bashku me rezervën, në lidhje me nenin 10, paragrafi i tretë, duke rezervuar të drejtën që të mos e mos aplikojë nenin 10 paragrafi 2, të Konventës “Për Ekstradimin”, të amenduar me nenin 1, të Protokollit të Katërt shtesë, në rastet kur kërkesa e ekstradimit është bërë për krime për të cilat shteti italian ka juridiksion sipas ligjit të tij penal. Sipas nenit 13, pika 3, të Protokollit të Katërt shtesë, “Nuk mund të bëhet asnjë rezervë, në lidhje me dispozitat e këtij protokollit, me përjashtim të rezervave, të parashikuara në nenin 10, paragrafi 3, neni 21, paragrafi 5, i Konventës së ndryshuar nga ky protokoll dhe neni 6, paragrafi 31, i këtij protokollit. Reciprociteti mund të zbatohet për çdo rezervë të bërë. Sa më lart, shteti italian ka paraqitur rezervë për të mos aplikuar nenin 10/2 të Konventës “Për Ekstradimin”, të amenduar me nenin 1, të Protokollit të Katërt shtesë, në rastet kur legjislacioni i tij i brendshëm ndalon shprehimisht ekstradimin, kur ndjekja penale ose dënimi i personit të kërkuar do të parashkruhej sipas ligjit të tij. Legjislacioni penal parashikon se ekstradimi karakterizohet nga parimi i reciprocitetit, i shprehur në termat: shteti i kërkuar jep ekstradimin vetëm në rast se shteti kërkues, në rrethana të ngjashme ose të njëjta ose me palë të kundërta, është i detyruar të bëjë të njëjtën gjë. Parimi i reciprocitetit, përveç garantimit të barazisë në marrëdhëniet ndërkombëtare në çështjet penale, ndihmon dhe në standardizimin e ligjeve mbi këtë temë të favorizojnë

zhvillimin e një praktike ekstradimi konvencionale. Parimi i reciprocitetit si një nga parimet e së drejtës ndërkombëtare publike ka gjetur sanksionim në nenin 26 të Konventës Evropiane të Ekstradimit. Në pikën 3, të nenit 26 të Konventës parashikohet se: “Një palë kontraktuese që ka formuluar një rezervë, në lidhje me një dispozitë konventore, nuk mund të pretendojë që një shtet tjetër të aplikojë këtë dispozitë, përveçse në masën në të cilën ajo vetë e ka pranuar”. Zbatimit të parimit të reciprocitetit i ka qëndruar besnik dhe Marrëveshja ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe Republikës së Italisë, e cila në nenin 18, paragrafi 1, titulli “Dispozita lidhur me Ekstradimin e shtetasve”, ku parashikohet se: “Palët Kontraktuese marrin përsipër, në mënyrë të ndërsjellë, të dorëzojnë shtetasit e tyre që ndodhen në ndjekje penale nga njëra prej tyre për kryerjen e veprave penale, ose që janë shpallur në kërkim për vuajtjen e dënimit apo të një mase shtrënguese, në përputhje me normat dhe kërkesat e Konventës Evropiane mbi Ekstradimin. Marrëveshja në fjalë nuk parashikon rregullim tjetër mbi ekstradimin, duke i qëndruar besnik në këtë aspekt rregullimeve të Konventës dhe sanksionimit të parimit që ekstradimi do të zbatohet në mënyrë të ndërsjellë në mes të dy shteteve, në përputhje me rregullimet e Konventës. Kjo marrëveshje i referohet në mënyrë të veçantë ekstradimit. Në preambulën e saj thuhet se Shqipëria i mbetet deklarimit që ka bërë në depozitimin e instrumentit të ratifikimit të Konventës Evropiane “Për Ekstradimin” ku deklaronte se: Shqipëria refuzon ekstradimin e shtetasve të vet, me përjashtim të rasteve kur është parashikuar ndryshe në marrëveshjet ndërkombëtare në të cilat Shqipëria është palë kontraktuese...

14.5 Çështja që ka të bëjë me zbatimin e normave të Konventës “Për Ekstradim”, lidhet me raportet që krijohen mes Republikës së Italisë dhe asaj të Shqipërisë, për shkak të rezervës së shtetit italian, mbi normën që ndalon refuzimin e ekstradimit mbi argumentin se vepra penale apo dënimi janë parashkruar sipas ligjit italian, për çështje që janë në juridiksionin e atij shteti. Lidhur me zbatimin e parimit të reciprocitetit, evidentohet së pari se prokurorja e apelit nuk përkrabu qëndrimin e gjykatës së shkallës së parë, për zbatimin tij vetëm në planin politik. Në vijim të këtij arsytimi, gjykata vlerëson se parimi i reciprocitetit përbën normë të së drejtës, të detyrueshme për t’u zbatuar nga shtetet anëtare të saj. Vetë konventa është burim i së drejtës dhe gjykata ka detyrimin që ta zbatojë atë, duke garantuar mbi të gjitha respektimin e të drejtave të subjekteve, që u nënshtrohen procedurave të ekstradimit. Duke pranuar se parimi i reciprocitetit mes Republikës së Italisë dhe asaj të Shqipërisë, duhet të zbatohet jo vetëm nga ministri i Drejtësisë (qoftë edhe në momentin, kur kërkon nëpërmjet prokurorisë që të procedohet me kërkesën e shtetit të huaj që kërkon ekstradimin), por edhe nga gjykata që e shqyrton kërkesën. Referuar këtij parimi të sanksionuar në konventë, për të bërë një zbatim të drejtë të konventës, në tërësinë e dispozitave të saj, interpretimi dhe zbatimi i duhur i Konventës Evropiane të Ekstradimit, në raport me shtetin italian, lidhur me parashkrimin e ndjekjes penale apo të dënimit, do të ishte: shteti shqiptar do të lejojë ekstradimin e shtetasve të tij, apo personave të tjerë nga territori i tij ndaj shtetit italian, për aq sa shteti italian e lejon ekstradimin e shtetasve të tij apo personave të tjerë nga territori i tij. Duke qenë se shteti italian mund ta refuzojë ekstradimin në rast se ndjekja penale apo dënimi janë parashkruar (përfshirë këtu dhe ndërprerjet, dhe pezullimet sipas legjislacionit të shtetit të kërkuar) sipas legjislacionit të tij, në bazë të parimit të reciprocitetit, të sanksionuar në Konventë, edhe shteti shqiptar do ta refuzojë ekstradimin, në rast se ndjekja penale apo dënimi janë parashkruar sipas legjislacionit të shtetit shqiptar, prandaj dhe gjykata e gjen pretendimin e mbrojtjes të drejtë dhe të bazuar në të drejtën ndërkombëtare dhe atë të brendshme, Marrëveshja ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe Republikës së Italisë, si shtesë e konventës evropiane për ekstradimin, të 13 dhjetorit 1957 dhe e Konventës Evropiane “Për ndihmë juridike për çështjet penale”, të 20 prillit 1959, që ka si qëllim të lehtësojë zbatimin e tyre, të ratifikuar në legjislacionin tonë me ligjin nr. 9871, datë 11.2.2008, në pikën 1, të nenit 18 të kësaj marrëveshjeje parashikohet se: “1. Palët kontraktuese marrin përsipër, në mënyrë të ndërsjellë, të dorëzojnë shtetasit e tyre që ndodhen në ndjekje penale nga njëra prej tyre për kryerjen e veprave penale, ose që janë shpallur në kërkim për vuajtjen e dënimit apo të një mase shtrënguese, në përputhje me normat dhe kërkesat e Konventës Evropiane mbi Ekstradimin”.

14.6 Pra, rezulton se me këtë marrëveshje, shtetet nënshkruese i referohen zbatimit të Konventës Evropiane të Ekstradimit, duke u angazhuar për zbatimin e saj. Kjo Konventë duhet të zbatohet në tërësinë e saj, përfshirë dhe pikën 3, të nenit 26 të saj, që ka të bëjë me parimin e reciprocitetit dhe bazuar në këtë parim edhe shteti shqiptar nuk duhet të pranojë ekstradimin e shtetasve të vet për të cilat ka juridiksion, si në rastin konkret. Në KPP në neni 491 “Mospranimi i kërkesës për ekstradim”, shkronja “ë”, parashikohet se: “Nuk mund të jepet ekstradimi: ...ë) kur është parashkruar ndjekja penale ose dënimi sipas ligjit të shtetit të kërkuar”. Ligji për marrëdhëniet juridiksionale me jashtë, në nenin 32 parashikon se: “...ekstradimi i një personi në drejtim të një shteti të huaj lejohet kur plotësohen edhe kushtet e mëposhtme: Ndjekja penale

ose ekzekutimi i dënimit penal nuk janë parashkruar sipas legjislacionit të shtetit kërkuar”. Sa më sipër trajtuar, gjykata çmon se vendimi për të cilën kërkohet ekstradimi i shtetasit Bledar Bedini alias Bledar Imami është parashkruar, pasi bazuar në parimin e reciprocitetit shteti shqiptar nuk duhet të pranojë ekstradimin e shtetasve të vet në të njëjtat kushtet për veprat penale për të cilat ka juridiksion. Duke iu rikthyer rastit konkret nëse është vendi që Republika e Shqipërisë të zbatojë reciprocitetin ndaj shtetit kërkuar, Republikës së Italisë, gjykata e apelit vlerëson se për sa kohë në një rast analog, Republika e Italisë do të refuzonte zbatimin e paragrafit të dytë, të nenit 10 të Konventës për Ekstradimin (sipas Protokollit të Katërt), është rasti që të zbatohet parimi i reciprocitetit. Në zbatim të nenit 26 të Konventës Evropiane të Ekstradimit, Republika e Italisë nuk mund të kërkojë zbatimin e kësaj dispozite nga një shtet tjetër kontraktues, për sa kohë që ka ratifikuar me rezervë Protokollin e Katërt.

14.7 Në kushtet e mësipërme, duke mos zbatuar normën e mësipërme konventore, thirret për zbatim ligji i brendshëm, neni 491, shkronja “e”, të KPP, sipas të cilit përbën kusht ndalues për ekstradimin rasti kur është parashkruar dënimi sipas ligjit të shtetit të kërkuar. Sikurse është parashtruar më sipër, me vendim gjyqësor të formës së prerë nr. 957, datë 9.7.2019, të Gjykatës së Apelit Tiranë është konstatuar se ekzekutimi i dënimit të dhënë nga gjykata italiane është parashkruar sipas ligjit shqiptar, ndaj ky fakt përbën arsyen, për të cilën gjykata e apelit arrin në përfundimin se vendimi i gjykatës së shkallës së parë është marrë në interpretim dhe zbatim të gabuar të ligjit, ekstradimi i shtetasit shqiptar Bledar Bedini alias Bledar Imami, nga Republika e Shqipërisë në Republikën e Italisë, nuk duhet të miratohet, duke e bërë në këtë rast të cënueshëm vendimin nr. 375 akti, datë 14.9.2022, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë. Gjikata e çmon të drejtë pretendimin e ngritur në ankim dhe në gjykimin në apel të mbrojtjes se: ky proces jo vetëm certifikon parashkrimin e pretenduar por e kthen gjithë këtë kaqz në “gjë të gjykuar” e të pamundur për t’u si proces ekstradimi rishtas për të njëjtin fakt dhe akt...Gjikata e gjen të bazuar pretendimin e mbrojtjes në gjykimin në apel se e “njëjta çështje me objekt njohje vendimi penal të huaj ndodhet për gjykim në Gjykatën e Lartë mbi bazën e rekursit të organit të Prokurorisë së Rrethit Tiranë dhe se Prokuroria e Apelit nuk dha një përgjigje se ç’kuptim ka rekursi i ushtruar në Gjykatën e Lartë nga organi i prokurorisë, në lidhje me njohjen e vendimit të huaj kur ndërkohë që kërkohet ekzekutimi i ekstradimit”. Në analizë të këtij pretendimi, gjykata, pasi konstaton se sipas vërtetimit nr. 6330/1 prot., datë 25.11.2022, të Gjykatës së Lartë ku citohet se...nga verifikimet në sistemin elektronik të menaxhimit të çështjes është në fazë studimi çështja penale nr. 69403-00901-00-2019 akti, datë regjistrimi 30.9.2002, me kërkuar Prokuroria pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, me objekt njohjen e vendimit penal të huaj nr. 2858/2005, datë 13.6.2005, të Gjykatës së Apelit Milano mbi dënimin e shtetasit shqiptar Bledar Imami alias Bedini për veprën penale “Trafikim të lëndëve narkotike në bashkëpunim...çmon se ka një përplasje kërkesash dhe vendimesh penale, në lidhje me të dënuarin dhe në kushtet kur për njohjen e vendimit penal të huaj nuk ka një vendim përfundimtar organi i akuzës nuk mund të pretendojë ekzekutimin e ekstradimit pa u njohur vendimi penal i huaj nga gjykimi në Gjykatën e Lartë (kujtojmë se kjo kërkesë është rrëzuar me vendimin nr. 957, datë 9.7.2019, të Gjykatës së Apelit Tiranë).

14.8 Për sa kohë ekziston mundësia ligjore që Gjykata e Lartë mbi bazën e rekursit të prokurorisë mund të ndryshojë vendimin nr. 957, datë 9.7.2019, të Gjykatës së Apelit Tiranë, vlerësohet se kërkesa për njohje vendimi penal ndaj shtetasit shqiptar Bledar Imami alias Bedini nuk është shqyrtuar nga një vendim përfundimtar dhe i pandryshueshëm. Në rastin në shqyrtim, rezulton qartë se shteti italian nuk ka paraqitur më herët kërkesën për ekstradim të shtetasit shqiptar Bledar Imami alias Bedini, duke zgjedhur të kërkojë njohjen e vendimit dhe dënimit penal në Republikën e Shqipërisë. Kjo ishte kërkesa që u shqyrtua nga gjykata shqiptare dhe që u refuzua. Në atë proces, gjykatës as nuk iu paraqit dhe as nuk shqyrtoi një kërkesë për ekstradim, që të vlerësonte nëse ishte apo jo e pranueshme. Pra, konstatohet se njëkohësisht në gjykatat shqiptare shqyrtohen dhe gjykohen dy kërkesa (njohje vendimi penal të huaj dhe kërkesë për ekstradim) për të njëjtin fakt, ndaj të njëjtit shtetas shqiptar, me të njëjtin shtet kërkuar. Në analizë të sa më lartë, Gjykata vlerëson se cenohet parimi i mos gjykimit dy herë për të njëjtin veprë penale, që është i parashikuar në Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë (neni 34). Kushtetuta përcakton parimet bazë të së drejtës, ndaj ligjet e tjera përfshirë KP, duhet të përmbajnë norma që pajtohen me të, ose zbatimi i tyre do të duhet të kryhet në përputhje me këto parime bazë (shih edhe nenin 1/a të KP). Nën këtë frymë edhe neni 6 i KP që, ndërsa pranon veprimin e ligjit penal në hapësirë, e shtrir zbatimin edhe për veprat penale që kryhen nga shtetasit shqiptarë jashtë territorit të vendit, por për sa kohë që ndaj tij nuk është dhënë një vendim përfundimtar nga gjykata e huaj, përbën një rregullim, që garanton respektimin e këtij parimi. Megjithatë, kjo dispozitë nuk duhet parë dhe

lexuar e shpëputur nga normat e tjera të së drejtës penale, që për shtetasit e mësipërm, parashikojnë një tjetër regjim të zbatimit të ligjit, sikurse është ai i njohjes së vendimit penal të huaj.

14.9 Në nenin 10 të KP, parashikohet se vendimet penale të dhëna ndaj shtetasve shqiptarë nga një gjykatë e huaj mund të njihen, brenda kufijve të ligjit shqiptar, Republikën e Shqipërisë. Këto norma të së drejtës materiale nuk mund të gjejnë zbatim, pa konsideruar edhe organet që ushtrojnë detyrat dhe përgjegjësitë për ndjekjen penale dhe gjykimin penal. Parë në harmoni me njëra-tjetrën, organet e drejtësisë penale shqiptare kanë të drejtën të fillojnë ndjekjen penale, si dhe gjykimin e një shtetasi shqiptar për një veprë të kryer jashtë shtetit, për sa kohë që nuk verifikohet se, për të njëjtin fakt, ai është gjykuar nga gjykatë e huaj me vendim përfundimtar. Dhënia e një vendimi të tillë do të përbënte pengesë që një procedim (betim apo gjykim) i filluar, të vijonte. Kjo nuk do të thotë se shteti shqiptar pushon së pasuri pushtet dhe juridiksion mbi shtetasin e vet, të dënuar nga gjykata e huaj. Juridiksioni penal, në këtë rast, ushtrohet nëpërmjet procedurës së njohjes së vendimit të gjykatës së huaj, çka do të thotë se mbi shtetasin shqiptar vijon të zbatohet ligji penal shqiptar. Dispozitat e KP janë të detyrueshme për t'u zbatuar edhe në këtë procedurë, lidhur me respektimin e parimeve, ekzistencës së një fakti penalisht të dënueshëm sipas këtij Kodi, apo edhe caktimit të dënimit që duhet të ekzekutohet në Republikën e Shqipërisë. Nisur nga sa më sipër, Gjykata e Apelit arrin në përfundimin se ushtrimi i juridiksionit penal mbi shtetasit shqiptarë që kryejnë vepra penale jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë ushtrohet në dy mënyra: 1. nëpërmjet zbatimit të drejtpërdrejtë të ligjit penal, sipas dispozitave procedurale që rregullojnë ushtrimin e ndjekjes penale dhe gjykimin penal; 2. Nëpërmjet njohjes së vendimit penal të huaj, në përputhje me dispozitat procedurale penale, që rregullojnë këtë çështje (nenet 512 e vijues të KPP). Si përfundim, Gjykata e Apelit vlerëson se pretendimi i prokurorisë se ligji penal shqiptar nuk mund të zbatohet ndaj shtetasit Bledar Bedini alias Bledar Imami, është i pabazuar. Ligji shqiptar penal zbatohet ndaj këtij shtetasi, dhe shteti shqiptar ka zgjeruar juridiksion mbi këtë çështje për efekt të kërkesës për njohje. Nga përmbajtja e nenit 512 e vijues të KPP, Gjykata vlerëson se njohja e vendimit penal të huaj është parakushti themelor në mënyrë që vendimi të prodhojë pasoja juridike në rendin juridik shqiptar. Me njohjen e një vendimi penal të huaj nuk kemi të bëjmë me një vendim të gjykatës shqiptare që vihet në ekzekutim, por me një vendim të një gjykate të huaj që ekzekutohet në përputhje me legjislacionin shqiptar dhe që është një zgjerim i juridiksionit të autoritetit gjyqësor të huaj në Shqipëri, i cili përfundon mbas njohjes dhe ekzekutimit të tij në Shqipëri (qëndrim i mbajtur edhe nga Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë në vendimin njëses nr. 154, datë 15.4.2000). Kjo është dhe arsyeja që fillimisht është kërkuar njohja e vendimit të dënimit ndaj shtetasit shqiptar Bledar Imami alias Bedini nga ana e autoriteteve gjyqësore italiane.

14.10 Në eventualitetin e sipërcituar, të pranimit të kërkesës për ekstradim në kushtet kur për të njëjtin fakt është refuzuar më parë kërkesa për njohjen e vendimit penal të huaj ndaj shtetasit shqiptar Bledar Imami alias Bedini, bie ndesh formalisht edhe me parimin e mosdënimit pa ligj që parashikohet në nenin 7 të Evropiane të të Drejtave të Njeriut, si dhe në nenin 29 të Kushtetutës Shqiptare, dhe është pjesë e rëndësishme e procesit të rregullt gjyqësor, së bashku me parimin e mos dënimit dy herë për të njëjtin fakt (ne bis in idem). Neni 29 i Kushtetutës parashikon se: "1. Askush nuk mund të akuzohet ose të deklarohet fajtor për një veprë penale, e cila nuk konsiderohet e tillë me ligj në kohën e kryerjes së saj, me përjashtim të veprave, të cilat në kohën e kryerjes së tyre, përbënin krime lufte ose krime kundër njerëzimit sipas së drejtës ndërkombëtare. 2. Nuk mund të jepet një dënim më i rëndë se ai që ka qenë parashikuar me ligj në kohën e kryerjes së veprës penale. 3. Ligji penal favorizues ka fuqi prapavepruese". Ndërkohë neni 7 i KEDNJ-së parashikon se: "1. Askush nuk mund të dënohet për një veprim ose një mosveprim, që në momentin kur është kryer nuk përbënte veprë penale, sipas të drejtës së brendshme ose ndërkombëtare. Po ashtu, nuk mund të jepet një dënim më i rëndë se ai që ishte i zbatueshëm në momentin kur është kryer vepra penale. 2. Ky nen nuk do të ndikojë mbi gjykimin dhe dënimin e një personi për një veprim ose mosveprim, i cili, në momentin kur është kryer, quhet veprë penale sipas parimeve të përgjithshme të së drejtës, të njohura nga kombet e qytetëruara". Në çdo rast njohja e vendimit penal të huaj është një institut i së drejtës procedurale penale që ka karakterin substancial të dënimit penal, jo vetëm duke pasur parasysh kualifikimin e tij formalisht si të tillë, por edhe duke pasur parasysh kufizimet e mëdha të të drejtave dhe lirive themelore të njeriut që kufizohen në momentin e njohjes së vendimit penal të huaj nga gjykata shqiptare. Në këtë kuptim, nuk mund të pranohet kërkesa për ekstradim në kushtet kur për të njëjtin fakt është refuzuar më parë kërkesa për njohjen e vendimit penal të huaj ndaj shtetasit shqiptar pasi bie ndesh me qëllimin e nenit 29 të Kushtetutës dhe nenit 7 të KEDNJ-së, krijon efektet ekuivalente dhe materiale të një dënimi penal pa ligj, si dhe bie ndesh edhe me parimin e mos dënimit dy herë për të njëjtin fakt (ne bis in idem).

14.11 Përpos sa më lart, Gjykata e Apelit vlerëson se në rastin konkret cenohet edhe parimi kushtetues dhe konventor i sigurisë juridike. Në jurisprudencën e Gjykatës Kushtetuese është vlerësuar se procesi ligjvënës duhet të plotësojë disa kërkesa paraprake të detyrueshme për t'u konfirmuar sakaq me parimin e sigurisë juridike. Ky parim kushtetues ka si kërkesë të domosdoshme faktin që ligji në tërësi, pjesë apo dispozita të veçanta të tij në përmbajtjen e tyre duhet të jenë të qarta, të përcaktuara dhe të kuptueshme, duke nënkuptuar ndër të tjera që ligji në një shoqëri të ofrojë siguri, qartësi dhe vazhdimësi, në mënyrë që individët t'i drejtojnë veprimet e tyre në mënyrë korrekte e në përputhje me të. Një rregullim i pasaktë i normës ligjore dhe që sjell pasojë, nuk shkon në përputhje me qëllimin, stabilitetin, besueshmërinë dhe efektivitetin që synon vetë norma. [1] Në këtë kuptim Gjykata e Apelit vlerëson se në kushtet e këtij kuadri ligjor (KPP i R.Sh i cili e ndalon ekstradimin për shkaqe parashkrimi të ekzekutimit të dënimit penal në shtetin e kërkuar/neni 491 shkronja "ë" /; ratifikimi i Protokollit të Katër Shtesë të Konventës Evropiane të Ekstradimit; dhe interpretimit që bëhet nga organi i akuzës (nëpërmjet paraqitjes së kërkesave të tilla, fillimisht kërkesë për njohje vendimi penal të huaj - kërkesë kjo e refuzuar nga shteti shqiptar - dhe më pas kërkesë për ekstradim), shtetasit shqiptar që ndodhen në raste të ngjashme, përfshirë edhe të dënuarën, i cenohet procesi i rregullt ligjor për shkak se ligjvënësi nuk ka respektuar parimin konventor dhe kushtetues të qartësisë dhe precizitetit të ligjit penal të elaboruar në vijimësi nga GJEDNJ-ja dhe Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, i cili kërkon që i gjithë ligji të jetë mjaftueshëm preciz në mënyrë të tillë që të lejojë personin - nëse është e nevojshme me këshillimin e dubur - të parashikojë, deri në shkallën që është e arsyeshme për rrethanat, pasojat të cilat mund t'i shkaktojë një akt i caktuar. Mungesa e qartësisë së ligjit dhe parashikueshmërisë se cilat do jenë pasojat ligjore cenon parimin e sigurisë juridike të personit. Bazuar në sa më lart gjykata e apelit, ndryshe nga gjykata e shkallës së parë, e gjen të pabazuar në ligj kërkesën e organit të akuzës për miratimin e lejimit të ekstradimit të shtetasit Bledar Bedini alias Bledar Imami dhe si të tillë do ta ndryshojë atë....

15. Kundër vendimit të Gjykatës së Apelit Tiranë, ka paraqitur rekurs Prokuroria pranë Gjykatës së Apelit Tiranë, duke kërkuar: Ndryshimin e vendimit nr. 1242, datë 20.12.2022, të Gjykatës së Apelit Tiranë dhe lënien në fuqi të vendimit nr. 375, datë 14.9.2022, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë.

16. Në rekurs, Prokuroria pranë Gjykatës së Apelit Tiranë ka parashtruar këto shkaqe:

- Vendimi i Gjykatës së Apelit Tiranë vjen në kundërshtim me disa praktika të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë.

- Gjithsesi, edhe vetë Gjykata e Lartë ka mbajtur qëndrime të ndryshme për raste të njëjta, ndaj lind e nevojshme unifikimi i praktikës, në mënyrë që të mos krijohet pabarazi në trajtimin e njerëzve përballë ligjit.

- Gjykata e Apelit Tiranë vlerësoi se pretendimi i mbrojtjes se, sipas ligjit shqiptar është parashkruar ekzekutimi i dënimit penal për të cilin kërkohet të ekstradohet shtetasi Bledar Imami, kërkesa për efekt ekstradimi është një kërkesë e përsëritur, e cila cenon parimin e sigurisë juridike, si dhe pretendimi se gjykimi është zhvilluar në mungesë dhe shteti italian nuk ka dhënë garanci për rishikimin e vendimit. Gjykata e Apelit Tiranë çmon të bazuar pretendimin e mbrojtjes për refuzimin e ekstradimit, pasi në zbatim të pikës 1/b, të nenit 54, të "Për marrëdhëniet juridiksionale me autoritetet e huaja në çështjet penale", ekzekutimi i dënimit është parashkruar. Gjykata e Apelit Tiranë çmon të evidentojë që një vendim penal i huaj të sjellë pasojat që burojnë në pjesën urdhëruese të tij kërkohet, midis të tjerave, që jo vetëm vepra penale që është kryer të jetë njëkohësisht e dënueshme nga legjislacionet penale të shteteve palë në një marrëveshje, por edhe që dënimi të jetë njëkohësisht i ekzekutueshëm dhe jo i parashkruar si nga shteti kërkuar, ashtu dhe nga shteti i kërkuar. Parashkrimin e ekzekutimit të vendimit të dënimit, ligjvënësi e ka parashikuar si rrethanë penguese, jo vetëm për sa i përket ekzekutimit, por edhe njohjes së një vendimi penal të huaj dhe lejimit të ekstradimit....gjykata çmon se vendimi për të cilin kërkohet ekstradimi i shtetasit Bledar Bedini alias Bledar Imami është parashkruar, pasi bazuar në parimin e reciprocitetit shteti shqiptar nuk duhet të pranojë ekstradimin e shtetasve të vet në të njëjtat kushte për veprat penale për të cilat ka juridiksion.

- Ky qëndrim i Gjykatës së Apelit Tiranë vjen në kundërshtim me parashikimet e Protokollit të Katër shtesë të Konventës Evropiane të Ekstradimit, ratifikuar tashmë e me anë të ligjit nr. 117/2013, datë

15.4.2013, hyrë në fuqi më datë 1.6.2014, ku i njëjti Protokoll është miratuar edhe nga shteti italian me ligjin nr. 88, datë 24.7.2019, i cili ka hyrë në fuqi në datën 20.8.2019.

- Shteti italian e ka miratuar këtë Protokoll me rezervë ndaj Shqipërisë, në lidhje me të rejat që ka sjellë në këtë drejtim, por që shqyrtimi i mundësisë së refuzimit të ekstradimit për këtë shkak, pra të mungesës së reciprocitetit ndërshtetëror në zbatimin e parashikimeve ligjore të bëra pjesë e legjislacionit të brendshëm, për shkak të rezervës së përcaktuar nga shteti italian, i përket autoritetit ekzekutiv dhe jo gjykatës. Është pikërisht autoriteti ekzekutiv ai që vlerëson në tërësi marrëdhëniet ndërshtetërore dhe i jep ose jo rrugë përfundimisht një ekstradimi të lejuar nga gjykata, pas vlerësimit të kushteve ligjore, që gjykata bën në çdo rast.

- Në "Hyrje" të konventës parashikohet se: "shtetet anëtare të Këshillit të Evropës, nënshkruese të këtij Protokoll, duke marrë në konsideratë synimin e Këshillit të Evropës për të arritur unitet më të madh midis anëtarëve të tij; me dëshirën për të forcuar aftësinë e tyre individuale dhe kolektive për t'iu përgjigjur krimit; duke marrë në konsideratë dispozitat e Konventës Evropiane "Për Ekstradimin" (ETS nr. 24) të hapur për nënshkrim në Paris, më 13 dhjetor 1957 (më poshtë të quajtur "Konventa", si dhe tri protokollat shtesë të saj (ETS nr. 886 dhe 98, CETS nr. 209), të lidhur në Strasburg përkatësisht më 15 tetor 1975, 17 mars 1978 dhe 10 nëntor 2010; duke e konsideruar të përshtatshëm modernizimin e disa dispozitave të Konventës dhe plotësimin e saj në aspekte të caktuara; duke marrë parasysh progresin e bashkëpunimit ndërkombëtar në çështje penale që prej hyrjes në fuqi të Konventës dhe protokolleve shtesë të saj; kanë rënë dakord si më poshtë."

- Ky formulim tregon se në zbatim të parimit të ekstraterritorialitetit për të mos lejuar shmangien nga ligji për shkak të parimit të territorialitetit, shtetet janë ato që bien dakord që të kufizojnë të drejtat dhe pushtetin mbi shtetasit e tyre, duke iu dhënë akses dhe mundësi aleatëve në marrëveshje të ushtrojnë juridiksion edhe mbi qytetarët e tyre. Kjo lloj marrëveshje, Konventë siç është cituar, ka fuqi mbi ligjet e brendshme dhe gjykata nuk mund të bëjë një interpretim ndryshe përtej asaj çfarë palët kanë arritur në marrëveshje.

- Në lidhje me faktin nëse ka juridiksionin shteti ynë në lidhje me çështjet e gjykuara në Itali ndaj shtetasit Bledar Bedini, për sa kohë që në vendin tonë nuk ka çështje të filluar apo të hetuar për këtë shtetas dhe vendimi i gjykatës italiane është i formës së prerë ne nuk kemi më juridiksion mbi këtë shtetas për vendimet për të cilat ai është subjekt ekstradimi.

- Gjithashtu, parimi i proporcionalitetit ka një logjikë veprimi që mbi të gjitha është të vendosë në pozita të barabarta subjektet e gjykimit, pavarësisht shtetësisë së tyre. Në rast se një shtetas shqiptar kryen një vepër në Itali ai i nënshtrohet rregullave dhe sanksioneve ligjore të vendit të shtetit Italian në të njëjtin raport me shtetasit italian, në vazhdimësi edhe të ekzekutimit të vendimeve edhe rregullave të parashkrimit. Atëherë, në rast se do kërkohej ekstradimi i një shtetasi italian si do veprohej? Normalisht që nuk ka asnjë shkak ligjor refuzimi dhe ky lloj trajtimi do të cenojë marrëveshjen dypalëshe që kemi ndërmarrë me Italinë, duke i vendosur në pozita të pabarabarta subjektet sipas shtetësisë.

- Ky tashmë është qëndrim i mbajtur në raste të ngjashme nga Gjykata e Lartë në vendimmarrjet e saj. Me vendimin nr. 00-2022-992, datë 26.7.2022, dhënë ndaj shtetasit shqiptar Leonard Kote, Gjykata e Lartë arsyeton: Për sa i përket pretendimeve të parashtruara në rekurs, se shteti italian e ka miratuar me rezervë Protokollin e Katërt shtesë të Konventës Evropiane të Ekstradimit, si dhe pretendimet në lidhje me faktin se shtetasi Leonard Kote mund t'i nënshtrohet persekutimeve për shkak të gjendjes së tij personale të rënduar shëndetësore apo shoqërore, Kolegji konstaton se këto pretendime janë marrë në shqyrtim nga gjykata e apelit, e cila ka arsyetuar në lidhje me shkeljet e pretenduara, duke dhënë një përgjigje shteruese.

- Me vendimin nr. 00-2022-1035, datë 22.7.2022, dhënë ndaj kërkuesit Petrit Lekndreaj, Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë në këtë vendim të dhënë, ndër të tjerë, shprehet: Kuadri ynë ligjor nuk ka një harmonizim të normave ligjore midis "Protokollit të Katërt shtesë të Konventës Për Ekstradimin", me ligjin e brendshëm, për sa i përket situatës së normës së zbatueshme për parashkrimin e ndjekjes penale

ose të dënimit në një rast të paraqitjes së kërkesës për ekstradim nga autoriteti i huaj gjyqësor. Për zbatimin e dispozitës ligjore konkrete në rast kolizioni të normës ndërkombëtare me ligjin e brendshëm, na vjen në ndihmë neni 122 i Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë dhe jurisprudenca e Gjykatës Kushtetuese në interpretimin e kësaj norme kushtetuese.

- Sipas jurisprudencës kushtetuese, normat ndërkombëtare kanë epërsi mbi ligjet e vendit që nuk pajtohen me to. Më konkretisht në vendimin nr. 20, datë 1.6.2011, në faqen 7, paragrafi i dytë i tij, Gjykata Kushtetuese shprehet se: ...Nëse nuk ka harmonizim pra, nëse jemi në rastet e vakumit legjislativ, ose kur parashikimet ligjore bien në kundërshtim me dispozitat e Konventës, atëherë gjyqtarët e çdo niveli zbatojnë drejtpërsëdrejti vendimet e GJEDNJ-së, në përputhje me nenin 122 të Kushtetutës dhe nenet 19 dhe 46, të KEDNJ-së. Neni 122 i Kushtetutës përcakton shprehimisht se dispozitat e marrëveshjeve ndërkombëtare kanë epërsi mbi ligjet e vendit që nuk pajtohen me të...

- Rrjedhimisht, përfundimet e Gjykatës së Apelit Tiranë për refuzimin e kërkesës së ekstradimit, mbështetur edhe në nenin 491, shkronja “ë”, të KPP-së nuk janë të plota dhe sakta. Gjykata e Apelit Tiranë i referohet gabimisht fuqisë së vendimit të refuzimit të njohjes së vendimit. Në këtë rast, Gjykata e Apelit Tiranë duhet të merrte në konsideratë nenin 1, paragrafin e parë dhe të dytë, të “Protokollit të Katërt shtesë të Konventës për Ekstradimin”, i cili aktualisht ka hyrë në fuqi dhe është pjesë e legjislacionit tonë.

- Në rastin e shtetasit Kleanti Keshi, për të cilin Gjykata e Apelit Tiranë, ndër të tjera, kishte vendosur: Refuzimin e ekstradimit nga Republika e Shqipërisë në Republikën e Italisë të shtetasit Kleant Keshi *alias* Gentian Hysa për ekzekutimin e vendimit nr. 7660/RGNR/4993/11 RG GIP, datë 5.12.2011, të Gjykatës të Hetimeve Paraprake të Gjykatës së Torinos që ka marrë formë të prerë me vendimin nr. 2429/2012, datë 4.6.2012, të Gjykatës së Apelit të Torinos, lënë në fuqi nga Gjykata e Kasacionit me vendimin e datës 23.5.2013. Gjykata e Lartë, referuar faqes së njoftimeve nga Gjykata e Lartë, ka vendosur: Prishjen e vendimit të Gjykatës së Apelit Tiranë nr. 258, datë 17.3.2022 dhe lënien në fuqi të vendimit nr. 28, datë 16.3.2021, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Dibër.

- Pra, sa më sipër, rezulton se parashkrimi i ekzekutimit të dënimit sipas legjislacionit të shtetit tonë nuk përbën shkak të refuzimit të ekstradimit.

- Por një qëndrim i ndryshëm është mbajtur nga Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë me vendimin nr. 00-2022-1446 i vendimit (232), datë 20.9.2022, ku Kolegji Penal, ndër të tjera, vlerëson se: “parimi i reciprocitetit përbën normë të së drejtës, të detyrueshme për t’u zbatuar nga shtetet anëtare të saj. Vetë Konventa është burim i së drejtës dhe gjykata ka detyrimin që ta zbatojë atë, duke garantuar mbi të gjitha respektimin e të drejtave të subjekteve, që u nënshtrohen procedurave të ekstradimit. Duke pranuar se parimi i reciprocitetit mes Republikës së Italisë dhe asaj të Shqipërisë, duhet të zbatohet jo vetëm nga ministri i Drejtësisë (qoftë edhe në momentin, kur kërkon nëpërmjet prokurorisë që të procedohet me kërkesën e shtetit të huaj që kërkon ekstradimin), por edhe nga gjykata që e shqyrton kërkesën”.

- Ndaj, duke mbajtur parasysh këto raste, vlerësoj se Gjykata e Lartë duhet të unifikojë praktikën e saj për të mos krijuar konfuzion në zbatueshmërinë e ligjit nga gjykatat më të ulëta.

- Në lidhje me konkluzionin e Gjykatës së Apelit Tiranë se shtetasi Bledar Bedini është gjykuar në mungesë dhe shteti kërkues nuk ka dhënë garanci për rishikimin e vendimit. Sipas akteve të gjykimit rezulton se shtetasi Bledar Bedini është mbrojtur me mbrojtës të zgjedhur prej tij, i cili, referuar tagrave të dhëna nga ky shtetas, ka ushtruar të drejtën e ankimit ndaj vendimeve gjyqësore të dhëna objekt i kërkesës për ekstradim.

- Referuar nenit 21, pika 3 të Konventës Evropiane “Për Vlefshmërinë Ndërkombëtare të Gjykrimeve Penale” parashikohet pa paragjykuar përmbajtjen e neneve 25, paragrafi i dytë, 26, paragrafi i dytë dhe 29, do të konsiderohet si vendim i marrë në prani të të akuzuarit: a) çdo vendim i dhënë në mungesë dhe çdo ordonnancë penale, që është konfirmuar ose dhënë në shtetin dënues pas kundërshtimit nga personi i dënuar; b) çdo vendim i marrë në mungesë në apel, nëse apeli për vendimin e gjykatës së shkallës së parë është kërkuar nga personi i dënuar. Duke qenë se vendimi është ankimuar nga avokati i zgjedhur nga shtetasi Bledar Imami vendimet nuk konsiderohen si të marra në mungesë të kërkuesit.

- Gjithashtu referuar parashikimeve të neneve 175 dhe 176 të KPP italiane, të cilat normojnë rivendosjen në afat të ankimit në rastet kur i pandehuri është gjykuar në mungesë, si dhe referuar vendimmarrjes së Gjykatës së Kasacionit Itali, e cila ka theksuar se "...brenda 30 ditëve nga dorëzimi në shtetin italian, i pandehuri do të jetë informuar mbi të drejtën për të formuluar kërkesën për rivendosjen në afat, duke garantuar gjithnjë të drejtën për mbrojtje...gjyqtari i caktuar për rivendosje në afat të ankimit për të kundërshtuar vendimin do të marrë masa për rinovimin e akteve, për të cilët pala kishte të drejtë të përfitonte sipas nenit 176 të KPP italiane".

- Pra, çdo shtetas që është dënuar në mungesë nga gjykata italiane dhe që ekstradohen në këtë shtet, ka të drejtën e rivendosjes në afat të ankimit ndaj vendimit të dënimit. Pra, nuk është e nevojshme të ketë një garanci me shkrim nga autoritetet italiane, për sa kohë që kjo është një garanci e krijuar nga legjislacioni italian për garantimin e rishikimit të vendimit të dënimit (shih vendimin nr. 00-2019- 181 (5), datë 22.11.2019, të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë.

- Për sa i përket pretendimit se kërkesa për ekstradim është një kërkesë e përsëritur dhe cenon parimin e sigurisë juridike. Në nenin 498, pika 4 të KPP-së, sipas të cilit: "Vendimi kundër ekstradimit ndalon dhënien e një vendimi të mëpasshëm në favor të ekstradimit si rezultat i një kërkesë të re të paraqitur për të njëjtat fakte nga i njëjti shtet, përveçse kur kërkesa mbështetet në elemente që nuk kanë qenë vlerësuar nga gjykata".

- Nisur nga përmbajtja e dispozitës së sipërcituar, do të gjendemi përpara shkëlqes së parimit të sigurisë juridike në rastin kur ndaj këtij shtetasi do të ishte marrë më parë një vendim kundër ekstradimit të tij dhe në vijim gjykata do të kishte ndërmarrë më pas një vendim të dytë në favor të ekstradimit. Në rastin konkret, nuk kemi shkëlqes të parimit të sigurisë juridike, gjatë shqyrtimit të kërkesës për ekstradimin e shtetasit Bledar Imami. Ndaj këtij shtetasi, gjykatat shqiptare nuk kanë marrë asnjë vendim të mëparshëm, kundër ekstradimit të tij.

- Gjykimi i mëparshëm, me objekt njohjen e vendimit të gjykatës italiane, nuk përbën një fakt ndalues për ekstradimin.

- Për sa i përket faktit se nuk mund të gjykohen paralelisht edhe kërkesa për njohje, edhe kërkesa për ekstradim, nga aktet rezulton se me vendimin nr. 957, datë 9.7.2019, të Gjykatës së Apelit Tiranë është vendosur: Rrëzimi i kërkesës për njohjen e vendimit penal të huaj. Referuar nenin 462 të KPP-së, ky vendim është i formës së prerë dhe një kopje e vendimit i është përcjellë nëpërmjet Ministrisë së Drejtësisë autoriteteve italiane. Referuar Konventës Evropiane "Për Vlefshmërinë Ndërkombëtare të Gjykimeve Penale", në nenin 11, pika 1, parashikohet: Kur shteti dënues kërkon ekzekutimin, ai nuk mund të fillojë ekzekutimin e një sanksioni subjekt i kësaj kërkesë. Shteti dënues kundër, sidoqoftë, të fillojë ekzekutimin e një sanksioni me heqje të lirisë, kur personi i dënuar është tashmë i burgosur në territorin e atij shteti në momentin e paraqitjes së kërkesës. 2. Shteti kërkuar rifiton të drejtën për ekzekutim kur: a) tërheq kërkesën e tij, para se shteti i kërkuar ta ketë informuar atë për ndonjë qëllim të tijin për të ndërmarrë veprime për trajtimin e kërkesës; b) shteti i kërkuar e informon për refuzimin e tij për të ndërmarrë veprime për trajtimin e kërkesës; c) shteti i kërkuar heq dorë në mënyrë të shprehur nga e drejta e tij për ekzekutim.

- Heqja dorë mund të jetë e vlefshme vetëm nëse të dyja shtetet përkatëse bien dakord për këtë ose nëse ekzekutimi nuk është më i mundur në shtetin e kërkuar. Në çastin e fundit heqja dorë është e detyrueshme, nëse shteti kërkuar ka bërë kërkesë për këtë.

- Për sa më sipër, në kushtet kur shteti italian ka marrë dijeni për refuzimin e kërkesës për njohjen e vendimit penal i ka lindur e drejta të kërkojë ekstradimin e shtetasin shqiptar, pasi tashmë ka juridiksion për ekzekutimin e sanksionit të dhënë ndaj tij.

17. **Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë**, me vendimin e datës 6.7.2023, ka vendosur: Kalimin e çështjes penale nr.70003-00296-00-2023 regi. themeltar, datë regjistrimi 8.5.2023, për shqyrtim në seancë gjyqësore me qëllim njësimin e praktikës gjyqësore.

II. Vlerësimi i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë:

18. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë (në vijim Kolegji), pasi mori në shqyrtim rekursin e depozituar

nga Prokuroria pranë Gjykatës së Apelit Tiranë konstaton se ai i plotëson kriteret formale të pranueshmërisë, sepse është depozituar brenda afatit 45-ditor, të parashikuar në nenin 435 të Kodit të Procedurës Penale (në vijim KPP). Po kështu, verifikohet fakti se shtetasi shqiptar Bledar Bedini *alias* Bledar Imami (i dënuari) është njoftuar rregullisht për rekursin e paraqitur nga prokuroria e apelit, nëpërmjet dëftesës së komunikimit.

19. Gjatë shqyrtimit gjyqësor të çështjes në dhomë këshillimi nga aktet e ndodhura në dosje, Kolegji konstatoi qëndrime të ndryshme të gjykatave, por edhe të trupave gjykuese të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë në drejtim të zbatimit të “Protokollit të Katërt shtesë të Konventës Evropiane për Ekstradimin” (në vijim Konventa “Për Ekstradimin”), gjatë shqyrtimit të kërkesave për ekstradim të bëra nga shteti italian kundrejt shtetit shqiptar, me subjekt ekstradimi shtetas shqiptar, të cilët ishin dënuar nga gjykatat italiane, kjo nën zbatimin e parimit të reciprocitetit të pranuar nga neni 26 i Konventës “Për Ekstradimin”, ku në disa raste ishte pranuar zbatimi i këtij parimi dhe në disa raste nuk ishte pranuar zbatimi i tij prej gjykatave shqiptare. Në kuadër të këtyre qëndrimeve të ndryshme, në referim të nenit 438 të KPP-së, i cili parashikon se “*Kolegji Penal, kryesisht ose me kërkesë të palëve, mund të vendosë nisjen e procedurës së gjyqimit për të njëjshuar ose ndryshuar praktikën gjyqësore*”, Kolegji, në dhomë këshillimi, në datën 6.7.2023, vlerësoi iniciimin e procedurës për njësimin e praktikës gjyqësore. Kolegji, në verifikim të qëndrimeve të ndryshme të praktikës gjyqësore, vlerësoi se duhen shtruar për zgjidhje këto çështje:

a) A duhet të zbatohet parimi i reciprocitetit nga gjykatat në marrëdhëniet juridiksionale me një shtet, i cili ka vendosur rezervë ligjore në normën ndërkombëtare për moszbatimin e saj për çështjet që janë në juridiksionin e atij shteti?

b) A duhet të pranojë gjykata kërkesën për ekstradim të shtetasve shqiptarë, në rast se ndjekja penale apo dënimi janë parashkruar sipas ligjit penal shqiptar, drejt një shteti i cili ka vendosur rezervë në normën ndërkombëtare, duke mospranuar kërkesën për ekstradim të shtetasve të tij për shkak se vepra penale ose dënimi është parashkruar sipas ligjit të atij shteti, për çështje që janë në juridiksionin e tij?

20. Kolegji, pasi e kaloi çështjen në seancë gjyqësore, përveçse palëve në gjykim, iu drejtua me shkresë Ministrisë së Drejtësisë, për të marrë qëndrimin e saj, në lidhje me pyetjet e ngritura për diskutim, kjo pasi në zbatim të ligjit nr. 10193, datë 3.12.2009, “Për marrëdhëniet juridiksionale me autoritet e huaja në çështjet penale”, është autoriteti përgjegjës për mbajtjen e marrëdhënieve juridiksionale me shtetet e huaja.

21. Qëndrimi i ministrit të Drejtësisë për zbatimin e parimit të reciprocitetit është: i. Parimi i reciprocitetit mund të zbatohet kur shtetet e tjera kanë vendosur rezervë ligjore mbi normën ndërkombëtare, pasi vetë Konventa “Për Ekstradimin” e lejon një gjë të tillë në nenin 26 të saj dhe neni 13 i Protokollit të Katërt shtesë i jep të drejtën shteteve të aplikojnë reciprocitetin; ii. gjykatat shqiptare mund të pranojnë kërkesat për ekstradim edhe në rastet kur vepra penale apo dënimi penal është shuar sipas legjislacionit shqiptar, drejt një shteti që ka vendosur rezervë mbi normën ndërkombëtare për moslejimin e ekstradimit të shtetasve, kur vepra penale apo dënimi janë parashkruar sipas ligjeve të shtetit të kërkuar, për çështje që janë në juridiksionin e tij; iii. zbatimi i parimit të reciprocitetit në të drejtën ndërkombëtare konsiderohet si një parim i pranuar në mënyrë universale, ku një shtet miraton një sjellje të caktuar simetrike, si përgjigje ndaj një veprimit të ngjashëm, i cili është miratuar nga shteti tjetër.

22. Parimi i reciprocitetit nuk është detyrim për shtetet, por një e drejtë e bazuar në vlerësimin rast pas rasti sipas marrëdhënieve diplomatike dhe bashkëpunimit me shtetin përkatës që ka vendosur rezervën. Po kështu, edhe palët patën qëndrimet e tyre ku pala subjekt i kërkesës (i dënuari), ndër të tjera, ka ngritur pretendime që kanë të bëjnë me zbatimin e nenit 491, shkronja “ë”, të KPP-së, dispozitë e cila parashikon: “*...nuk mund të jepet ekstradimi: ë) kur është parashkruar ndjekja penale ose dënimi sipas ligjit të shtetit të kërkuar; ...*”.

23. Referuar fakteve të cituara më sipër, Kolegji konstatoi se në fushën e ekstradimit kemi ndryshime të ligjit të brendshëm procedural penal, i cili bie ndesh me të drejtën ndërkombëtare Konventa “Për Ekstradimin” dhe protokollin shtesë të saj, dhe Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë, ku me vendimin e datës 26.10.2023, vendosi t’i kërkojë Gjykatës Kushtetuese që të shfuqizojë shkronjën “ë”, të nenit 491 të KPP-së, pasi vjen në kundërshtim me nenin 39, pika 2 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë dhe Konventën “Për Ekstradimin”, të vitit 1957, ratifikuar me ligjin nr. 8322, datë 2.4.1998 dhe të protokolleve

shtesë të saj.

24. Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, me vendimin nr. 46, datë 12.3.2024, ka vendosur: Moskalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare. Në vendimmarrjen e saj Gjykata Kushtetuese ka orientuar se i takon Gjykatës së Lartë që në ushtrim të kompetencave të saj kushtetuese të përcaktojë nëse në rastin konkret dispozitat e Konventës për Ekstradimin janë apo jo të vetëzbatueshme, me qëllim eliminimin apo jo të zbatimit në mënyrë të domosdoshme të nenit 491, shkronja “ë”, të KPP-së.

III. Qëndrimet njësuere të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë:

25. Në lidhje me çështjen e parë të shtruar për njësim: *A dubet të zbatohet parimi i reciprocitetit nga gjykatat në marrëdhëniet juridiksionale me një shtet, i cili ka vendosur rezervë ligjore në normën ndërkombëtare për moszbatimin e saj për çështjet që janë në juridiksionin e atij shteti?* Kolegji vlerëson sa më poshtë vijon:

26. Ekstradimi është një element kyç në bashkëpunimin ndërkombëtar në fushën e drejtësisë penale, i cili shërben si një mjet për transferimin e personave të akuzuar ose të dënuar prej një shteti në një tjetër. Ai gjen rregullim, duke filluar që nga Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë,¹ duke vijuar me marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Shqipërisë,² e më tej në legjislacionin penal,³ procedural penal⁴ dhe ligjin e posaçëm që rregullon fushën e marrëdhënieve juridiksionale me shtetet e huaja.⁵ Në jurisprudencën e tij, Kolegji Penal ka vlerësuar se instituti i ekstradimit përbën një nga format kryesore të bashkëpunimit gjyqësor ndërkombëtar me autoritetet e huaja në fushën e marrëdhënieve juridiksionale. Ekstradimi është e vetmja formë e dorëzimit të një shtetasi, nga shteti në territorin e të cilit ai gjendet, në shtetin që ka kërkuar dorëzimin për qëllime të ekzekutimit të një vendimi gjyqësor apo të gjyqimit penal në shtetin kërkuar.

27. Në nenin 39/2 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, përcaktohet se ekstradimi mund të lejohet vetëm kur është parashikuar shprehimisht në marrëveshjet ndërkombëtare, në të cilat Republika e Shqipërisë është palë dhe vetëm me vendim gjyqësor. Ekstradimi lejohet kur vepra penale që përbën objektin e kërkesës për ekstradim është e parashikuar si e tillë, njëkohësisht, si nga ligji shqiptar dhe ai i huaj (parimi i inkriminimit të dyfishtë). Në këtë vështrim, për të lejuar një ekstradim për jashtë shtetit shqiptar, në radhë të parë duhet të verifikohet nëse shteti kërkuar është palë e marrëveshjeve shumëpalëshe, të cilat Republika e Shqipërisë i ka ratifikuar, e më konkretisht “Konventës për Ekstradimin” dhe protokolleve shtesë të saj, apo nëse ekziston marrëveshje bilaterale (dypalëshe) ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe shtetit kërkuar.

Kolegji vë në dukje se, Republika e Shqipërisë ka ratifikuar Konventën “Për Ekstradimin” (ETS nr. 024) dhe dy protokollat e para shtesë të saj (ETS nr. 086 dhe ETS nr. 098), me ligjin nr. 8322, datë 2.4.1998, që kanë hyrë në fuqi në datën 17 gusht 1998. Në vijim, Protokollin i Tretë Shtesë (ETS nr. 209) është ratifikuar me ligjin nr. 10426, datë 2.6.2011 dhe ka hyrë në fuqi në datën 29.6.2011. Protokollin i Katërt shtesë (ETS nr. 212) është ratifikuar me ligjin nr. 117, datë 15.4.2013 dhe ka hyrë në fuqi në datën 1.6.2014. Republika e Shqipërisë ishte vendi i parë që ratifikoi Protokollin e Katërt shtesë.

28. Republika e Italisë, gjithashtu, rezulton se është palë në Konventën “Për Ekstradimin” me disa rezerva, ratifikuar me ligjin nr. 300, datë 30 janar 1963, që është botuar në Fletoren Zyrtare nr. 84, datë 28 mars 1963 dhe ka hyrë në fuqi në 4 nëntor 1963. Ratifikimi i Protokollit të Dytë për Italinë është bërë me ligjin nr. 755, datë 18 tetor 1984 dhe është publikuar në Fletoren Zyrtare nr. 311, datë 12 nëntor 1984 dhe ka hyrë në fuqi më datë 23.4.1985. Në vijim, edhe Republika e Italisë rezulton se ka ratifikuar Protokollin e Tretë dhe të Katërt të Konventës “Për Ekstradimin”, me ligjin nr. 88, datë 24 korrik 2019, i cili ka hyrë

¹ Neni 39, paragrafi i dytë: “Ekstradimi mund të lejohet vetëm kur është parashikuar shprehimisht në marrëveshjet ndërkombëtare, në të cilat RSh-ja është palë dhe vetëm me vendim gjyqësor.”

² Konventa e Këshillit të Evropës “Për ekstradimin” dhe dy protokollat e para shtesë të saj (ETS nr. 086 dhe ETS nr. 098), janë ratifikuar me ligjin nr. 8322, datë 2.4.1998. Protokollin i Tretë shtesë (ETS nr. 209) është ratifikuar me ligjin nr. 10426, datë 2.6.2011, kurse Protokollin i Katërt shtesë (ETS nr. 212) është ratifikuar me ligjin nr. 117, datë 15.4.2013.

³ Neni 11 i Kodit Penal.

⁴ Titulli X, Kreu I.

⁵ Ligji nr. 10193, datë 3.12.2009, “Për marrëdhëniet juridiksionale me jashtë”, kreu III-të.

në fuqi më datë 1 dhjetor 2019. Pikërisht, zbatimi i Protokollit të Katërt shtesë të Konventës “Për Ekstradimin” mes Shqipërisë dhe Italisë, ka nxitur Kolegjin në kalimin e kësaj çështje për njësim.

29. Protokollin i Katërt shtesë i Konventës për Ekstradimin ka ndryshuar dhe ka plotësuar disa dispozita të kësaj Konvente, ku në veçanti, me rëndësi për rastin konkret në gjykim është ndryshimi që ka pësuar neni 10 i saj. Kjo dispozitë ka pasur këtë parashikim: *“Ekstradimi nuk akordohet nëse parashikimi i aktit ose i dënimit hyn në fuqi qoftë falë legjislacionit të palës që kërkon, qoftë nga ai i palës së kërkuar”*. Në nenin 1 të Protokollit të Katërt shtesë, parashikohet: *“Neni 10 i Konventës zëvendësohet me dispozitat e mëposhtme: “Kalimi i afatit 1. Ekstradimi nuk miratohet kur ndjekja penale ose dënimi i personit të kërkuar është parashkruar sipas ligjit të Palës Kërkuese. 2. Ekstradimi nuk refuzohet për arsye se ndjekja penale ose dënimi i personit të kërkuar do të parashkruhej sipas ligjit të palës së kërkuar. 3. Çdo shtet, në kohën e nënshkrimit ose gjatë depozitimit të instrumentit të tij të ratifikimit, pranimit, miratimit ose aderimit, mund të deklarojë se rezervon të drejtën për të mos zbatuar paragrafin 2: a) Kur kërkesa për ekstradim bazohet në veprat penale për të cilat shteti ka juridiksion sipas ligjit të tij penal; dhe/ ose b) Nëse legjislacioni i tij i brendshëm ndalon shprehimisht ekstradimin kur ndjekja penale, ose dënimi i personit të kërkuar do të parashkruhej sipas ligjit të tij. 4. Në përcaktimin nëse ndjekja penale ose dënimi i personit të kërkuar do të parashkruhej sipas ligjit të saj, çdo palë që ka bërë një rezervë sipas paragrafit 3 të këtij neni merr në konsideratë, në përputhje me ligjin e saj, çdo akt ose ngjarje që ka ndodhur në palën kërkuese, në masën që aktet ose ngjarjet e të njëjtës natyrë kanë efektin e ndërprerjes ose pezullimit të parashkrimit në palën e kërkuar”*.

30. Republika e Italisë e ka ratifikuar Protokollin e Katërt shtesë të Konventës “Për Ekstradimin”, duke depozituar edhe rezervën për mos aplikimin e nenit 10, pika 2 të Konventës “Për Ekstradimin” të amenduar me nenin 1, të Protokollit të Katërt shtesë, në rastet kur kërkesa e ekstradimit është bërë për krime/vepra penale për të cilat Italia ka juridiksion sipas ligjit të saj penal.⁶ Në nenin 13, pika 3 të Protokollit të Katërt shtesë është parashikuar se *“Nuk mund të bëhet asnjë rezervë në lidhje me dispozitat e këtij protokoll, me përjashtim të rezervave të parashikuara në nenin 10, paragrafi 3, neni 21, paragrafi 5 i Konventës së ndryshuar nga ky protokoll dhe neni 6, paragrafi 31, i këtij protokoll. Reciprociteti mund të zbatohet për çdo rezervë të bërë”*. Në vijim, Kolegji thekson se, në nenin 26 të Konventës “Për Ekstradimin”, është sanksionuar një nga parimet e së drejtës ndërkombëtare publike, që është parimi i reciprocitetit. Në pikën 3, të nenit 26 të konventës parashikohet se *“Një palë kontraktuese që ka formuluar një rezervë në lidhje me një dispozitë konventore, nuk mund të pretendojë që një shtet tjetër të aplikojë këtë dispozitë, përveçse në masën në të cilën ajo vetë e ka pranuar”*. Nga ana tjetër, Republika e Shqipërisë nuk ka bërë asnjë rezervë apo deklaram në lidhje me këtë Protokoll.

31. Zbatimi i dispozitave të cituara të Konventës “Për Ekstradimin” dhe Protokollit të Katërt shtesë, lidhet në thelb me kalimin e afatit të parashkrimit të ndjekjes penale ose të dënimit, që pas hyrjes në fuqi të këtij protokoll referon në parashikimet ligjore të palës/shtetit kërkuar. Neni 10 për të cilin Shqipëria nuk ka bërë asnjë rezervë apo deklaratë për moszbatim, thekson se kalimi i afatit të parashkrimit të ndjekjes penale ose dënimit sipas ligjit të palës/shtetit të kërkuar, nuk përbën shkak për refuzimin e ekstradimit të shtetasve të këtij shteti (shtetit të kërkuar). Kolegji vë në dukje se diskutimi që ka lindur në praktikën gjyqësore shqiptare fokusohet në zbatimin e parimit të reciprocitetit në marrëdhëniet juridiksionale me Italinë, për shkak të rezervës që ky shtet ka bërë në lidhje me afatin e parashkrimit të ndjekjes penale ose të dënimit.

32. Një nga parimet mbi të cilat bazohet Konventa “Për Ekstradimin” është edhe parimi i mosekstradimit të shtetasve. Çdo vend ka të drejtë të refuzojë ekstradimin e shtetasve të vet, sipas nenit 6/1, shkronja “a”, të Konventës “Për Ekstradimin”. Ky parim nuk është detyrues, pasi shteteve iu njihet e drejta të veprojnë ndryshe, sipas parashikimeve të një marrëveshjeje dypalëshe. Republika e Shqipërisë ka bërë një deklaram lidhur me këtë normë, duke përcaktuar se ajo refuzon ekstradimin e shtetasve të vet,

⁶Verifikuar në faqen web të Këshillit të Europës, ku figurojnë traktatet e nënshkruara nga shtetet anëtare, rezervat, deklaratat. Rezerva në këtë rast është depozituar nga përfaqësuesi i përhershëm i Republikës së Italisë, së bashku me instrumentet e ratifikimit, në datën 30.8.2019

<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=declarations-by-treaty&numSte=212&codeNature=0>

me përjashtim të rasteve kur është parashikuar ndryshe në marrëveshjen ndërkombëtare, ku Shqipëria është palë. Po i njëjti rregullim gjendet në nenin 491, pika 8 të KPP-së. Republika e Shqipërisë ka hequr dorë nga ndalimi për mos ekstradimin e shtetasve të vet, në zbatim të parimit të reciprocitetit, duke lidhur marrëveshje ndërkombëtare dypalëshe me disa shtete, mes të cilave edhe Republika e Italisë. Shtetasit shqiptarë që kryejnë vepra penale jashtë territorit shqiptar dhe që ndalohen apo arrestohen në Shqipëri do të procedohen penalisht nga gjykatat shqiptare, në përputhje me nenin 6 të KP-së. Paragrafi i dytë i këtij neni shprehet: *“Ligji penal i Republikës së Shqipërisë është i zbatueshëm edhe për shtetasin shqiptar për kryerje krimi në territorin e një shteti tjetër ku krimi është njëkohësisht i dënueshëm dhe derisa nuk është dhënë për të një vendim përfundimtar nga një gjykatë e huaj”*.

33. Në kuadër të marrëveshjeve mes Shqipërisë dhe Italisë, Kolegji vë në dukje se Konventa “Për Ekstradimin” në nenin 28/2, ka parashikuar: *“Palët kontraktuese nuk mund të përfundojnë midis tyre marrëveshje dypalëshe ose shumëpalëshe, veçse për të përmbushur dispozitat e kësaj Konvente ose për të lehtësuar zbatimin e parimeve që përmban kjo Konventë”*. Në këtë kuadër, midis Republikës së Shqipërisë dhe Republikës së Italisë është miratuar edhe marrëveshja dypalëshe *“Për ratifikimin e Marrëveshjes ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe Republikës së Italisë”, si shtesë të Konventës Evropiane për Ekstradim të datës 13.12.1957, dhe të Konventës për ndihmën juridike për çështjet penale të datës 20.4.1959, që ka si qëllim të lehtësojë zbatimin e tyre.”* Kjo marrëveshje është ratifikuar nga Shqipëria me ligjin nr. 9871, datë 11.2.2008, ku në pikën 1, të nenit 18 të kësaj marrëveshjeje parashikohet: *“1. Palët Kontraktuese marrin përsipër, në mënyrë të ndërsjellë, të dorëzojnë shtetasit e tyre që ndodhen në ndjekje penale nga njëra prej tyre për kryerjen e veprave penale ose që janë shpallur në kërkim për vuajtjen e dënimit apo të një mase shtrënguese, në përputhje me normat dhe kërkesat e Konventës Evropiane mbi Ekstradimin”*. Pra, rezulton se me këtë marrëveshje, shteti shqiptar dhe ai italian marrin përsipër të dorëzojnë në mënyrë të ndërsjellë shtetasit e tyre që janë në ndjekje penale apo shpallur në kërkim për vuajtjen e dënimit apo një mase shtrënguese në shtetet përkatëse. Në këtë marrëveshje nuk rezulton të ketë ndonjë parashikim të detajuar në lidhje me procedurat, kriteret, kushtet për ekstradim, por kanë referuar për zbatim normat e parashikuara në Konventën “Për Ekstradimin”, ku të dyja palët janë nënshkruese të saj, duke u angazhuar për zbatimin e saj.

34. Kolegji vëren se konventa dhe legjislacioni i brendshëm kushtëzojnë miratimin e kërkesës për ekstradimin me plotësimin e një sërë kushteve dhe procedurave nga ana e autoriteteve të shtetit kërkues, si dhe autoriteteve të shtetit të kërkuar. Kushtet e parashikuara në nenet 489–491 të KPP-së ndërsjellë janë bazuar në parimin e mirëbesimit dhe njohjes së ndërsjellë të akteve të shteteve, të cilat kanë nënshkruar marrëveshje të përbashkëta dhe kanë tradita juridike të ngjashme, duke përmbushur detyrimet e së drejtës ndërkombëtare sipas parimit të mirëbesimit mes shteteve, në përputhje me rregullat të parashikuara nga Konventa e Vjenës “Për të Drejtën e Traktateve”, ku Shqipëria ka aderuar me ligjin nr. 8696, datë 23.11.2000. Kolegji Penal në jurisprudencën e tij ka theksuar se, një pjesë e konsiderueshme e dispozitave të kësaj Konvente përbëjnë të drejtë ndërkombëtare zakonore, dhe si të tilla ato janë të detyrueshme për Shqipërinë, në bazë të nenit 5 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë (*shih vendimin nr. 00-2017-899 (143), datë 22.11.2017, i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë*). Në këtë kuadër, Kolegji rithekson se interpretimi dhe qëllimi i normave të së drejtës ndërkombëtare, duhet të bëhet në bazë të parimit të mirëbesimit, çka do të thotë se prezumohet një respektim i krahasueshëm dhe ekuivalent i të drejtave dhe lirive themelore të personit midis sistemeve gjyqësore të atyre shteteve, të cilat kanë nënshkruar marrëveshje të përbashkëta, apo që veprojnë e bashkëpunojnë në bazë të parimit të mirëbesimit dhe njohjes së ndërsjellë të akteve të nxjerra nga organet e tyre përkatëse.

35. Në lidhje me parimin e reciprocitetit, Kolegji vlerëson se duhet mbajtur në konsideratë sa parashikon Konventa e Vjenës “Për të drejtën e traktateve” e cila në nenin 20, pika 1 përcakton: *“1. Një rezervë e autorizuar shprehimisht nga një traktat nuk kërkon ndonjë pranim të mëtejshëm nga shtetet kontraktuese dhe organizatat kontraktuese ose sipas rastit nga organizatat kontraktuese, nëse traktati nuk e parashikon kështu”*. Në vijim, neni 23 i kësaj konvente parashikon: *“1. Një rezervë, një pranim i shprehur i një rezerve duhet të formulohet me shkrim dhe t’i komunikohet shteteve dhe organizatave kontraktuese, dhe shteteve dhe organizatave të tjera ndërkombëtare që kanë*

të drejtën të jenë palë në traktat.” Nga ana tjetër, Kolegji rithekson se zbatimi i parimit të reciprocitetit është parashikuar në nenin 13 të Protokollit të Katër Shtesë të Konventës “Për Ekstradimin”, ku përcaktohet se, *reciprociteti mund të zbatohet për çdo rezervë të bërë.* Ndërkohë kemi edhe parashikimin në Konventën “Për Ekstradimin”, ku në nenin 26 pika 3, thuhet: *Një palë kontraktuese që ka formuluar një rezervë në lidhje me një dispozitë konventore, nuk mund të pretendojë që një shtet tjetër të aplikojë këtë dispozitë, përveçse në masën në të cilën ajo vetë e ka pranuar.*

36. Nga konfrontimi i përmbajtjes së këtyre dispozitave, rezulton se formulimi i një rezerve në lidhje me një dispozitë konventore duhet t’i komunikohet palëve të tjera, fakt ky që verifikohet në momentin e depozitimit të instrumentit përkatës të ratifikimit apo aderimit në një konventë/traktat/marrëveshje ndërkombëtare. Konventa “Për Ekstradimin” dhe Protokollin i Katërt i saj kanë parashikuar se pala që ka depozituar një rezervë në lidhje me dispozitën konventore, nuk mund të pretendojë që shtetet e tjera të aplikojnë dispozitën (tashmë me rezervë), përveçse në masën në të cilën ajo vetë e ka pranuar. Parimi i reciprocitetit sipas nenit 13, pika 3 të këtij Protokollin nënkupton se shtetet anëtare mund (termi që përdor protokollin është “mund”, duke e lënë në vullnetin e shtetit anëtar zbatimin apo jo të këtij parimi) të deklarojnë se nuk do të zbatojnë nenin 10, pika 2, në lidhje me afatin e parashkrimit të ndjekjes penale apo dënimit, në raport me Italinë. Kjo do të thotë se, nëse shteti italian refuzon ekstradimin e një shtetasi për jashtë shtetit, sipas rezervës së depozituar nga Italia në momentin e ratifikimit të këtij Protokollin, për veprën penale ku bazohet kërkesa për ekstradim ajo ka juridiksion dhe zbaton ligjin e saj të brendshëm penal.

37. Por, në ndryshim nga sa ka argumentuar gjykata e apelit, Kolegji vlerëson se zbatimi i parimit të reciprocitetit nuk është një çështje që i përket juridiksionit gjyqësor për ta vendosur. Në marrëdhëniet juridiksionale me jashtë, në veçanti për sa i takon ekstradimit për jashtë dhe nga jashtë vendit, ligjvënësi ka parashikuar (si në shumë vende të tjera) autoritetin dhe rolin e Ministrisë së Drejtësisë në këtë marrëdhënie bashkëpunimi. Kolegji vlerëson se është në diskrecionin e Ministrisë/ministrit të Drejtësisë, si përfaqësues i vullnetit politik që të zbatojë këtë parim (reciprocitetin) në rastet kur e vlerëson atë të nevojshme. Kur autoriteti i huaj paraqet një kërkesë për ekstradim (por edhe çdo kërkesë tjetër në kuadër të marrëdhënieve juridiksionale me jashtë), i drejtohet ministrit të Drejtësisë si autoriteti qendror që disponon nëse kësaj kërkesë i duhet dhënë rrugë apo jo. Pas vlerësimit paraprak të ministrit të Drejtësisë, aktet e autoritetit të huaj i përcillen prokurorisë dhe në vijim i nënshtrohen verifikimit juridiksional të gjykatës, që vlerëson kushtet dhe kërkesat e ligjit për lejimin apo jo të ekstradimit.

38. Ministria e Drejtësisë në procedurat e ekstradimit, ka rol thelbësor duke verifikuar, krahas gjykatës, ekzistencën e kushteve ligjore për lejimin ose jo të ekstradimit. Kolegji Penal, në lidhje me rolin e ministrit të Drejtësisë në këtë proces, si një garanci e interesave të vetë shtetit dhe e vullnetit të tij për të ndjekur autorët e veprave penale, ka theksuar se procedura e ekstradimit pasiv, karakterizohet nga dy faza: 1. faza e garancive juridiksionale, në të cilën gjykatat vlerësojnë plotësimin e kushteve dhe kriterëve që legjitimojnë kërkesën për ekstradim pasiv, pra për dorëzimin e personit për të cilin kërkohet ekstradimi; 2. faza administrative, në të cilën, në rast të një vendimi gjyqësor në favor të ekstradimit, ministri i Drejtësisë ka diskrecionin për të vendosur lidhur me pranimin përfundimisht të kërkesës për ekstradim, të paraqitur nga autoritetet gjyqësore të shtetit të huaj, duke vlerësuar sipas rastit oportunitetet politiko-administrative (*shih vendimin nr. 143, datë 22.12.2017, të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë*). Kolegji ka vlerësuar më tej se ministri i Drejtësisë ka kompetenca për të vendosur lidhur me çdo çështje tjetër mbi ekzekutimin që ka lindur, pasi vendimi gjyqësor që ka lejuar ekstradimin ka marrë formë të prerë, apo çdo çështje që lidhet me dorëzimin e personit për të cilin është lejuar ekstradimi, duke përfshirë edhe tagrin për pezullimin e vendimit, sipas përcaktimeve që parashikon shprehimisht neni 500 i KPP-së.

39. Në këtë drejtim, Kolegji thekson se në zbatim të Konventës së Vjenës për të drejtën e traktateve (ku Shqipëria ka aderuar), ligjvënësi ka miratuar ligjin nr. 43/2016, “Për marrëveshjet ndërkombëtare në RSH”, i cili ka hyrë në fuqi më vonë sesa miratimi i Protokollit të Katër Shtesë nga shteti shqiptar. Ky ligj ka qenë në fuqi në momentin e miratimit dhe paraqitjes së rezervës nga shteti italian, në raport me zbatimin

e nenit 10, pika 2 të ndryshuar të Konventës “Për Ekstradimin”. Ligji nr. 43/2016, përcakton se gjen zbatim për të gjitha marrëveshjet ndërkombëtare dypalëshe dhe shumëpalëshe, të lidhura në formë të shkruar, sipas të drejtës ndërkombëtare publike, pavarësisht nga emërtimi i tyre (neni 2 i ligjit). Ky ligj rregullon aspekte të ndryshme të përgatitjes së marrëveshjeve ndërkombëtare, në vijim lidhja/nënshkrimi i tyre, duke përcaktuar edhe autoritetet kompetente apo plotfuqitë, por në veçanti parashikon edhe mënyrën sesi paraqitet një rezervë, deklaratë, pranim, denoncim apo pezullim i marrëveshjeve ndërkombëtare. Koncretisht, në nenin 27, pika 2 të këtij ligji, përcaktohet se Republika e Shqipërisë mund të pranojë, të kundërshtojë ose të tërheqë kundërshtimin e rezervave të një pale tjetër në një marrëveshje ndërkombëtare. Kjo dispozitë parashikon shprehimisht, referuar pikërisht zbatimit të parimit të reciprocitetit në marrëdhëniet ndërkombëtare, se; *“pranimi, kundërshtimi dhe tërheqja e kundërshtimit të rezervave bëhet me ligj, të propozuar nga Këshilli i Ministrave. Iniciativa për miratimin e pranimit, kundërshtimit dhe tërheqja e kundërshtimit të rezervave merret nga ministria kompetente.”* Në rastin konkret, duke pasur në vëmendje rolin që ka në procesin e ekstradimit të shtetasve shqiptarë, Ministria e Drejtësisë nuk rezulton dhe as nuk është verifikuar ndonjë reagim i saj në raport me rezervën e bërë nga Italia në lidhje me nenin 10, pika 2 të Konventës “Për Ekstradimin”, të ndryshuar nga Protokollin i Katërt shtesë i saj, duke zbatuar marrëveshjen dypalëshe mes Italisë dhe Shqipërisë, që parashikon se shtetësia nuk është një kriter ndalues në kuadër të bashkëpunimit mes këtyre dy shteteve. Në fakt, Kolegji nuk verifikon asnjë qëndrim të ndryshëm në këtë drejtim as nga Italia, referuar akteve dhe jurisprudencës së gjykatave italiane.

40. Në vijim, Kolegji thekson se ligji nr. 43/2016, në nenin 36, të tij parashikon edhe interpretimin e një marrëveshjeje ndërkombëtare kur Republika e Shqipërisë është palë, duke u bazuar në mirëbesimin dhe në përputhje me kuptimin e termave të marrëveshjes, nën dritën e objektit dhe qëllimit të saj. Kjo dispozitë ka parashikuar edhe se, në rastet kur institucioni zbatues i një marrëveshjeje ndërkombëtare nuk është dakord me palën tjetër për mënyrën e interpretimit të dispozitave të kësaj marrëveshjeje, ajo njofton Ministrinë e Punëve të Jashtme, pasi ligji përcakton se mosmarrëveshjet në lidhje me interpretimin e një marrëveshjeje ndërkombëtare zgjidhen me negociata apo me mjete të tjera të zgjidhjes paqësore. Kjo dispozitë citohet nga Kolegji, për të theksuar se në marrëdhëniet juridiksionale me autoritetet e huaja, që ndërthuren me zbatimin e një marrëveshjeje ndërkombëtare, qoftë dypalëshe apo shumëpalëshe, rol kryesor në kuadër të zbatimit të parimit të reciprocitetit ka autoriteti kompetent shtetëror, ai që përfaqëson vullnetin politik dhe që ka marrë pjesë në negociatat për nënshkrimin e një marrëveshjeje konkrete. Në rastin e ekstradimit të shtetasve shqiptarë mbi kërkesën e Republikës së Italisë, nëse do të zbatohet apo jo reciprociteti, në lidhje me kalimin e afateve të parashkrimit të ndjekjes penale apo të dënimit, i takon Ministrisë/ministrit të Drejtësisë të veprojë, duke reaguar në një nga mënyrat e parashikuara në legjislacionin shqiptar. Gjykatat shqiptare verifikojnë kushtet dhe kriteret e parashikuara në ligjin e zbatueshëm në rastin konkret, referuar Kushtetutës, Konventës “Për Ekstradimin” dhe protokolleve të saj shtesë, që janë ratifikuar nga Republika e Shqipërisë (duke pasur në vëmendje edhe rezervat apo deklaratat që Shqipëria ka depozituar së bashku me instrumentet e ratifikimit), KPP-së, KP-së, si dhe ligjit për marrëdhëniet juridiksionale me jashtë. Në dispozitat e akteve ligjore të referuara nuk ka asnjë rregull apo nen që detyron gjykatat të interpretojnë një marrëveshje ndërkombëtare në raport me parimin e reciprocitetit, duke analizuar një rezervë që nuk është kundërshtuar nga Republika e Shqipërisë (autoriteti kompetent).

41. Kolegji vlerëson se, verifikimi i kushteve procedurale, lidhur me lejimin ose jo të ekstradimit të shtetasit shqiptar, përbën një çështje që duhet të analizohet e çmohet rast pas rasti nga ana e gjykatës, ku në arritjen e përfundimeve rëndësi merr dokumentacioni shoqërues i kërkesës për ekstradim i kërkuar nga neni 489 i KPP-së, Konventa “Për Ekstradimin”, si dhe konteksti juridik, apo rrethana të tjera të rastit konkret. Referuar nenit 39, pika 2 të Kushtetutës dhe nenit 11 të Kodit Penal, “ekstradimi mund të lejohet vetëm kur është parashikuar shprehimisht në marrëveshjet ndërkombëtare në të cilat Republika e Shqipërisë është palë”. Në raport me Republikën e Italisë, ekzistojnë këto marrëveshje ndërkombëtare të aplikueshme: Konventa “Për Ekstradimin” e 13 dhjetorit 1957, së bashku me protokollet shtesë,⁷ si dhe

⁷ Ligji nr. 8322, datë 2.4.1998, “Për ratifikimin e Konventës së Këshillit të Evropës për Ekstradimin”.

Marrëveshja midis Shqipërisë dhe Italisë, si shtesë e Konventës “Për Ekstradimin” e 13 dhjetorit 1957 dhe Konventës Evropiane për Ndihmën Juridike në Çështjet Penale të 20 prillit 1959 (marrëveshja shtesë”).⁸ Në këtë vështrim, Kolegji vlerëson se në zbatim të nenit 1, të Protokollit të Katërt shtesë, që ka ndryshuar nenin 10 të Konventës “Për Ekstradimin”, gjykatat shqiptare nuk mund të refuzojnë ekstradimin e shtetasit shqiptar drejt Italisë, me argumentin se është parashkruar ndjekja penale apo dënimi sipas ligjit shqiptar, që është ligji i shtetit të kërkuar. Kjo dispozitë parashikon ndalimin e ekstradimit vetëm në rastin kur ndjekja penale ose ekzekutimi i dënimit është parashkruar në bazë të legjislacionit të palës kërkuese (Italisë).

42. Rrjedhimisht, zbatimi i parimit të reciprocitetit nuk është një kriter detyrues, por vlerësohet rast pas rasti nga autoritetet që kanë tagër për ta bërë këtë vlerësim. Duke qenë se protokollin lejon reciprocitetin si një mundësi mbi rezervat e bëra mbi nenin 10 të konventës, lejimi apo ndalimi i ekstradimit në këtë rast mbetet në vlerësim të shtetit të kërkuar (në rastin konkret të shtetit shqiptar/Ministria e Drejtësisë si organi kompetent i fazës ekzekutimit), nëse do të aplikojë parimin e reciprocitetit për të mos pranuar ekstradimin. Kolegji vlerëson se në vështrim të zbatimit të reciprocitetit, ministri i Drejtësisë ka tagrin dhe detyrimin të kërkojë informacion apo qëndrimin e autoriteteve kompetente të Italisë, në lidhje me zbatimin e kësaj rezerve në raport me marrëveshjen dypalëshe të lidhur me tyre. Në rastin konkret, ministri i Drejtësisë është autoriteti qendror, i cili ka dhe vullnetin politik mbi lejimin ose jo të ekstradimit të një shtetasi dhe aplikimin ose jo të reciprocitetit, bazuar në marrëdhëniet diplomatike me shtetin kërkuar (Italia në rastin konkret). Ky autoritet del edhe nga kuptimi i nenit 499 të KPP-së, i cili në pikën 1, të saj parashikon se: *Ministria e Drejtësisë disponon për ekstradimin, disponim i cili vjen pasi ministria vibet në dijeni për vendimin e gjykatës që ka pranuar kërkesën për lejimin e ekstradimit për jashtë shtetit.*

43. Në të njëjtën logjikë, Kolegji vlerëson edhe parashikimin e bërë në nenin 9, të ligjit nr. 10193/2009, “Për marrëdhëniet juridiksionale me autoritetet e huaja në çështjet penale” (i ndryshuar), ku përcaktohet: *“1. Kërkesa e autoritetit gjyqësor të huaj pranohet nëse përmban garancitë për reciprocitet, të dhëna nga shteti kërkuar, që përfaqësojnë pritshmërinë që ky shtet të ekzekutojë një kërkesë të ngjashme të drejtuar nga autoritetet gjyqësore vendase. 2. Ministria e Drejtësisë, pavarësisht pikës 1 të këtij neni, mund t’i japë rrugë letërporosive edhe në mungesë të garancive të shprehura për reciprocitet.”* Kjo do të thotë në vlerësim të Kolegjit, se që në momentin e marrjes së një kërkesë për ekstradim, ministri i Drejtësisë, para se t’i japë rrugë kërkesës së bashkëpunimit, duhet të kërkojë këtë garanci nga shteti kërkuar. Gjithsesi, Kolegji rithekson se në praktikën e deritanishme, nuk është verifikuar asnjë rast konkret ku autoritetet italiane të drejtësisë të kenë refuzuar ekstradimin e një shtetasi italian në marrëdhëniet juridiksionale me Shqipërinë, për shkak të rezervës së bërë nga Republika e Italisë në nenin 10, pika 2 të Protokollit të Katërt shtesë të Konventës “Për Ekstradimin”.

44. Kolegji thekson se, mbi të gjitha, parë nga marrëdhëniet ndërkombëtare, reciprociteti është një koncept praktik dhe është veprim ekuivalent, i cili varet nga një veprim ose reagim i një shteti tjetër. Në praktikën ndërkombëtare apo në doktrinë, nuk është trajtuar ndonjë rast i zbatimit të këtij parimi nga autoritetet gjyqësore, në lidhje me interpretimin apo zbatimin e një marrëveshjeje ndërkombëtare të ratifikuar nga shtetet përkatëse, për shkak se vetë miratimi (në vijim nënshkrimi, ratifikim, aderimi, denoncimi) i një marrëveshjeje ndërkombëtare (dypalëshe apo shumëpalëshe) është në vullnetin e dyanshëm të shteteve dhe qeveritë veprojnë në mënyrë të ndërsjellë. Në këtë aspekt, ky parim që ndërvepron mes shteteve dhe autoriteteve kompetente të ngarkuara në përputhje me vullnetin politik, nuk është një parim që mund apo duhet të analizohet në aspektin juridik, duke theksuar sërish këtu se në procedurat e ekstradimit, trajtimi i parimit të reciprocitetit nuk i takon autoriteteve gjyqësore, të cilat kryejnë vetëm verifikimin e kushteve ligjore pozitive dhe kushteve ndaluese. Vlerësimi mbi zbatimin ose jo të parimit të reciprocitetit bëhet vetëm nga ministri i Drejtësisë në rolin e autoritetit qendror.

⁸ Ligji nr. 9871, datë 11.2.2008, “Për ratifikimin e marrëveshjes ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe Republikës së Italisë, si Shtesë e Konventës Evropiane për Ekstradimin, të 13 dhjetorit 1957 dhe e Konventës Evropiane për Ndihmë Juridike për Çështjet Penale, të 20 prillit 1959”, që ka si qëllim të lehtësojë zbatimin e tyre.

45. Duke arsyetuar si më sipër, për sa i përket çështjes së parë të shtruar për njësim, Kolegji arrin në këtë përfundim njësuës: ***Në marrëdhëniet juridiksionale me një shtet që ka vendosur rezervën ligjore në normën ndërkombëtare për moszbatimin e saj për çështje që janë në juridiksionin e atij shteti, parimi i reciprocitetit dhe zbatimi i tij është një kusht që vlerësohet nga ministri i Drejtësisë, si autoriteti kompetent i shtetit të kërkuar. Gjykata vlerëson kushtet për lejimin e ekstradimit në përputhje me marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Shqipërisë, me Kodin e Procedurës Penale dhe ligjin për marrëdhëniet juridiksionale me jashtë.***

46. Në lidhje me çështjen e dytë të është shtruar për njësim: “A duhet të pranojë gjykata kërkesën për ekstradimin e shtetasve shqiptarë, në rast se ndjekja penale apo dënimi janë parashkruar sipas ligjit penal shqiptar, drejt një shteti i cili ka vendosur rezervë në normën ndërkombëtare, duke mospranuar kërkesën për ekstradim të shtetasve të tij për shkak se vepra penale ose dënimi është parashkruar sipas ligjit të atij shteti, për çështje që janë në juridiksionin e tij?”, Kolegji vlerëson sa më poshtë vijon:

47. Së pari, Kolegji thekson se në lidhje me kushtet e ekstradimit, neni 491 i KPP-së parashikon se: “Nuk mund të jepet ekstradimi: a) për një vepër me karakter politik ose kur rezulton që ai kërkohet për qëllime politike; b) kur ka arsye të mendohet se personi që kërkohet do t’u nënshtrohet persekutimeve ose diskriminimeve për shkak të racës, fesë, seksit, shtetësisë, gjubës, bindjeve politike, gjendjes personale a shoqërore ose dënimeve a trajtimeve të egra, çnjerëzore a poshtëruese, ose veprimeve që përbëjnë shkelje të një të drejte themelore të njeriut; c) shfuqizuar; ç) kur ka filluar procedimi ose është gjykuar në Shqipëri edhe pse vepra është kryer jashtë shtetit; d) kur vepra penale nuk parashikohet si e tillë nga legjislacioni shqiptar; dh) kur për veprën penale është dhënë amnisti nga shteti shqiptar; e) kur personi i kërkuar është shtetas shqiptar dhe nuk ka marrëveshje që të parashikojë ndryshe; **ë) kur është parashkruar ndjekja penale ose dënimi sipas ligjit të shtetit të kërkuar;** f) kur personi i kërkuar është dënuar në mungesë, me përjashtim të rastit kur shteti kërkues jep garanci për rishikimin e vendimit.”. Kolegji vë në dukje se parashikimi si kusht ndalues për lejimin e parashkrimit të ndjekjes penale ose dënimit, sipas shkronjës “ë”, të nenit 491 të sipërcituar, është në kundërshtim me përmbajtjen e Protokollit të Katërt shtesë të Konventës “Për Ekstradimin”, ratifikuar nga Republika e Shqipërisë me ligjin nr. 117/2013. Kolegji thekson se KPP-ja ka pësuar ndryshime thelbësore me ligjin nr. 35/2017, e konkretisht para këtyre ndryshimeve, rezulton se në nenin 491, shkronja “g” të këtij Kodi parashikohej (përpara ndryshimeve të bëra me ligjin nr. 35/2017): “...g) kur është parashikuar ndjekja penale ose dënimi sipas ligjit të shtetit që e kërkon.”. Rezulton se me ligjin nr. 35/2017, datë 30.3.2017, neni 491 i KPP-së është ndryshuar ku parashikimi i shkronjës “g” të dispozitës, emërtohet shkronja “ë” dhe formulimi bëhet: “...kur është parashkruar ndjekja penale ose dënimi sipas ligjit të shtetit të kërkuar”.

48. Në kushtet e parashtruara, pikërisht për këtë shkak, Kolegji fillimisht pezulloi gjykimin e kësaj çështjeje, duke e dërguar për shqyrtim në Gjykatën Kushtetuese. Kolegji vlerëson se neni 491, shkronja “ë” i KPP-së, është në kundërshtim me parashikimet konventore, duke ndryshuar kushtin e mospranimit të kërkesës për ekstradim për efekt parashkrimit të ekzekutimit, nga parashikimi i mëparshëm që ishte në përputhje me këto akte ndërkombëtare të miratuara përpara vitit 2017 me referencë ligjin e shtetit kërkues, në parashikimin e ri që për efekt të parashkrimit referon ligjin material penal të shtetit të kërkuar. Gjykata Kushtetuese, me vendimin nr. 46, datë 12.3.2024 (siç është parashtruar edhe më lart), ka vendosur moskalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare. Në marrjen e këtij vendimi, Gjykata Kushtetuese ka theksuar (citim): “... jurisprudenca duhet të ketë vijimësi dhe se sistemi gjyqësor duhet të funksionojë në mënyrë të tillë që të krijohen parakushtet për të krijuar një praktikë gjyqësore uniforme, bazuar edhe në parimet e drejtësisë, të barazisë para ligjit, si dhe në parimin se çështjet e ngjashme (analoge) duhet të zgjidhen në të njëjtën mënyrë. Në këtë këndvështrim merr rëndësi pozicioni dhe roli i Gjykatës së Lartë si gjykatë ligji, e cila, sipas nenit 141 të Kushtetutës, ka për detyrë të kontrollojë mënyrën e zbatimit të ligjit material dhe procedural nga ana e gjykatave më të ulëta në ushtrimin e funksionit të përgjithshëm për të siguruar uniformitetin e interpretimit të normave ligjore nga ana e gjyqtarëve të zakonshëm, përmes përcaktimit të linjave të interpretimit të cilave gjyqtarët duhet t’u përmbahen (shih vendimin nr. 4, datë 23.1.2017, të Gjykatës Kushtetuese).

31. Identifikimi dhe përcaktimi i ligjit të zbatueshëm në çështjen konkrete që parashtrohet për zgjidhje para gjykatave të zakonshme, në përputhje edhe me parimin e hierarkisë së akteve normative, është një çështje që u përket gjykatave të zakonshme. Në këtë kuptim, edhe interpretimi i dispozitave ligjore të zbatueshme për zgjidhjen e një çështjeje konkrete është, gjithashtu, një çështje që i përket juridiksionit të zakonshëm gjyqësor dhe veçanërisht Gjykatës së Lartë, roli i së cilës në këtë drejtim është pikërisht zgjidhja e konflikteve ligjore, unifikimi i vendimmarrjes së gjykatave të zakonshme dhe qëndrueshmëria. ...”.

49. Kolegji në lidhje me identifikimin e ligjit të zbatueshëm në rastin konkret, vlerëson të theksojë se, sipas neneve 116 dhe 122 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë,⁹ marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara janë pjesë e sistemit të brendshëm juridik shqiptar, të detyrueshme dhe të zbatueshme në mënyrë të drejtpërdrejtë, përveç kur zbatimi i saj kërkon nxjerrjen e një ligji. Këto dispozita kushtetuese përcaktojnë se, marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara në hierarkinë e akteve normative në Republikën e Shqipërisë, janë pas Kushtetutës. Në këtë kuptim, në rast mospërputhje ndërmjet marrëveshjes ndërkombëtare të ratifikuar dhe ligjeve apo akteve normative të Këshillit të Ministrave, norma ndërkombëtare ka përparësi dhe është e detyrueshme të zbatohet. Në vijim, Kolegji vë në dukje se Gjykata Kushtetuese, në lidhje me rastin konkret dhe institutin e ekstradimit (vendimi i cituar nr. 46, datë 12.3.2024) ka theksuar: “... burimet e së drejtës që rregullojnë ekstradimin në legjislacionin shqiptar janë Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë, marrëveshjet ndërkombëtare shumëpalëshe dhe dypalëshe të ratifikuara, parimet dhe normat e së drejtës ndërkombëtare të pranuara, si dhe dispozitat e KP dhe të KPP. Në këtë kuptim, instituti i ekstradimit, referuar KEE dhe KPP, është një nga format e bashkëpunimit ndërkombëtar dhe ka për qëllim dorëzimin e një personi një shteti të huaj për ekzekutimin e një vendimi me burgim ose të një akti që vërteton procedimin e tij për një vepër penale (sib vendimin nr. 6, datë 16.2.2021, të Gjykatës Kushtetuese). Referuar kuadrit kushtetues të zbatueshëm, neni 39, pika 2, i Kushtetutës ka përcaktuar vetëm disa kushte që lidhen me lejimin e ekstradimit, duke parashikuar se ai mund të lejohet vetëm kur është parashikuar shprehimisht në marrëveshjet ndërkombëtare në të cilat Republika e Shqipërisë është palë dhe vetëm me vendim gjyqësor. Kurse sipas shkronjës “c”, të nenit 32, të ligjit nr. 10193/2009, përveç kushteve të parashikuara në KP dhe në KPP, ekstradimi i një personi në drejtim të një shteti të huaj lejohet kur ndjekja penale ose ekzekutimi i dënimit penal nuk janë parashikuar sipas legjislacionit të shtetit kërkues. (...) Republika e Shqipërisë e ka ratifikuar Protokollin e Katërt shtesë të KEE me ligjin nr. 117/2013, i cili ka hyrë në fuqi në datën 1.6.2014, duke mos bërë rezervë për sa i përket nenit 10 të ndryshuar të Konventës për efektet e parashkrimit të ndjekjes penale ose dënimit në procedurat e ekstradimit. Për rrjedhojë, Republika e Shqipërisë ka pranuar në momentin e ratifikimit të këtij protokollit se nuk do të paraqesë si kriter për ndalimin e ekstradimit kalimin e afateve të parashkrimit të ndjekjes penale ose dënimit sipas ligjit penal të saj. (...)”.

50. Në këtë vështrim, Kolegji vlerëson se dispozita/ligji i zbatueshëm në rastin konkret është pikërisht neni 10 i Konventës “Për Ekstradimin”, i ndryshuar me nenin 1 të Protokollit të Katërt shtesë të kësaj konvente, në zbatim të neneve 116 e 122 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë. Siç është theksuar edhe më lart, ky protokoll është ratifikuar nga Republika e Shqipërisë, e si rrjedhojë është pjesë e legjislacionit të brendshëm shqiptar. Në përputhje me Konventën “Për Ekstradimin” edhe protokollat e saj shtesë, është miratuar edhe ligji nr. 10193/2009, “Për marrëdhëniet juridiksionale me autoritetet e huaja”, (i ndryshuar), i cili në nenin 32 të tij ka parashikuar kushtet e ekstradimit. Kjo dispozitë parashikon se, përveç kushteve të përcaktuara në KPP, ekstradimi i një personi në drejtim të një shteti të huaj lejohet kur plotësohen edhe kushtet e mëposhtme, ku në shkronjën “c” parashikohet kushti, se: “ndjekja penale ose ekzekutimi i dënimit penal nuk janë parashikuar sipas legjislacionit të shtetit kërkues”. Kjo dispozitë është në përputhje të plotë me Konventën “Për Ekstradimin” dhe protokollat e saj shtesë.

⁹**Neni 116 i Kushtetutës përcakton:** “1. Aktet normative që kanë fuqi në të gjithë territorin e Republikës së Shqipërisë janë: a) Kushtetuta; b) marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara; c) ligjet; ç) aktet normative të Këshillit të Ministrave.”.

Neni 122 i Kushtetutës përcakton: “1. Çdo marrëveshje ndërkombëtare e ratifikuar përbën pjesë të sistemit të brendshëm juridik pasi botohet në Fletoren Zyrtare të Republikës së Shqipërisë. Ajo zbatohet në mënyrë të drejtpërdrejtë, përveç rasteve kur nuk është e vetëzbatueshme dhe zbatimi i saj kërkon nxjerrjen e një ligji. Ndryshimi, plotësimi dhe shfuqizimi i ligjeve të miratuara me shumicën e të gjithë anëtarëve të Kuvendit, për efekt të ratifikimit të marrëveshjeve ndërkombëtare, bëhet me të njëjtën shumicë.

2. Një marrëveshje ndërkombëtare e ratifikuar me ligj ka epërsi mbi ligjet e vendit që nuk pajtohen me të ...”.

51. Kolegji, në zbatim të ligjit të zbatueshëm, në lidhje me ekstradimin e shtetasve shqiptarë jashtë vendit, vlerëson se parashkrimi i ndjekjes penale ose i dënimit sipas ligjit shqiptar nuk është kusht ndalues për lejimin e ekstradimit. Por, nga ana tjetër, gjykatat duhet të verifikojnë e analizojnë me kujdes kushtet e tjera për ekstradimin e shtetasve shqiptarë. Në këtë vështrim, merr rëndësi verifikimi i kërkesës dhe akteve bashkëngjitur të paraqitura nga shteti kërkuar, garancitë që kërkojnë nga Konventa “Për Ekstradimin” dhe protokollet e saj shtesë; verifikimi i momentit kur këto akte ndërkombëtare kanë hyrë në fuqi për shtetin kërkuar, palë në këtë konventë dhe protokollet e saj shtesë; si dhe nëse ka marrëveshje dypalëshe me shtetin kërkuar në plotësim të Konventës “Për Ekstradimin”. Në rastin konkret në shqyrtim, Kolegji rithekson se ndërmjet Shqipërisë dhe Italisë është nënshkruar edhe marrëveshja shtesë dypalëshe, e ratifikuar nga shteti shqiptar me ligjin nr. 9871, datë 11.2.2008, por që ka hyrë në fuqi në datën 1.8.2011 (pas ratifikimit edhe nga shteti italian). Në këtë marrëveshje, palët kanë dakordësuar se nuk mund të ngrenë shtetësinë si arsye për refuzimin e dorëzimit, duke marrë përsipër në mënyrë të ndërsjellë që të dorëzojnë shtetasit e tyre që ndodhen në ndjekje penale nga njëra prej tyre për kryerjen e veprave penale, ose që janë shpallur në kërkim për vuajtjen e dënimit apo të një mase shtrënguese, në përputhje me normat dhe kërkesat e Konventës “Për Ekstradimin” (neni 18, pikat 1 dhe 2, i marrëveshjes).

52. Kolegji vlerëson se në shqyrtimin e kërkesave për ekstradimin e shtetasve shqiptarë jashtë shtetit, gjykatat duhet të mbajnë në konsideratë se në përputhje me nenin 39, pika 2, të Kushtetutës, sikurse u përmend më lart, ekstradimi lejohet kur parashikohet shprehimisht në marrëveshjet ndërkombëtare dhe vetëm me vendim gjyqësor. Bazuar në këtë dispozitë kushtetuese, Gjykata Kushtetuese ka çmuar se togfjalëshi “*vetëm me vendim gjyqësor*”, do të thotë se lejimi i ekstradimit vlerësohet përmes një procesi gjyqësor, i cili në këto raste duhet të përmbushë standardet e procesit të rregullt ligjor, të parashikuara nga neni 42 i Kushtetutës dhe të materializuara në jurisprudencën kushtetuese, përfshirë edhe standardin e arsyetimit të vendimit (*shih vendimin nr. 6/2021 të Gjykatës Kushtetuese*).

53. Në përfundim të kësaj analize, Kolegji vlerëson se lidhur me kërkesën e ekstradimit të paraqitur nga autoriteti i huaj gjyqësor, gjykatat duhet të analizojnë me kujdes instrumentet ligjore të bashkëpunimit gjyqësor që janë të zbatueshme, duke identifikuar saktë ligjin/dispozitën e zbatueshme; kuadrin ligjor shqiptar mbi të cilat mbështetet bashkëpunimi gjyqësor në fushën penale me autoritetet gjyqësore të huaja, pra legjislationin e brendshëm shqiptar; si dhe verifikimin e ekzistencës së instrumenteve dypalëshe apo shumëpalëshe të bashkëpunimit gjyqësor penal ndërkombëtar, të nënshkruar me shtetin kërkuar. Në lidhje me zbatimin e parimit të reciprocitetit, Kolegji rithekson edhe një herë se një parim i tillë duhet mbajtur në konsideratë dhe duhet zbatuar në momentin e nënshkrimit të marrëveshjeve midis shteteve palë, qofshin këto marrëveshje dypalëshe apo shumëpalëshe. Respektimi në praktikë i këtij parimi është i natyrës politike dhe nuk mund të jetë shkak për moslejimin e ekstradimit nga gjykata, pasi nuk është një kusht apo parim që vlerësohet nga juridiksioni gjyqësor. Sa më sipër, si nga ana procedurale ashtu dhe materiale, Kolegji vlerëson se kur një shtet palë vendos një rezervë, në lidhje me një dispozitë të konventës (kur kjo marrëveshje ndërkombëtare e lejon, siç është rasti i nenit 10 të Protokollit të Katërt shtesë të Konventës “Për Ekstradimin”), i takon autoritetit kompetent që përfaqëson shtetin shqiptar në zhvillimin e bisedimeve në raport me këtë marrëveshje ndërkombëtare që të negociojë, kundërshtojë, pranojë apo të tërheqë kundërshtimin për këtë rezervë. Kolegji çmon se parashkrimi i ekzekutimit të ndjekjes penale ose dënimit është një çështje juridike e cila vlerësohet dhe zbatohet duke pasur në konsideratë ligjin e shtetit kërkuar, në kushtet kur Republika e Shqipërisë nuk ka bërë rezervë në instrumentin ratifikues të Protokollit të Katërt shtesë të Konventës “Për Ekstradimin”.

54. Për sa i përket ligjit të palës kërkuese, kalimi i afatit të parashkrimit është një shkak që sjell refuzimin e kërkesës për ekstradim. Kjo do të thotë se në çdo rast, kur ka dyshime apo kur ky afat nuk verifikohet nga aktet e paraqitura nga shteti kërkuar, shteti i kërkuar përfshi këtu edhe gjykatën që shqyrton kërkesën, ka detyrimin të shqyrtojë apo të kërkojë informacione shtesë, në lidhje me kalimin apo jo të afatit të parashkrimit. Arsyetja e këtij parashkrimi lidhet me faktin se, shteti kërkuar nuk mund/nuk duhet të kërkojë ekstradimin e një personi, ndjekja ose dënimi i të cilit është i parashkruar sipas ligjit të tij të brendshëm.

Shteti kërkues duhet të sigurojë shtetin e kërkuar me një deklaratë të motivuar, duke specifikuar arsyet për të cilat nuk ka gabim në përlllogaritje të afatit të parashkrimit dhe duke përfshirë dispozitat përkatëse të ligjit të tij (*shih nenin 12, paragrafi 2, nënparagrafët “b” dhe “c” të Konventës, i ndryshuar nga protokollin aktual*). Kolegji mbështet qëndrimin e konsoliduar të praktikës gjyqësore, në lidhje me rolin thelbësor që ka gjykata në verifikimin e kushteve procedurale, lidhur me lejimin ose jo të ekstradimit të shtetasve shqiptar. Gjykatat duhet të verifikojnë kushtet ligjore për lejimin ose jo të ekstradimit të një shtetasi shqiptar, rast pas rasti, ku në arritjen e përfundimeve rëndësi merr dokumentacioni shoqërues i kërkesës për ekstradim i kërkuar nga neni 489 i KPP-së, si dhe ligji i zbatueshëm, Konventa “Për Ekstradimin”, si dhe konteksti juridik, apo rrethana të tjera të rastit konkret (*shih vendimin nr. 00-2017-899 (143), datë 22.11.2017, të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë*). Në lidhje me këtë moment të rëndësishëm, Kolegji rithekson edhe faktin se në momentin e nënshkrimit të Konventës “Për Ekstradimin”, Republika e Shqipërisë ka deklaruar se refuzon ekstradimin e shtetasve të vet, me përjashtim të rasteve kur është parashikuar ndryshe në marrëveshjet ndërkombëtare në të cilat Shqipëria është palë kontraktuese (neni 2, i ligjit nr. 8322, datë 2.4.1998, “Për ratifikimin e Konventës së Këshillit të Evropës ‘Për Ekstradimin’ dhe dy Protokollit Shtesë”).

55. Në përfundim të kësaj analize, Kolegji, në lidhje me çështjen e dytë të shtruar për njësim, arrin në këtë përfundim njësuës: ***Gjykata, pranon kërkesën për ekstradimin e shtetasve shqiptar edhe në rast se ndjekja penale dhe dënimi janë parashkruar sipas ligjit penal shqiptar. Gjykata, në përputhje me nenin 122 të Kushtetutës, zbaton nenin 10, paragrafi i dytë, të Konventës Evropiane “Për Ekstradimin”, ndryshuar me Protokollin e Katërt shtesë të kësaj konvente edhe nëse ndonjë nga shtetet palë në këtë marrëveshje kanë vendosur rezervë në normën ndërkombëtare.***

IV. Në lidhje me zgjidhjen e çështjes konkrete:

56. Lidhur me zgjidhjen e çështjes konkrete, Kolegji vlerëson se vendimi i Gjykatës së Apelit Tiranë është marrë në zbatim të gabuar të ligjit procedural penal dhe për rrjedhojë ky vendim është i cenueshëm. Në rekurs, Prokuroria pranë Gjykatës së Apelit Tiranë ka pretenduar se, gjykata e apelit nuk duhet ta bazonte vendimin e saj në nenin 491, shkronja “ë” të KPP-së, por ajo duhet të linte në fuqi vendimin e Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, e cila e ka lejuar ekstradimin e të dënuarit Bledar Bedini *alias* Imami nga Republika e Shqipërisë në drejtim të Republikës së Italisë.

57. Në vendim, Gjykata e Apelit Tiranë ka arsyetuar se, meqenëse Republika e Italisë ka bërë rezervë ligjore për nenin 10 të Protokollit të Katërt Shtesë të Konventës “Për Ekstradimin”, atëherë gjykata shqiptare, duke u bazuar në parimin e reciprocitetit, parashikuar në nenin 26 të kësaj konvente, duhet të zbatojë ligjin shqiptar në zgjidhjen e çështjes, duke ndryshuar vendimin e gjykatës së shkallës së parë dhe vendosur mospranimin e kërkesës për ekstradimin e të dënuarit. Në zgjidhjen e çështjes gjykata e apelit ka argumentuar se, për shkak të parimit të reciprocitetit, në zbatimin e Konventës “Për Ekstradimin” me Italinë, do të zbatohet neni 10 i kësaj konvente, para ndryshimeve që kjo dispozitë ka pësuar me nenin 1 të Protokollit të Katërt shtesë. Në këto rrethana, gjykata e apelit ka theksuar se gjen zbatim neni 491, shkronja “ë”, i KPP-së, që parashikon si kusht ndalues për ekstradimin rastin kur verifikohet se dënimi është parashkruar sipas ligjit të shtetit të kërkuar, pra sipas ligjit shqiptar.

58. Në vijim të konkluzioneve njësuës të cituara më lart, Kolegji vlerëson të gabuar përfundimin e arritur nga gjykata e apelit. Në radhë të parë, Kolegji vë në dukje se Gjykata e Apelit Tiranë në argumentimin e vendimit bazohet në supozime, për raste të ngjashme kur Italia mund të refuzojë ekstradimin e një shtetasi italian në Shqipëri, për shkak të kalimit të afatit të parashkrimit të ndjekjes penale apo të dënimit. Gjykata e apelit përdor shprehjen “në një rast analog”, ndërkohë që nuk shtjellon më tej se kur mund të verifikohet ky rast analog, e aq më pak të citohet apo referohet një rast konkret. Kolegji tërheq vëmendjen e gjykatës së apelit, si dhe gjykatave që do shqyrtojnë çështje të ngjashme ekstradimi (jo vetëm me Italinë), se në rastin kur kanë dyshime për afatin e parashkrimit duhet të kërkojnë informacione nëse një fakt i tillë nuk rezulton nga dokumentet bashkëngjitur kërkesës. Në verifikim të dispozitave të zbatueshme në dy vendet përkatëse (Shqipëri dhe Itali), në lidhje me afatin e parashkrimit të ndjekjes penale apo të dënimit, Kolegji vë në dukje se dukshëm afatet e parashikuara nga ligji italian janë më të gjata

se ato që parashikohen nga ligji penal shqiptar. Por, problematika nuk është thjesht një çështje e kalimit apo jo të afatit të parashkrimit.

59. Kolegji thekson se, në lidhje me procedurën e ekstradimit të një personi, një nga parimet kryesore që gjen zbatim është parimi *aut dedere aut judicare* (ose dorëzime ose gjykoje). Sipas këtij parimi që vepron në marrëdhëniet juridiksionale me autoritetet e huaja, shteti i kërkuar, të cilit i është paraqitur një kërkesë për ekstradim, duhet ose të procedojë vetë shkelësin e ligjit ose të lejojë ekstradimin e tij në shtetin kërkuar. Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut (në vijim KEDNJ-ja) nuk përmban asnjë referencë në lidhje me zbatimin e këtij parimi. Ndërkohë, nga ana tjetër, Konventa “Për Ekstradimin” vendos një detyrim për shtetet palë/kontraktuese që të dorëzojnë sipas dispozitave dhe kushteve të përcaktuara në këtë konventë, të gjithë personat e kërkuar nga autoritetet kompetente të një shteti tjetër palë/kontraktues. Në këtë kuptim, në rast se një shtet palë në këtë konventë nuk lejon ekstradimin e një personi, ai duhet të procedojë/të ndjekë penalisht këtë person mbi kërkesën e shtetit tjetër/shtetit kërkuar. Në këtë kuptim, neni 10, pikat 2 dhe 3, të Konventës “Për Ekstradimin”, me përmbajtjen e ndryshuar sipas nenit 1, të Protokollit të Katërt shtesë të kësaj konvente, lejon shtetin e kërkuar të refuzojë zbatimin e pikës 2, të nenit 10 të cituar më lart, kur verifikohen dy kushte: *i.* kërkesa për ekstradim bazohet në veprat penale për të cilat shteti ka juridiksion sipas ligjit të tij penal (pra shteti i kërkuar mund dhe duhet të procedojë penalisht personin që kërkohet të ekstradohet); *ii.* kur legjislacioni i brendshëm i këtij shteti e ndalon shprehimisht ekstradimin kur ndjekja penale ose dënimi i personit të kërkuar do të parashkruhej sipas ligjit të tij. Italia, në momentin e nënshkrimit të Protokollit të Katërt shtesë të Konventës “Për Ekstradimin”, ka bërë rezervën se nuk do të lejojë ekstradimin e shtetasve të tij, në rastin e veprave penale të parashikuara sipas ligjit italian, për të cilat ka juridiksion. Në jurisprudencën italiane janë verifikuar raste të refuzimit të ekzekutimit të një urdhër arresti në zbatim të një vendimi të marrë nga një autoritet gjyqësor i huaj, por kjo masë është shoqëruar me ekzekutimin e menjëhershëm të këtij dënimi në territorin kombëtar (qëndrime të verifikuara në raport edhe me vendet anëtare të Bashkimit Evropian). Gjykata e apelit nuk ka sqaruar dhe as nuk ka referuar ndonjë interpretim të shprehjes “vepra penale për të cilat shteti i kërkuar ka juridiksion sipas ligjit të tij penal”, i cili është kushti i pranuar nga Italia në momentin që ka bërë rezervën në zbatimin e nenit 10, pika 2 të Konventës “Për Ekstradimin”. Ndërkohë, në lidhje me kushtin e dytë, nuk shfaqet asnjë problematikë, për sa kohë afatet e parashkrimit të ndjekjes penale ose dënimit në ligjin penal italian janë sa dyfishi i afateve të parashikuara në ligjin penal shqiptar. Shqipëria nuk mund të refuzojë ekstradimin e një shtetasi duke përdorur si shkak parashkrimin e ndjekjes penale dhe të dënimit sipas ligjit shqiptar, përderisa nuk ka bërë apo depozituar asnjë rezervë në këtë drejtim.

60. Në vijim të kësaj analize, Kolegji e vlerëson të gabuar përfundimin që ka arritur gjykata e apelit dhe në kundërshtim me nenin 122/2 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, që parashikon: *Një marrëveshje ndërkombëtare e ratifikuar me ligj ka epërsi mbi ligjet e vendit që nuk pajtohen me të.* Gjykata e apelit nuk ka pasur në konsideratë edhe praktikën e konsoliduar të Kolegjit Penal, që në raste të kërkesave për ekstradim të shtetasve shqiptarë për jashtë (veçanërisht me Italinë), ka vlerësuar: *i.* Së pari, referuar parimeve të përgjithshme në marrëdhëniet juridiksionale me autoritetet e huaja që janë shprehje e vullnetit politik të shtetit, ky vullnet në rastin në shqyrtim është shprehur nga autoriteti i ngarkuar me ligj, ministri i Drejtësisë, me kërkesën (...), për ekstradimin e shtetasit të kërkuar (...) nga Shqipëria për në Itali, kërkesë e cila i është dërguar për ndjekje Prokurorisë së Përgjithshme. (...) Së treti, referuar marrëveshjes dypalëshe të ratifikuar me ligjin nr. 9871/2008, në nenin 18 të saj, “Ekstradimet e shtetasve” parashikohet se “Palët kontraktuese marrin përsipër në mënyrë të ndërsjellë të dorëzojnë shtetasit e tyre ... në përputhje me normat dhe kërkesat e Konventës “Për Ekstradimin”. Pra, dy palët kanë shprehur vullnetin që ekstradimi të realizohet në përputhje me normat dhe kërkesat e konventës, duke kapërcyer barrierat reciproke të legjislacionit të secilit vend, deri dhe kanë parashikuar se palët nuk mund të ngrenë shtetësinë si arsye për refuzimin e dorëzimit (*shih vendimin nr. 00-2020-473 (4), datë 22.12.2020, i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, vendim në të cilin Kolegji ka interpretuar përse nuk gjen zbatim në atë rast kushti ndalues i parashikuar nga neni 491, pika 1, shkronja “c”, dispozitë që aktualisht është shfuqizuar. Kolegji ka ritheksuar në këtë vendim qëndrimin e konsoliduar edhe më herët*

të Kolegji Penal se kushti përkatës i parashikuar në ligjin procedural penal nuk duhet kuptuar si një rrethanë ndaluese për lejimin e ekstradimit, por si një rrethanë që mund të pezullojë ekzekutimin e tij, referuar nenit 500 të KPP).

61. Kolegji vlerëson të pabazuar edhe argumentimin vijues të gjykatës së apelit se, e njëjta çështje me objekt “njohje vendimi penal të huaj” ndodhet për gjykim në Gjykatën e Lartë. Gjykata e apelit, ndër të tjera, ka çmuar se ka “një përplasje kërkesash dhe vendimesh penale, në lidhje me të dënuarin dhe në kushtet kur për njohjen e vendimit penal të huaj nuk ka një vendim përfundimtar organi i akuzës nuk mund të pretendojë ekzekutimin e ekstradimit pa u njohur vendimi penal i huaj nga gjykimi në Gjykatën e Lartë. (...) Pra, konstatohet se njëkohësisht në gjykatat shqiptare shqyrtohen dhe gjykohen dy kërkesa (njohje vendimi penal të huaj dhe kërkesë për ekstradim) për të njëjtin fakt, ndaj të njëjtit shtetas shqiptar, me të njëjtin shtet kërkuar. Në analizë të sa më lart, gjykata vlerëson se cenohet parimi i mosgjykimit dy herë për të njëjtën vepër penale, që është parashikuar në Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë (neni 34 i saj)...”. Në vijim të këtij arsytimi, gjykata e apelit ka theksuar, se: “në eventualitetin e sipërcituar, të pranimit të kërkesës për ekstradim në kushtet për të njëjtin fakt është refuzuar më parë kërkesa për njohjen e vendimit penal të huaj ndaj shtetasit shqiptar Bledar Bedini *alias* Imami, bie ndesh formalisht edhe me parimin e mosdënimit pa ligj që parashikohet në nenin 7 të KEDNJ-së, si dhe nenin 29 të Kushtetutës shqiptare dhe është pjesë e rëndësishme e procesit të rregullt ligjor, së bashku me parimin e mos dënimit dy herë për të njëjtin fakt (*ne bis in idem*). ... Në këtë kuptim, nuk mund të pranohet kërkesa për ekstradim në kushtet kur për të njëjtin fakt është refuzuar më parë kërkesa për njohjen e vendimit penal të huaj ndaj shtetasit shqiptar, pasi bie ndesh me qëllimin e nenit 29 të Kushtetutës dhe nenit 7 të KEDNJ-së, krijon efektet ekuivalente dhe materiale të një dënimi penal pa ligj, si dhe bie ndesh edhe me parimin e mos dënimit dy herë për të njëjtin fakt (*ne bis in idem*).”. Gjykata e apelit, përveç sa më lart, ka vlerësuar se në rastin konkret cenohet edhe parimi kushtetues e konventor i sigurisë juridike, pasi referuar kuadrit ligjor të zbatueshëm, shtetasve shqiptarë përfshi edhe të dënuarin, “i cenohet procesi i rregullt ligjor për shkak se ligjvënësi nuk ka respektuar parimin konventor dhe kushtetues të qartësisë, dhe precizitetit të ligjit penal të elaboruar në vijimësi nga GJEDNJ-ja dhe Gjykata Kushtetuese...”.

62. Kolegji vlerëson të gabuar këtë interpretim të gjykatës së apelit dhe jo në përputhje me praktikën gjyqësore jo vetëm të Gjykatës së Lartë, por edhe me qëndrimet e gjykatave shqiptare në shqyrtimin e kërkesave të autoriteteve të huaja për ekstradim. Lidhur me pretendimin për cenimin e parimit të gjësë së gjykuar, Kolegji vlerëson se përfundimi i mësipërm i arritur nga Gjykata e Apelit Tiranë nuk është i saktë dhe për rrjedhojë ai nuk qëndron. Kolegji thekson se shtetasi Bledar Bedini *alias* Imami as nuk është hetuar nga prokuroria shqiptare dhe as nuk është gjykuar nga gjykatat shqiptare për veprat penale të kryera prej tij jashtë territorit shqiptar për të cilat autoritetet gjyqësore italiane kanë kërkuar ekstradimin e tij. Parimi *ne bis in idem*, është trajtuar gjerësisht si nga GJEDNJ-ja, ashtu dhe Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë¹⁰, të cilat kanë mbajtur qëndrimin se, parimi *ne bis in idem* është njohur nga e drejta jonë e brendshme dhe nga e drejta ndërkombëtare penale si një prej të drejtave të njeriut të mbrojtura nga Kushtetuta dhe nga instrumentet kryesore juridike të brendshme e ndërkombëtare që rregullojnë marrëdhëniet në fushën penale, si dhe përgjegjësinë për kundërvajtje. Sipas këtij parimi, “individit nuk mund të ndiqet e nuk mund të gjykohet nga juridiksionet e të njëjtit shtet për një shkelje, për të cilën është shpallur më parë i pafajshëm apo është dënuar në bazë të një vendimi gjyqësor përfundimtar të ligjshëm”.¹¹ Pranimi i parimit të mësipërm në gjykimin dhe vendimmarrjen për një çështje penale kërkon përmbushjen e dy kritereve që janë, ai i veprës penale “të njëjtë” me të mëparshmen dhe ai i kryerjes së saj “përsëri”. Kriteri “e njëjta vepër” i referohet të njëjtit veprim, sjellje, fakt, vepër penale dhe kualifikim ligjor të tyre, të cilat formojnë bazën e kësaj vepre dhe për të cilin personi është dënuar apo liruar. Në këtë rast, është fjala kur si sjellja ashtu edhe krimi bëhen për të njëjtat fakte të ndodhura në të njëjtën kohë dhe që cilësohen njëloj nga ligji.

¹⁰ Vendimi nr. 5, datë 8.3.2005, i Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë.

¹¹ Vendimi i datës 14.9.1999, dhoma (Seksioni) i III i Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut, ankimet nr. 36855/97 dhe 41731.98.

63. Kolegji, referuar interpretimit të cituar më lart, vlerëson se ky parim nuk mund të gjejë zbatim në rastin konkret. Nga aktet rezulton se fillimisht autoritetet italiane kanë përcjellë kërkesën për bashkëpunim me autoritetet shqiptare për njohjen dhe ekzekutimin në Shqipëri të vendimit të dënimit të dhënë në Itali ndaj shtetasit shqiptar Bledar Bedini *alias* Imami. Ky vendim nuk është njohur dhe ekzekutuar në Shqipëri për shkak të kalimit të afatit të parashkrimit të ekzekutimit të dënimit sipas legjislacionit shqiptar. Kolegji vlerëson se, nuk është arritur bashkëpunimi me autoritetet gjyqësore italiane për njohjen dhe konvertimin e vendimit penal, me qëllim vuajtjen e pjesës së mbetur të dënimit nga shtetasi Bledar Bedini *alias* Imami në territorin shqiptar, në zbatim të marrëveshjes “Për transferimin e personave të dënuar” e vitit 2004, e lidhur mes Shqipërisë dhe Italisë. Ky fakt nënkupton se, dënimi i dhënë ndaj këtij shtetasi nga autoritetet gjyqësore italiane nuk është ekzekutuar, për shkak të kriterit ndalues të kalimit të afateve të parashkrimit të ekzekutimit të dënimit sipas legjislacionit shqiptar. Në bazë të nenit 54, shkronja “b”, të ligjit “Për marrëdhëniet juridiksionale me autoritetet e huaja”, ligji i zbatueshëm, përveç kushteve të parashikuara në nenin 514 të KPP-së, vendimi penal i huaj njihet dhe ekzekutohet kur ekzekutimi i vendimit të dënimit, sipas legjislacionit të brendshëm nuk është parashkruar. Në rastet kur ekzekutimi i vendimit të dënimit sipas legjislacionit tonë është parashkruar, siç edhe ka ndodhur në rastin konkret, atëherë vendimi penal i huaj nuk njihet. Mosnjohja në thelb e vendimit të dënimit të dhënë nga gjykatat italiane ndaj shtetasit shqiptar Bledar Bedini *alias* Imami, për shkak të parashkrimit të ekzekutimit të dënimit të huaj, ka vënë në lëvizje autoritetet kompetente italiane, në përdorimin e instrumentit të dytë të bashkëpunimit me Shqipërinë, që është kërkesa për ekstradim, referuar marrëveshjes së ekstradimit mes dy shteteve në plotësim të Konventës së Ekstradimit dhe Protokolleve shtesë.

64. Kolegji thekson se, vendimi i gjykatës shqiptare për njohjen e vendimit penal të huaj, në bazë të vendimit unifikues nr. 154, datë 15.5.2000, të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë, nuk është një vendimi i ri themeli, në kuptim të shqyrtimit dhe vlerësimit të provave, në funksion të akuzës së sjellë për gjykim. Siç e përmendëm edhe më lart, vendimi i dënimit të dhënë nga Gjykata e Apelit Milano, Itali, jo vetëm që nuk është njohur dhe nuk është vënë në ekzekutim në Shqipëri, por në zbatim të konkluzioneve unifikuese të Gjykatës së Lartë, vendimi i njohjes dhe konvertimit të dënimit të huaj nuk është një gjykim i mirëfilltë themeli. Kolegji sjell në vëmendje se për natyrën e vendimit të njohjes dhe konvertimit të dënimit të huaj, Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, në vendimin unifikues nr. 154, datë 15.4.2000, kanë konkluduar, se: *“Sikurse shihet, në të dy rastet kemi të bëjmë me një vendim të autoritetit gjyqësor të shtetit të dënimit, i cili njihet dhe vihet në ekzekutim në shtetin e ekzekutimit në përputhje me procedurat e pranuar nga konventat përkatëse të KPP. Për efekt të njësimi të praktikës gjyqësore, Kolegjet e Bashkuara pranojnë se për të gjykuarin A. H. dhe në çdo rast, vendimi i Gjykatës Shqiptare nuk është një vendim i ri. Për këtë shkak, gjykata shqiptare nuk shqyrton çështjen në themel dhe as nuk verifikon provat e marra nga gjykata e huaj. Ajo verifikon nëse ekzistojnë kushtet për njohjen e vendimit të huaj dhe dubet t’i përgjigjet atij vendimi me një vendim që konverton dënimin e huaj me një dënim të parashikuar nga legjislacioni shqiptar, duke përcaktuar edhe dispozitat përkatëse të cilat aplikohen. E rëndësishme sipas Kolegjeve të Bashkuara është të evidentohet fakti se është vendimi i huaj ai që vihet në ekzekutim nëpërmjet një vendimi njohës të gjykatës shqiptare”*.

65. Në këtë vështrim, Kolegji vlerëson haptazi të pabazuar konkluzionin e gjykatës së apelit për cenimin e parimit *ne bis in idem*, në rastin konkret. Gjithashtu, Kolegji vlerëson se në çështjen objekt gjykimi nuk është vërtetuar se gjendemi as përpara nenit 498/4 të KPP-së, ku parashikohet: *“... Vendimi kundër ekstradimit ndalon dhënien e një vendimi të mëpasshëm në favor të ekstradimit si rezultat i një kërkesë të re të paraqitur për të njëjtat fakte nga i njëjti shtet, përveçse kur kërkesa mbështetet në elemente që nuk kanë qenë vlerësuar nga gjykata...”*. Në rastin konkret, nuk konstatohet që autoritetet shqiptare të drejtësisë të kenë marrë në shqyrtim e aq më pak të kenë disponuar me vendim për ndalimin e ekstradimit të shtetasit Bledar Bedini (përpara paraqitjes së kërkesës objekt shqyrtimi). Rregullimi ligjor i mësipërm, i ka dhënë garanci subjekteve që i nënshtrohen një procedure ekstradimi, se ky i fundit nuk do të lejohet të zbatohet nëse gjykata e ka shqyrtuar më parë të njëjtën kërkesë ekstradimi dhe ka disponuar me refuzim (*vendim kundër ekstradimit*), me kushtin që kërkesa e re t’i referohet të njëjtë person, të njëjtave fakte dhe të jetë bërë nga i njëjti shtet

për të cilin ajo ka disponuar më parë. Duke ju referuar fakteve të sipërcituara ndryshe nga sa është arsyetuar nga gjykata e apelit, Kolegji çmon se në rastin konkret nuk ndodhemi para institutit të gjësë së gjykuar, pasi kërkesa për ekstradim dhe kërkesa për njohjen e vendimit penal të huaj janë dy institute të ndryshme edhe si të tilla gjykimi i njëres kërkesë konkretisht i njohjes së një vendimi penal të huaj nuk mund të përbëjë gjë të gjykuar në lidhje me gjykimin e tjetrës, pra kërkesës për ekstradim ndaj të njëjtit subjekt (individ), për të njëjtin vendim penal të huaj (*të njëjtin qëndrim ka mbajtur Kolegji Penal edhe në raste të tjera, për më tepër shih vendimi nr. 00-2020-473 (4), datë 22.12.2020; vendimi nr. 00-2021-938 (97), datë 16.11.2021*).

66. Në vijim të këtij arsyetimi, Kolegji vlerëson se nuk qëndrojnë as argumentet e parashtruara nga gjykata e apelit, në lidhje me cenimin e parimit të mosdënimit pa ligj referuar nenit 7 të KEDNJ-së, si dhe nenit 29 të Kushtetutës shqiptare apo edhe për cenimin e parimit të sigurisë juridike, si pjesë të rëndësishme të procesit të rregullt gjyqësor. Parimi i ligjshmërisë është sanksionuar në nenin 29, pikat 1 dhe 2, të Kushtetutës: “1. Askush nuk mund të akuzohet ose të deklarohet fajtor për një veprë penale, e cila nuk konsiderohet e tillë me ligj në kohën e kryerjes së saj (nullum crimen sine lege). 2. Nuk mund të jepet një dënim më i rëndë se ai që ka qenë parashikuar me ligj në kohën e kryerjes së veprës penale (nullum poena sine lege).” Ky parim është sanksionuar edhe në nenin 2 të KP-së: “Askush nuk mund të dënohet penalisht për një veprë që më parë nuk është e parashikuar shprehimisht në ligj si krim ose kundërvajtje penale. Askush nuk mund të dënohet me një lloj dhe masë dënimi të paparashikuar në ligj”. Ky është një nga parimet themelore të së drejtës penale dhe duhet interpretuar e aplikuar në mënyrë të tillë që të sigurojë mbrojtje efektive nga procedimet dhe dënimet arbitrare. GJEDNJ-ja në jurisprudencën e saj ka theksuar se, këto parime frymëzohen nga ideja për sigurinë juridike të qytetarëve: pra duhet të jenë të parashikueshme veprat e kundërligjshme dhe sanksionet që jepen për to¹². Ligjshmëria e dënimeve, si dhe ajo e veprave penale është kushti themelor për sigurinë dhe lirinë individuale. Për të garantuar sigurinë juridike të qytetarëve duhet që gjithçka që është e dënueshme e po ashtu edhe dënimet të jenë të parashikueshme¹³.

67. Kolegji, në lidhje me procedurën e ekstradimit vë në dukje se GJEDNJ-ja, në çështjen Rrapo kundër Shqipërisë (aplikimi nr. 58555/10, vendim i datës 25.9.2012) ka argumentuar: “...72. Gjykata pohon se në çështjet e ekstradimit, shënimet diplomatike janë mjete standarde për shtetin që bën kërkesën për të dhënë çdo siguri, të cilën, shteti të cilin i është paraqitur kërkesa, e konsideron të nevojshme për të dhënë miratimin e tij për ekstradim. Gjithashtu, ajo pohon se në marrëdhëniet ndërkombëtare, shënimet diplomatike japin idenë e mirëbesimit. Gjykata mendon se në çështjet e ekstradimit, është me vend që të ketë hamendësime dhe jo siguri të plotë rreth një shteti i cili ka paraqitur kërkesën dhe i cili gjithsesi ka një histori të gjatë respekti për demokracinë, të drejtat e njeriut dhe fuqinë e ligjit, dhe i cili ka marrëveshje të gjata ekstradimi me shtetet kontraktuese (shiko Babar Ahmad dhe të tjerët kundër Mbretërisë së Bashkuar (vendim) nr. 24027/07, 11949/08 dhe 36742/08, § 105, 6 korrik 2010)...”.

68. Në zbatim të parimit të ligjshmërisë, Kolegji vlerëson se gjykatat duhet të analizojnë ekzistencën e kushteve që lejojnë ekstradimin, duke analizuar nëse verifikohet ndonjë ndalim ligjor për ekstradimin e shtetasit të kërkuar, në përputhje me përcaktimet e neneve 490 e 491 të KPP-së. Në rastin konkret, Kolegji vlerëson se vendimmarrja e gjykatës së shkallës së parë është në përputhje me kërkesat e nenit 11, të KP-së, nenit 489/1 të KPP-së, si dhe me kushtet e parashikuara në nenin 32, të ligjit nr. 10193, datë 3.12.2009, “Për marrëdhëniet juridiksionale me autoritetet e huaja në çështjet penale, pasi ekstradimi është parashikuar shprehimisht në marrëveshjet ndërkombëtare në të cilat Republika e Shqipërisë është palë. Gjykata e shkallës së parë, me të drejtë, ka arsyetuar se vendimi penal me të cilin është dënuar dhe kërkohet ekstradimi ndaj shtetasit Bledar Bedini, nuk përmban disponime që vijnë në kundërshtim me parimet e rendit juridik të shtetit shqiptar; nuk rezulton që ky person për të njëjtin fakt të jetë proceduar dhe të jetë dhënë ndonjë vendim penal i formës së prerë në shtetin shqiptar; vendimi është dhënë nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme; nuk ka arsye për të menduar se kanë ndikuar në përfundimin e procesit konsiderata lidhur me racën, fenë apo gjuhën; faktet për të cilat ai është dënuar nga autoritetet italiane të

¹² GJEDNJ, çështja S. W. kundër Mbretërisë së Bashkuar/22 nëntor 1995; çështja Kokkinakis kundër Greqisë/25 maj 1993 etj.

¹³ GJEDNJ, çështja Kafkaris kundër Qipros/12 shkurt 2008.

drejtësisë (importim, mbajtje dhe shitje e lëndëve narkotike të llojit kokainë dhe pjesëmarrje në organizatë kriminale me qëllim importimin, mbajtjen dhe shitjen e narkotikëve) parashikohen si vepra penale në legjislacionin shqiptar në kohën kur janë kryer. Veprat penale për të cilat shtetasi shqiptar Bledar Bedini kërkohet nga autoritetet e drejtësisë italiane, gjenden të parashikuara edhe në dispozitat e KP-së të Republikës së Shqipërisë, në nenet 283/a dhe 333/a të këtij Kodi. Nuk ka asnjë hetim apo gjykim të nisur apo të përfunduar nga autoritetet e drejtësisë shqiptare kundër shtetasit Bledar Bedini për këtë veprë penale. Nuk është në fuqi asnjë amnisti e dhënë nga shteti shqiptar për llojin e veprës penale të dyshuar se ka kryer shtetasi Bledar Bedini. Në gjykim nuk është paraqitur asnjë provë sipas të cilës të rezultojë se nëse do të ekstradohet në Itali, ky shtetas do të jetë objekt persekutimi apo diskriminimi për shkak të racës, fesë, seksit, shtetësisë, gjuhës, bindjeve politike, gjendjes personale a shoqërore ose i dënimeve a trajtimeve të egra, çnjerëzore a poshtëruese, ose i veprimeve që përbëjnë shkelje të një të drejte themelore të njeriut.

69. Në përfundim të kësaj analize, Kolegji vlerëson haptazi të pabazuar argumentin e gjykatës së apelit për cenimin e parimit të mosdënimit pa ligj apo të cenimit të parimit të sigurisë juridike. Fakti që Italia ka bërë rezervë ndaj një dispozite të Protokollit të Katërt shtesë të Konventës “Për Ekstradimin”, nuk do të thotë se ligji nuk ekziston, apo që dënimi i dhënë ndaj shtetasit shqiptar nuk është i parashikuar në ligj. Sipas parimit kushtetues të cituar, ligji penal shqiptar parashikon veprën penale dhe dënimin për faktet që i janë atribuar e për të cilat shtetasi Bledar Bedini është deklaruar fajtor nga gjykata italiane. Pra, sipas parimit të ligjshmërisë *formojnë veprë penale vetëm dhe ekskluzivisht faktet shprehimisht të parashikuara nga ligji si të tilla*. E në këtë drejtim, ligji penal material shqiptar është i qartë dhe konciz, ashtu sikurse edhe ligji procedural penal ofron garanci për personin që kërkohet të ekstradohet, në përputhje me parimet e procesit të rregullt ligjor. Kolegji gjen të pabazuar ligjërisht argumentimin e gjykatës së apelit edhe për cenimin e parimit të sigurisë juridike, argument që nuk gjen asnjë mbështetje në Kushtetutë, në ligj apo në jurisprudencën kushtetuese apo atë të Gjykatës së Lartë.

70. Kolegji konstaton se mbrojtësi i personit të kërkuar ka parashtruar edhe pretendimin se shtetasi Bledar Bedini është gjykuar në Itali në mungesë/*in absentia*, ndërkohë që ekstradimi është lejuar nga gjykata e shkallës së parë pa marrë një garanci të shprehur nga ky shtet (Italia) për rigjykimin e tij. Në lidhje me këtë pretendim që sipas mbrojtjes përbën *shkak më vete refuzues të ekstradimit*, mbështetur në nenin 491/f të KPP-së, sipas të cilit: “*Nuk mund të jepet ekstradimi: ... f). kur personi i kërkuar është dënuar në mungesë, me përjashtim të rastit kur shteti kërkuar jep garanci për rishikimin e vendimit*”, Kolegji vlerëson se nuk ka asnjë argumentim konkret nga ana e mbrojtjes përse shtetasit Bledar Bedini nuk do t’i jepet mundësia e rishikimit të vendimit (nëse do të plotësojë kriteret përkatëse ligjore). Në legjislacionin penal të Republikës së Italisë, është parashikuar instituti i rishikimit të vendimeve, neni 630 i Kodit të Procedurës Penale (italian), sikundër është i parashikuar dhe instituti i rivendosjes në afat (parashikuar nga neni 175 i Kodit italian të Procedurës Penale). Për rrjedhojë, ky argumentim është i pabazuar në ligj. Nga ana tjetër, referuar akteve të përcjella nga autoritetet italiane rezulton se shtetasi shqiptar Bledar Bedini gjatë gjykimit të zhvilluar ndaj tij në Itali është mbrojtur nga mbrojtës të zgjedhur prej tij, të cilët kanë ushtruar edhe të drejtën e ankimit ndaj vendimeve të dhëna ndaj tij, në përputhje me tagrat që vetë personi i kërkuar u ka dhënë.

71. Përfundimisht, në lidhje me zgjidhjen e çështjes, Kolegji vlerëson se rekursi i paraqitur nga Prokuroria pranë Gjykatës së Apelit Tiranë përmban shkaqe nga ato që parashikohen në nenin 432 të KPP-së dhe për rrjedhojë ky rekurs duhet të pranohet. Kolegji çmon se disponimi i gjykatës së shkallës së parë është në përputhje me ligjin e zbatueshëm, e si rrjedhojë vlerëson se duhet prishur vendimi i Gjykatës së Apelit Tiranë, duke u lënë në fuqi vendimi i Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë.

PËR KËTO ARSYE,

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, duke u bazuar në nenin 441, pika 1, shkronja “b”, të Kodit të Procedurës Penale

VENDOSI:

1. Prishjen e vendimit nr. 1242, datë 20.12.2022, të Gjykatës së Apelit Tiranë dhe lënien në fuqi të vendimit nr. 375 akti, datë 14.9.2022, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë.

2. Ky vendimi i njoftohet Prokurorisë së Përgjithshme.

3. Ky vendim është njësues dhe dërgohet për botim në Fletoren Zyrtare.

Tiranë, më datë 22.5.2024.

Kryesues (kundër): Ilir Panda

Anëtarë: Sokol Binaj, Medi Bici, Albana Boksi

Anëtar kundër: Sandër Simoni

MENDIM KUNDËR

Ne, gjyqtarët Ilir Panda dhe Sandër Simoni, anëtarë të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, jemi kundër vendimit të shumicës që shqyrtoi çështjen nr. 70003-00296-00-2023 i regj. themeltar, në procedurën e gjykimit njësues me palë:

KËRKUES: Prokuroria pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë

KUNDËR: Bledar Bedini (Imami)

OBJEKTI: Miratimin e kërkesës për dhënien e pëlqimit për ekstradim nga Shqipëria në Itali të shtetasit shqiptar Bledar Bedini *alias* Bledar Imami.

BAZA LIGJORE: Konventa Evropiane “Për Ekstradimin”, datë 13.12.1957 (ratifikuar me ligjin nr. 8498, datë 10.6.1999) dhe Protokollin e Katërt shtesë të saj, neni 489 e vijues i Kodit të Procedurës Penale të Republikës së Shqipërisë, si dhe nenet 32 e 33, të ligjit nr. 10193, datë 3.12.2009, “Për marrëdhëniet juridiksionale me autoritetet e huaja në çështjet penale”, i ndryshuar me ligjet nr. 100/2012, datë 18.3.2013 dhe nr. 97/2021, datë 7.7.2021.

1. Në këtë vendim, shumica, në përfundim të gjykimit njësues mbi çështjet nëse *dubet të zbatohet parimi i reciprocitetit nga gjykatat në marrëdhëniet juridiksionale me një shtet, i cili ka vendosur rezervë ligjore në normën ndërkombëtare për moszbatimin e saj për çështjet që janë në juridiksionin e atij shteti dhe a dubet të pranojë gjykata kërkesën për ekstradimin e shtetasve shqiptarë, në rast se ndjekja penale apo dënimi janë parashkruar sipas ligjit penal shqiptar drejt një shteti i cili ka vendosur rezervë në normën ndërkombëtare, duke mospranuar kërkesën për ekstradim të shtetasve të tij për shkak se vepra penale ose dënimi është parashkruar sipas ligjit të atij shteti, për çështje që janë në juridiksionin e tij, arriti në përfundimin njësues se:*

- Në marrëdhëniet juridiksionale me një shtet që ka vendosur rezervën ligjore në normën ndërkombëtare për moszbatimin e saj për çështje që janë në juridiksionin e atij shteti, parimi i reciprocitetit dhe zbatimi i tij është një kusht që vlerësohet nga ministri i Drejtësisë, si autoriteti kompetent i shtetit të kërkuar.

- Gjykata vlerëson kushtet për lejimin e ekstradimit, në përputhje me marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Shqipërisë, me Kodin e Procedurës Penale dhe ligjin për marrëdhëniet juridiksionale me jashtë. Gjykata, pranon kërkesën për ekstradimin e shtetasve shqiptarë edhe në rast se ndjekja penale dhe dënimi janë parashkruar sipas ligjit penal shqiptar. Gjykata, në përputhje me nenin 122 të Kushtetutës, zbaton nenin 10, paragrafi i dytë, të Konventës Evropiane “Për Ekstradimin”, ndryshuar me Protokollin e Katërt shtesë të kësaj konvente edhe nëse ndonjë nga shtetet palë në këtë marrëveshje ka vendosur rezervë në normën ndërkombëtare.

2. Ne, si gjyqtarë në pakicë, vlerësojmë se interpretimi njësues që ka bërë shumica nuk është në interpretim të drejtë të nenit 26 të Konventës së Këshillit të Evropës për Ekstradimin dhe dy protokolleve

shtesë, të ratifikuar me ligjin nr. 8322, datë 2.4.1998, Konventës për të Drejtën e Traktateve e ratifikuar me ligjin nr. 8696, datë 23.11.2000, “Për aderimin e Republikës së Shqipërisë në Konventën e Vjenës për të Drejtën e Traktateve”, të neneve 6, 7, 11 të Kodit Penal (në vijim KP), nenit 491, shkronja e) të Kodit të Procedurës Penale (në vijim KPP) dhe nenit 9, të ligjit nr. 10193, datë 3.12.2009, “Për marrëdhëniet juridiksionale me autoritete të huaja në çështjet penale”, në raport me nenin 122 të Kushtetutës, nenin 26 të Konventës së Këshillit të Evropës për Ekstradimin dhe të dy Protokolleve shtesë, ratifikuar me ligjin nr. 8322, datë 2.4.1998, të Kuvendit të Shqipërisë, pika 2, e nenit 10, të Konventës për Ekstradimin, ndryshuar me Protokollin e Katërt shtesë të kësaj Konvente, e ratifikuar me ligjin nr. 117/2013, “Për ratifikimin e Protokollit të Katërt shtesë të Konventës Evropiane të Ekstradimit”, nenit 18 të “Marrëveshjes ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe Republikës së Italisë, si shtesë e Konventës Evropiane për Ekstradimin, të 13 dhjetorit 1957, që ka si qëllim të lehtësojë zbatimin e tyre”, ratifikuar me ligjin nr. 9871, datë 11.2.2008.

3. Në këtë gjykim njësuës çështja për njësim e evidentuar ishte mbi zbatimin e parimit të reciprocitetit në marrëdhëniet juridiksionale të bashkëpunimit gjyqësor me jashtë dhe a është i varur zbatimi i këtij parimi në rastin kur shteti kërkues i ka vënë rezervë normës konventore, me kusht që ai të mos shtrihet ndaj shtetasve të vet dhe as ndaj veprimit të ligjit të vet juridiksional ndaj shtetasve të huaj, nëse shtrihet kjo rezervë ndaj shtetasve shqiptarë e ndaj të cilëve shteti kërkues ka juridiksion zbatimin e ligjit të brendshëm të tij në rastin e parashkrimit të ekzekutimit të dënimit penal dhe cila është përparësi në zbatimin e normës: asaj konventore, marrëveshjeve dypalëshe, ligjit të brendshëm në rastin kur kemi rezervë apo deklaram ndaj normës konventore e kur zbatohet parimi i reciprocitetit.

4. Ne, gjyqtarët në pakicë, nuk jemi dakord me konkludimin se në marrëdhëniet juridiksionale me një shtet që ka vendosur rezervën ligjore në normën ndërkombëtare për moszbatimin e saj për çështje që janë në juridiksionin e atij shteti, parimi i reciprocitetit dhe zbatimi i tij është një kusht që vlerësohet nga ministri i Drejtësisë, si autoriteti kompetent i shtetit të kërkuar, pasi ky përfundim përjashton gjykatat në verifikimin e zbatimit të parimit të reciprocitetit në marrëdhëniet juridiksionale me jashtë. Gjithashtu, ne nuk jemi dakord me përfundimin njësuës të arritur nga shumica, se Gjykata pranon kërkesën për ekstradimin e shtetasve shqiptarë edhe në rast se ndjekja penale dhe dënimi janë parashkruar sipas ligjit penal shqiptar dhe se gjykata, në përputhje me nenin 122 të Kushtetutës, zbaton nenin 10, paragrafi i dytë, të Konventës Evropiane “Për Ekstradimin”, ndryshuar me Protokollin e Katërt shtesë të kësaj konvente edhe nëse ndonjë nga shtetet palë në këtë marrëveshje kanë vendosur rezervë në normën ndërkombëtare. Një konkluzion i tillë ngushton sferën e veprimit të juridiksionit gjyqësor dhe pamundëson ushtrimin e diskrecionit të gjykatave në mbrojtjen e garancive kushtetuese e procedurale të shtetasve të tyre.

5. Mbi këto sentenca njësuëse ne kemi një mendim dhe argumentim tjetër që logjikisht na jep një rezultat krejt tjetër në interpretim të normave konvencionale. Sipas pikës 2, të nenit 39 të Kushtetutës, ekstradimi mund të lejohet vetëm kur është parashikuar shprehimisht në marrëveshjet ndërkombëtare në të cilat Republika e Shqipërisë është palë dhe vetëm me vendim gjyqësor. Koncepti i institutit të ekstradimit, referuar Konventës Evropiane për Ekstradimin dhe KPP-së, konsiston në një nga format e bashkëpunimit ndërkombëtar dhe ka për qëllim dorëzimin e një personi një shteti të huaj për ekzekutimin e një vendimi me burgim ose të një akti që vërteton procedimin e tij për një vepër penale. Nga përmbajtja e neneve 5, 39 dhe 116 të Kushtetutës, si dhe nenit 10 të KPP-së, burimet e së drejtës që rregullojnë ekstradimin në legjislacionin shqiptar janë Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë, marrëveshjet ndërkombëtare shumëpalëshe dhe dypalëshe të ratifikuara, parimet dhe normat e së drejtës ndërkombëtare të pranura, si dhe dispozitat e KP-së dhe të KPP-së.

6. Me ligjin nr. 8322, datë 2.4.1998, shteti shqiptar ka ratifikuar Konventën Evropiane të Ekstradimit (në vijim Konventa) dhe dy protokollet shtesë të saj. Sipas nenit 10 të kësaj Konvente “*ekstradimi nuk akordohet nëse parashkrimi i aktit ose i dënimit hyn në fuqi goftë falë legjislacionit të palës që kërkon, goftë nga ai i palës së kërkuar*”. Protokollin e Katërt shtesë të Konventës Evropiane për Ekstradimin, është ratifikuar me ligjin nr. 117/2013. Në të është ndryshuar neni 10 i saj, duke parashikuar: “1. Ekstradimi nuk miratohet kur ndjekja penale ose dënimi i personit të kërkuar është parashkruar sipas ligjit të palës kërkuese. 2. Ekstradimi nuk refuzohet për

arsye se ndjekja penale ose dënimi i personit të kërkuar do të parashkruhet sipas ligjit të palës së kërkuar.”. Sipas parashikimit të ri të këtij protokolli, merren parasysh ndryshimet që kanë ndodhur sa i përket bashkëpunimit ndërkombëtar në çështjet penale që nga hapja deri në nënshkrimin e Konventës së vitit 1957 dhe veçanërisht dispozitat përkatëse e Konventës së 23 tetorit 1996, që ka të bëjë me ekstradimin ndërmjet shteteve anëtare të Bashkimit Evropian (neni 8).

7. Arsyeja e këtij parashikimi ka të bëjë me atë që pala kërkuuese nuk duhet të kërkojë ekstradimin e një personi, ndjekja ose dënimi i të cilit është i parashkruar. Pala e kërkuar ka detyrimin të shqyrtojë nëse ka një kalim kohe sipas ligjit të palës kërkuuese përpara se të vendosë për ekstradimin. Megjithatë, në mënyrë që të lejojë palën e kërkuar të përmbushë këtë detyrim, pala kërkuuese duhet të sigurojë atë të kërkuar me një deklaratë të motivuar, duke specifikuar arsyet për të cilat nuk ka gabim në përllogaritje të afatit të parashkrimit dhe duke përfshirë dispozitat përkatëse të ligjit të tij. Pala e kërkuar duhet të kërkojë informacion për këtë çështje nga vetë Pala kërkuuese. Pala kërkuuese duhet të japë këtë informacion, së bashku me kërkesën për ekstradim, pa qenë e nevojshme një kërkesë e qartë për këtë qëllim nga pala e kërkuar (*shih nenin 12, paragrafi 2, nënparagrafët “b” dhe “c” të Konventës, ndryshuar nga protokollin aktual*). Për sa i përket ligjit të palës së kërkuar, paragrafi 2, i nenit 10, të modifikuar, parashikon se kalimi i kohës nuk do të shërbejë si bazë për refuzim në parim. Pala e kërkuar ka juridiksion për veprat përkatëse sipas veprës penale të saj ligji (duhet parë pak ky formulim), legjislacioni i tij vendas e ndalon shprehimisht ekstradimin në rast të parashkrimit. Mundësia për ta bërë këtë kushtëzohet me një rezervë për këtë qëllim, bërë në momentin e nënshkrimit ose gjatë depozitimit të instrumentit të ratifikimit, pranimi, miratimit ose aderimit. Kjo rezervë mund të ketë të bëjë ose me një nga dy nënparagrafët, e paragrafit 2 ose të dyja. Rasti i fundit do të lejonte një palë të bënte një tërheqje të pjesshme të rezervës së saj për refuzimin e nënparagrafit “b”, duke ruajtur si më të kufizuar refuzimin e nënparagrafit “a”. Paragrafi 4, synohet të zbatohet vetëm në lidhje me palët që kanë bërë një rezervë sipas paragrafit 3. Parimi i pasqyruar në këtë dispozitë rrjedh nga Rezoluta (75) 12 e Komitetit të Ministrave për zbatimin praktik të Konventës Evropiane mbi Ekstradimin (*shih Raporti Shpjegues i Protokollit të Katërt shtesë të Konventës Evropiane për Ekstradimin Vjenë, - CETS 212 – Ekstradimi (Protokollin i Katërt) 20.IX.2012*).

8. Ekstradimi karakterizohet nga parimi i reciprocitetit, i shprehur në termat se: shteti i kërkuar jep ekstradimin vetëm në rast se shteti kërkuar, në rrethana të ngjashme ose të njëjta ose me palë të kundërta është i detyruar të bëjë të njëjtën gjë. Parimi i reciprocitetit, përveç garantimit të barazisë në marrëdhëniet ndërkombëtare në çështjet penale, ndihmon dhe në standardizimin e ligjeve mbi këtë temë dhe në favorizimin e zhvillimit të një praktike ekstradimi tërësisht konvencionale. Legjislacioni shqiptar nuk parashikon referencë për parimin ligjor të reciprocitetit si kusht në dhënien e ekstradimit. Neni 11 i Kodit Penal parashikon, se: “*Ekstradimi mund të lejohet vetëm kur është parashikuar shprehimisht në marrëveshjet ndërkombëtare në të cilat Republika e Shqipërisë është palë*”. Konventa është miratuar me ligjin nr. 8322, datë 2.4.1998, ka hyrë në fuqi më 24.4.1998 dhe shteti shqiptar nuk ka bërë rezervë apo deklaram për nenin 10 të saj. Paragrafi 3 i nenit 26 të Konventës e lejon një palë të zbatojë rregullin e reciprocitetit në lidhje me palën që ka shfaqur rezervën. Neni 26, paragrafi 3 i Konventës Evropiane të Ekstradimit parashikon, se: “*Një shtet kontraktues nuk mund të kërkojë zbatimin e kësaj dispozite nga një shtet tjetër kontraktues, megjithatë, nëse rezerva e tij është e pjesshme ose e kushtëzuar, ai mund të kërkojë zbatimin e kësaj dispozite për atë që ai vetë e ka pranuar atë*”.

9. Në Kodin shqiptar të Procedurës Penale, në neni 491, shkronja “e” të tij, parashikohet, se: “*Mospranimi i kërkesës për ekstradim*”: “*Nuk mund të jepet ekstradimi: ... e) kur është parashikuar ndjekja penale ose dënimi sipas ligjit të shtetit të kërkuar*”. Ligji për marrëdhëniet juridiksionale me jashtë, në nenin 32 shprehet se: “*ekstradimi i një personi në drejtim të një shteti të huaj lejohet kur plotësohen edhe kushtet e mëposhtme ... Ndjekja penale ose ekzekutimi i dënimit penal nuk janë parashikuar sipas legjislacionit të shtetit kërkuar*”. Për sa i përket parashkrimit, sipas legjislacionit penal shqiptar, parashkrimi i ekzekutimit të dënimit nënkupton humbjen e së drejtës së organeve të ngarkuara me ekzekutimin e dënimit për të ekzekutuar vendimin penal të dënimit, nëse nga dita që vendimi ka marrë formë të prerë dhe deri në momentin e ekzekutimit të vendimit

ka kaluar koha e caktuar nga ligji. Në kreun VIII të Kodit Penal ligjvënësi ka parashikuar një institut më vete, në lidhje me shuarjen e ndjekjes penale, të dënimeve dhe mosekzekutimin e tyre. Brenda kuadrit të këtij instituti janë përfshirë dispozita të veçanta në lidhje me parashkrimin e ndjekjes penale (neni 66 i Kodit Penal); në lidhje me parashkrimin e ekzekutimit të dënimit (neni 68 i Kodit Penal) dhe shuarjen e dënimit ose, sikurse e ka emërtuar vetë ligjvënësi, rehabilitimin (neni 69 i Kodit Penal). Kreu VIII, me titull “Shuarja e ndjekjes penale, të dënimeve dhe mosekzekutimi i tyre”, në nenin 66 të tij, të ndryshuar me ligjin nr. 36, datë 30.3.2017, parashikon se: *“Nuk mund të bëhen ndjekje penale kur nga kryerja e veprës deri në çastin e marrjes së personit si të pandehur kanë kaluar: a) dyzet vjet në rastin e krimeve që parashikojnë dënim me burgim të përjetshëm; b) njëzet vjet për krimet që parashikojnë dënim jo më të ulët se dhjetë vjet burgim ose dënim tjetër më të rëndë; c) dhjetë vjet për krimet që parashikojnë dënim nga pesë gjer në dhjetë vjet burgim; d) pesë vjet për krimet që parashikojnë dënim gjer në pesë vjet burgim ose gjobë; e) tre vjet për kundërvajtjet penale që parashikojnë dënim gjer në dy vjet burgim; dh) dy vjet për kundërvajtjet penale që parashikojnë dënim me gjobë. Veprat penale të kreut II, seksionit I, nenet 76 – 79/c, nuk i nënshtrohen parashkrimit. Neni 67 “Mosparashkrimi i ndjekjes penale” parashikon se: “Nuk i nënshtrohen parashkrimit të ndjekjes penale krimet e luftës dhe ato kundër njerëzimit”. Neni 68 “Parashkrimi i ekzekutimit të dënimit” parashikon se “Vendimi i dënimit nuk ekzekutohet kur nga dita që ka marrë formë të prerë kanë kaluar: a) njëzet vjet për vendimin që përmban dënim pesëmbëdhjetë gjer në njëzetepesë vjet burgim; b) dhjetë vjet për vendimin që përmban dënim pesë gjer në pesëmbëdhjetë vjet burgim; c) pesë vjet për vendime që përmbajnë dënim me burgim gjer në pesë vjet ose dënime të tjera më të lehta”.*

10. Me ligjin nr. 117/2013, “Për ratifikimin e Protokollit të Katërt shtesë të Konventës Evropiane të Ekstradimit”, Republika e Shqipërisë ka ratifikuar Protokollin e Katërt shtesë të Konventës Evropiane të Ekstradimit. Ky ligj është botuar në Fletoren Zyrtare nr. 61, datë 24.4.2013 dhe ka hyrë në fuqi 15 ditë nga botimi në Fletoren Zyrtare. Në nenin 1, “Kalimi i afatit”, të këtij protokollit shtesë, parashikohet se *“Neni 10 i Konventës zëvendësohet me dispozitat e mëposhtme: “Kalimi i afatit 1. Ekstradimi nuk miratohet kur ndjekja penale ose dënimi i personit të kërkuar është parashkruar sipas ligjit të palës kërkuese. 2. Ekstradimi nuk refuzohet për arsye se ndjekja penale ose dënimi i personit të kërkuar do të parashkruhej sipas ligjit të palës së kërkuar. 3. Çdo shtet, në kohën e nënshkrimit ose gjatë depozitimit të instrumentit të tij të ratifikimit, pranimit, miratimit ose aderimit, mund të deklarojë se rezervon të drejtën për të mos zbatuar paragrafin 2: a) Kur kërkesa për ekstradim bazohet në veprat penale për të cilat shteti ka juridiksion sipas ligjit të tij penal; dhe/ose b) Nëse legjislacioni i tij i brendshëm ndalon shprehimisht ekstradimin kur ndjekja penale ose dënimi i personit të kërkuar do të parashkruhej sipas ligjit të tij. 4. Në përcaktimin nëse ndjekja penale ose dënimi i personit të kërkuar do të parashkruhej sipas ligjit të saj, çdo palë që ka bërë një rezervë sipas paragrafit 3 të këtij neni merr në konsideratë, në përputhje me ligjin e saj, çdo akt ose ngjarje që ka ndodhur në palën kërkuese, në masën që aktet ose ngjarjet e të njëjtës natyrë kanë efektin e ndërprerjes ose pezullimit të parashkrimit në palën e kërkuar.”.*

11. Marrëveshja ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe Republikës së Italisë, si shtesë e Konventës Evropiane mbi Ekstradimin e 13 dhjetorit 1957 dhe e Konventës Evropiane për Ndihmën e Juridike për çështjet penale, të 20 prillit 1959, që ka si qëllim të lehtësojë zbatimin e tyre, është bërë në shkurt të vitit 2008, duke hyrë në fuqi në fillim të marsit 2008. Kjo marrëveshje i referohet në mënyrë të veçantë ekstradimit. Në preambulën e saj thuhet se Shqipëria i mbetet deklaramit që ka bërë në depozitimin e instrumentit të ratifikimit të Konventës Evropiane për Ekstradimin, ku deklaronte se: *“Shqipëria refuzon ekstradimin e shtetasve të vet, me përjashtim të rasteve kur është parashikuar ndryshe në marrëveshjet ndërkombëtare në të cilat Shqipëria është palë kontraktuese”.* Neni 18, paragrafi 1, i marrëveshjes me Italinë, titulli “Dispozita lidhur me Ekstradimin e shtetasve, thuhet se: *“Palët Kontraktuese marrin përsipër, në mënyrë të ndërsjellë, të dorëzojnë shtetasit e tyre që ndodhen në ndjekje penale nga njëra prej tyre për kryerjen e veprave penale ose që janë shpallur në kërkim për vuajtjen e dënimit apo të një mase shtrënguese, në përputhje me normat dhe kërkesat e Konventës Evropiane mbi Ekstradimin.”.* Marrëveshja në fjalë nuk parashikon rregullim tjetër mbi ekstradimin, duke i qëndruar besnik në këtë aspekt rregullimeve të Konventës dhe sanksionimit të parimit që ekstradimi do të zbatohet në mënyrë të ndërsjellë në mes të dy shteteve në përputhje me rregullimet e Konventës.

12. Republika e Italisë e ka miratuar Protokollin e Katërt shtesë me ligjin nr. 88, datë 24.7.2019, i cili ka hyrë në fuqi në datën 20.8.2019. Në nenin 3, të titulluar “Deklarata dhe Rezerva”, të këtij ligji, ndër të tjera,

parashikohet se, në momentin e depozitimit të instrumentit të ratifikimit, qeveria vendos rezervën e parashikuar në paragrafin 3, të nenit 10 të Konventës Evropiane të Ekstradimit, të modifikuar nga neni 1 i Protokollit të Katërt shtesë të Konventës Evropiane të Ekstradimit, bërë në Vjenë, më datë 20 shtator 2012. Shteti italian, kur ka depozituar instrumentin e ratifikimit të këtij protokoll, më datë 30 gusht të vitit 2019, ka depozituar edhe rezervën që të mos aplikojë nenin 10/2 të Konventës për Ekstradimin të amenduar me nenin 1 të Protokollit të Katërt shtesë, në rastet kur kërkesa e ekstradimit është bërë për krime për të cilat shteti italian ka juridiksion sipas ligjit të tij penal.

13. Sipas nenit 13, pika 3, të Protokollit të Katërt shtesë, *“Nuk mund të bëhet asnjë rezervë në lidhje me dispozitat e këtij protokoll, me përjashtim të rezervave të parashikuara në nenin 10, paragrafi 3, neni 21, paragrafi 5 i Konventës së ndryshuar nga ky protokoll dhe neni 6, paragrafi 31, i këtij protokoll. Reciprociteti mund të zbatohet për çdo rezervë të bërë.”*. Sa më lart, shteti italian nuk ka paraqitur rezervë për të mos aplikuar nenin 10/2 të Konventës për Ekstradimin, të amenduar me nenin 1 të Protokollit të Katërt shtesë, në rastet kur legjislacioni i tij i brendshëm ndalon shprehimisht ekstradimin, kur ndjekja penale ose dënimi i personit të kërkuar do të parashkruhej sipas ligjit të tij. Paragrafi 3, i nenit 10 të Konventës së sipërpërmendur, të modifikuar si më lart dhe mbi të cilin shteti italian ka vendosur rezervën, parashikon se çdo shtet, në momentin e nënshkrimit apo të depozitimit të instrumentit të ratifikimit, pranimit, aprovimit ose aderimit, mund të deklarojë se rezervon të drejtën të mos aplikojë paragrafin 2. Në paragrafin 2, parashikohet se, ekstradimi nuk mund të refuzohet duke treguar se ndjekja penale apo dënimi janë parashkruar sipas ligjit të shtetit të kërkuar. Duke vendosur rezervë mbi këtë dispozitë, rrjedh se shteti italian, në rastin kur kërkohet të ekstradohen shtetas të tij, do të refuzojë ekstradimin nëse ndjekja penale apo dënimi janë parashkruar sipas legjislacionit të këtij vendi, pra të shtetit italian.

14. Marrëveshja në fjalë nuk parashikon rregullim tjetër mbi ekstradimin duke i qëndruar besnik në këtë aspekt rregullimeve të Konventës dhe sanksionimit të parimit që ekstradimi do të zbatohet në mënyrë të ndërsjellë në mes të dy shteteve, në përputhje me rregullimet e Konventës. Kjo marrëveshje i referohet në mënyrë të veçantë ekstradimit. Në preambulën e saj thuhet se Shqipëria i mbetet deklarimit që ka bërë në depozitimin e instrumentit të ratifikimit të Konventës Evropiane për Ekstradimin ku deklaronte se *“Shqipëria refuzon ekstradimin e shtetasve të vet, me përjashtim të rasteve kur është parashikuar ndryshe në marrëveshjet ndërkombëtare në të cilat Shqipëria është palë kontraktuese”*. Çështja që ka të bëjë me zbatimin e normave të Konventës për Ekstradim lidhet me raportet që krijohen mes Republikës së Italisë dhe asaj të Shqipërisë, për shkak të rezervës së shtetit italian, mbi normën që ndalon refuzimin e ekstradimit mbi argumentin se vepra penale apo dënimi janë parashkruar sipas ligjit italian, për çështje që janë në juridiksionin e atij shteti. Lidhur me zbatimin e parimit të reciprocitetit, evidentohet së pari se prokurorja e apelit nuk përkrahu qëndrimin e gjykatës së shkallës së parë, për zbatimin e tij vetëm në planin politik. Paragrafi 3, i nenit 26 të Konventës e lejon një palë të zbatojë rregullin e reciprocitetit në lidhje me palën që ka shfaqur rezervën.

15. Neni 26, paragrafi 3 i Konventës Evropiane të Ekstradimit parashikon se: *“Një shtet kontraktues nuk mund të kërkojë zbatimin e kësaj dispozite nga një shtet tjetër kontraktues, megjithatë, nëse rezerva e tij është e pjesshme ose e kushtëzuar, ai mund të kërkojë zbatimin e kësaj dispozite për aq sa ai vetë e ka pranuar atë.”*. Në vijim të këtij arsyetimi, Kolegji Penal vlerëson se parimi i reciprocitetit përbën normë të së drejtës, të detyrueshme për t'u zbatuar nga shtetet anëtare të saj. Vetë Konventa është burim i së drejtës dhe gjykata ka detyrimin që ta zbatojë atë, duke garantuar mbi të gjitha respektimin e të drejtave të subjekteve që u nënshtrohen procedurave të ekstradimit. Duke pranuar se parimi i reciprocitetit mes Republikës së Italisë dhe asaj të Shqipërisë, duhet të zbatohet jo vetëm nga ministri i Drejtësisë (qoftë edhe në momentin kur kërkon nëpërmjet prokurorisë që të procedohet me kërkesën e shtetit të huaj që kërkon ekstradimin), por edhe nga gjykata që e shqyrton kërkesën. Referuar këtij parimi të sanksionuar në Konventë, për të bërë një zbatim të drejtë të Konventës, në tërësinë e dispozitave të saj, interpretimi dhe zbatimi i duhur i Konventës Evropiane të Ekstradimit, në raport me shtetin italian, lidhur me parashkrimin e ndjekjes penale apo të dënimit, interpretimi i duhur ligjor do të ishte: shteti shqiptar do të lejojë ekstradimin e shtetasve të tij apo personave të tjerë nga territori i tij ndaj shtetit italian, për aq sa shteti italian e lejon ekstradimin e shtetasve

të tij apo personave të tjerë nga territori i tij. Duke qenë se shteti italian mund ta refuzojë ekstradimin në rast se ndjekja penale apo dënimi janë parashkruar (*përfshirë këtu dhe ndërprerjet, dhe pezullimet sipas legjislacionit të shtetit të kërkuar*) sipas legjislacionit të tij, në bazë të parimit të reciprocitetit, të sanksionuar në Konventë edhe shteti shqiptar do ta refuzojë ekstradimin, në rast se ndjekja penale apo dënimi janë parashkruar sipas legjislacionit të shtetit shqiptar.

16. Edhe sa i përket marrëveshjes ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe Republikës së Italisë, si shtesë e Konventës Evropiane për Ekstradimin, të 13 dhjetorit 1957 dhe e Konventës Evropiane për ndihmë juridike për çështjet penale, të 20 prillit 1959, që ka si qëllim të lehtësojë zbatimin e tyre, të ratifikuar në legjislacionin shqiptar me ligjin nr. 9871, datë 11.2.2008, në pikën 1, të nenit 18 të kësaj marrëveshjeje, parashikohet se “1. *Palët kontraktuese marrin përsipër, në mënyrë të ndërsjellë, të dorëzojnë shtetasit e tyre që ndodhen në ndjekje penale nga njëra prej tyre për kryerjen e veprave penale, ose që janë shpallur në kërkim për vuajtjen e dënimit apo të një mase shtrënguese, në përputhje me normat dhe kërkesat e Konventës Evropiane mbi Ekstradimin.*”. Pra, rezulton se me këtë marrëveshje, shtetet nënshkruese i referohen zbatimit të Konventës Evropiane të Ekstradimit, duke u angazhuar për zbatimin e saj. Kjo Konventë duhet të zbatohet në tërësinë e saj, përfshirë dhe pikën 3, të nenit 26 të saj, që ka të bëjë me parimin e reciprocitetit.

17. Republika e Italisë, si një nga shtetet palë të Konventës Evropiane “Për Ekstradimin”, ka depozituar instrumentin e ratifikimit të Protokollit të Katërt shtesë të Konventës Evropiane të Ekstradimit, së bashku me rezervën, në lidhje me nenin 10, paragrafi i tretë, duke rezervuar të drejtën që të mos e aplikojë nenin 10, paragrafi 2, të Konventës “Për Ekstradimin”, të amenduar me nenin 1, të Protokollit të Katërt shtesë, në rastet kur kërkesa e ekstradimit është bërë për krime për të cilat shteti italian ka juridiksion sipas ligjit të tij penal. Sipas nenit 13, pika 3, të Protokollit të Katërt shtesë, “Nuk mund të bëhet asnjë rezervë në lidhje me dispozitat e këtij protokoll, me përjashtim të rezervave, të parashikuara në nenin 10, paragrafi 3, neni 21 paragrafi 5, i Konventës së ndryshuar nga ky protokoll dhe neni 6, paragrafi 31, i këtij protokoll. Reciprociteti mund të zbatohet për çdo rezervë të bërë. Sa më lart, shteti italian ka paraqitur rezervë për të mos aplikuar nenin 10/2 të Konventës “Për Ekstradimin”, të amenduar me nenin 1, të Protokollit të Katërt shtesë, në rastet kur legjislacioni i tij i brendshëm ndalon shprehimisht ekstradimin, kur ndjekja penale ose dënimi i personit të kërkuar do të parashkruhej sipas ligjit të tij. Legjislacioni penal parashikon se ekstradimi karakterizohet nga parimi i reciprocitetit, i shprehur në termat: shteti i kërkuar jep ekstradimin vetëm në rast se shteti kërkuar, në rrethana të ngjashme ose të njëjta ose me palë të kundërta, është i detyruar të bëjë të njëjtën gjë.

18. Parimi i reciprocitetit, si një nga parimet e së drejtës ndërkombëtare publike, ka gjetur sanksionim në nenin 26 të Konventës Evropiane të Ekstradimit. Në pikën 3, të nenit 26 të Konventës parashikohet se “Një palë kontraktuese që ka formuluar një rezervë në lidhje me një dispozitë konventore, nuk mund të pretendojë që një shtet tjetër të aplikojë këtë dispozitë, përveçse në masën në të cilën ajo vetë e ka pranuar.”. Zbatimit të parimit të reciprocitetit i ka qëndruar besnik dhe Marrëveshja ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe Republikës së Italisë, e cila, në nenin 18, paragrafi 1, titulli “Dispozita lidhur me Ekstradimin e shtetasve” thuhet se: “Palët kontraktuese marrin përsipër, në mënyrë të ndërsjellë, të dorëzojnë shtetasit e tyre që ndodhen në ndjekje penale nga njëra prej tyre për kryerjen e veprave penale, ose që janë shpallur në kërkim për vuajtjen e dënimit apo të një mase shtrënguese, në përputhje me normat dhe kërkesat e Konventës Evropiane mbi Ekstradimin.”.

19. Parimi i reciprocitetit, përveç garantimit të barazisë në marrëdhëniet ndërkombëtare në çështjet penale, ndihmon dhe në standardizimin e ligjeve mbi këtë temë të favorizojnë zhvillimin e një praktike ekstradimi konvencionale. Parimi i reciprocitetit, si një nga parimet e së drejtës ndërkombëtare publike, ka gjetur sanksionim në nenin 26 të Konventës Evropiane të Ekstradimit. Në pikën 3, të nenit 26 të Konventës parashikohet se: “Një palë kontraktuese që ka formuluar një rezervë në lidhje me një dispozitë konventore, nuk mund të pretendojë që një shtet tjetër të aplikojë këtë dispozitë, përveçse në masën në të cilën ajo vetë e ka pranuar.”. Zbatimit të parimit të reciprocitetit i ka qëndruar besnik dhe Marrëveshja ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe Republikës së Italisë, e cila, në nenin 18, paragrafi 1, titulli “Dispozita lidhur me Ekstradimin e shtetasve”, në të cilën parashikohet se “Palët kontraktuese marrin

përsipër, në mënyrë të ndërsjellë, të dorëzojnë shtetasit e tyre që ndodhen në ndjekje penale nga njëra prej tyre për kryerjen e veprave penale ose që janë shpallur në kërkim për vuajtjen e dënimit apo të një mase shtrënguese, në përputhje me normat dhe kërkesat e Konventës Evropiane mbi Ekstradimin. Marrëveshja në fjalë nuk parashikon rregullim tjetër mbi ekstradimin, duke i qëndruar besnik në këtë aspekt rregullimeve të Konventës dhe sanksionimit të parimit që ekstradimi do të zbatohet në mënyrë të ndërsjellë në mes të dy shteteve në përputhje me rregullimet e Konventës. Kjo marrëveshje i referohet në mënyrë të veçantë ekstradimit. Në preambulën e saj thuhet se Shqipëria i mbetet deklarimit që ka bërë në depozitimin e instrumentit të ratifikimit të Konventës Evropiane “Për Ekstradimin” ku deklaronte se, Shqipëria refuzon ekstradimin e shtetasve të vet, me përjashtim të rasteve kur është parashikuar ndryshe në marrëveshjet ndërkombëtare në të cilat Shqipëria është palë kontraktuese.

20. Çështja që ka të bëjë me zbatimin e normave të Konventës “Për Ekstradim”, lidhet me raportet që krijohen mes Republikës së Italisë dhe asaj të Shqipërisë, për shkak të rezervës së shtetit italian, mbi normën që ndalon refuzimin e ekstradimit mbi argumentin se vepra penale apo dënimi janë parashkruar sipas ligjit italian, për çështje që janë në juridiksionin e atij shteti. Lidhur me zbatimin e parimit të reciprocitetit, evidentohet, së pari, se prokuroria e apelit nuk përkrahu qëndrimin e gjykatës së shkallës së parë, për zbatimin tij vetëm në planin politik. Në vijim të këtij arsyetimi, gjykata vlerëson se parimi i reciprocitetit përbën normë të së drejtës, të detyrueshme për t’u zbatuar nga shtetet anëtare të saj. Vetë konventa është burim i së drejtës dhe gjykata ka detyrimin që ta zbatojë atë, duke garantuar mbi të gjitha respektimin e të drejtave të subjekteve, që u nënshtrohen procedurave të ekstradimit, duke pranuar se parimi i reciprocitetit mes Republikës së Italisë dhe asaj të Shqipërisë duhet të zbatohet jo vetëm nga ministri i Drejtësisë (qoftë edhe në momentin, kur kërkon nëpërmjet prokurorisë që të procedohet me kërkesën e shtetit të huaj që kërkon ekstradimin), por edhe nga gjykata që e shqyrton kërkesën. Referuar këtij parimi të sanksionuar në konventë, për të bërë një zbatim të drejtë të Konventës, në tërësinë e dispozitave të saj, interpretimi dhe zbatimi i duhur i Konventës Evropiane të Ekstradimit, në raport me shtetin italian, lidhur me parashkrimin e ndjekjes penale apo të dënimit, do të ishte: shteti shqiptar do të lejojë ekstradimin e shtetasve të tij apo personave të tjerë nga territori i tij ndaj shtetit italian, për aq sa shteti italian e lejon ekstradimin e shtetasve të tij apo personave të tjerë nga territori i tij. Duke qenë se shteti italian mund ta refuzojë ekstradimin në rast se ndjekja penale apo dënimi janë parashkruar (përfshirë këtu dhe ndërprerjet, dhe pezullimet sipas legjislacionit të shtetit të kërkuar) sipas legjislacionit të tij, në bazë të parimit të reciprocitetit, të sanksionuar në Konventë, edhe shteti shqiptar do ta refuzojë ekstradimin, në rast se ndjekja penale apo dënimi janë parashkruar sipas legjislacionit të shtetit shqiptar, prandaj dhe gjykata e gjen pretendimin e mbrojtjes të drejtë dhe të bazuar në të drejtën ndërkombëtare dhe atë të brendshme. Marrëveshja ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe Republikës së Italisë, si shtesë e Konventës Evropiane për Ekstradimin, të 13 dhjetorit 1957 dhe e Konventës Evropiane “Për ndihmë juridike për çështjet penale”, të 20 prillit 1959, që ka si qëllim të lehtësojë zbatimin e tyre, të ratifikuar në legjislacionin shqiptar me ligjin nr. 9871, datë 11.2.2008, në pikën 1, të nenit 18 të kësaj marrëveshjeje, parashikohet se: ... “1. Palët kontraktuese marrin përsipër, në mënyrë të ndërsjellë, të dorëzojnë shtetasit e tyre që ndodhen në ndjekje penale nga njëra prej tyre për kryerjen e veprave penale ose që janë shpallur në kërkim për vuajtjen e dënimit apo të një mase shtrënguese, në përputhje me normat dhe kërkesat e Konventës Evropiane mbi Ekstradimin”.

21. Pra, rezulton se me këtë marrëveshje shtetet nënshkruese i referohen zbatimit të Konventës Evropiane të Ekstradimit, duke u angazhuar për zbatimin e saj. Kjo Konventë duhet të zbatohet në tërësinë e saj, përfshirë dhe pikën 3, të nenit 26 të saj, që ka të bëjë me parimin e reciprocitetit dhe, bazuar në këtë parim, edhe shteti shqiptar nuk duhet të pranojë ekstradimin e shtetasve të vet për të cilat ka juridiksion, si në rastin konkret. Në KPP, në nenin 491 “Mospranimi i kërkesës për ekstradim”, shkronja “ë”, parashikohet se: “Nuk mund të jepet ekstradimi: ... ë) kur është parashkruar ndjekja penale ose dënimi sipas ligjit të shtetit të kërkuar”. Ligji për marrëdhëniet juridiksionale me jashtë, në nenin 32, parashikon se: “... ekstradimi i një personi në drejtim të një shteti të huaj lejohet kur plotësohen edhe kushtet e

mëposhtme: Ndjekja penale ose ekzekutimi i dënimit penal nuk janë parashkruar sipas legjislacionit të shtetit kërkues.”. Sa më sipër trajtuar, gjykata çmon se vendimi për të cilën kërkohet ekstradimi i shtetasit Bledar Bedini *alias* Bledar Imami është parashkruar, pasi, bazuar në parimin e reciprocitetit, shteti shqiptar nuk duhet të pranojë ekstradimin e shtetasve të vet në të njëjtat kushtet për veprat penale për të cilat ka juridiksion. Duke ju rikthyer rastit konkret nëse është vendi që Republika e Shqipërisë të zbatojë reciprocitetin ndaj shtetit kërkues, Republikës së Italisë, gjykata e apelit ka vlerësuar se, për sa kohë në një rast analog, Republika e Italisë do të refuzonte zbatimin e paragrafit të dytë, të nenit 10 të Konventës për Ekstradimin (sipas Protokollit të Katërt), është rasti që të zbatohet parimi i reciprocitetit. Në zbatim të nenit 26 të Konventës Evropiane të Ekstradimit, Republika e Italisë nuk mund të kërkojë zbatimin e kësaj dispozite nga një shtet tjetër kontraktues, për sa kohë që ka ratifikuar me rezervë Protokollin e Katërt.

22. Në kushtet e mësipërme, duke mos zbatuar normën e mësipërme konventore, thirret për zbatim ligji i brendshëm, neni 491, shkronja “ë”, i KPP-së, sipas të cilit përbën kusht ndalues për ekstradimin rasti kur është parashkruar dënimi sipas ligjit të shtetit të kërkuar.

23. Duke ju rikthyer çështjes nëse është vendi që Republika e Shqipërisë të zbatojë reciprocitetin ndaj shtetit kërkues, Republikës së Italisë, ne, gjyqtarët në pakicë, vlerësojmë se për sa kohë në një rast analog, Republika e Italisë do të refuzonte zbatimin e paragrafit të dytë, të nenit 10 të Konventës për Ekstradimin (sipas Protokollit të Katërt), është rasti që të zbatohet parimi i reciprocitetit. Në zbatim të nenit 26 të Konventës Evropiane të Ekstradimit, Republika e Italisë “nuk mund të kërkojë zbatimin e kësaj dispozite nga një shtet tjetër kontraktues”, për sa kohë që ka miratuar me rezervë Protokollin e Katërt. Në kushtet e mësipërme, duke mos zbatuar normën e mësipërme konventore, thirret për zbatim ligji i brendshëm, neni 491, shkronja “ë”, të Kodit të Procedurës Penale, sipas të cilit përbën kusht ndalues për ekstradimin rasti kur është parashkruar dënimi sipas ligjit të shtetit të kërkuar.

24. Gjatë gjykimit në procedurën e njësimi, Kolegji Penal ju drejtua Gjykatës Kushtetuese me kërkesën për papajtueshmërinë e nenit 491, shkronja “ë”, të KPP-së me pikën 39 /2 të Kushtetutës dhe me nenin 10, paragrafi 2 i Konventës për Ekstradimin sepse përmbajnë një parashikim të ndryshëm nga ai që shteti shqiptar ka pranuar me ratifikimin e kësaj Konventë dhe protokolleve shtesë. Gjykata Kushtetuese, me vendimin nr. 46, datë 12.3.2024, ka vendosur moskalimin e çështjes për shqyrtim duke arsyetuar se: “... i takon kësaj të fundit (Gjykatës së Lartë) që në ushtrim të kompetencës së saj kushtetuese, duke zbatuar parimet kushtetuese që janë të detyrueshme në këtë drejtim, të përcaktojë nëse në rastin konkret dispozitat e Konventës nuk janë të vet zbatueshme dhe, më tej, duke arritur në përfundimin se dispozita e vetme e zbatueshme është shkronja “ë” e nenit 491 të KPP, të përcaktojë se nuk ka asnjë interpretim të saj të papajtueshëm me parimet kushtetuese që gjen zbatim.”.

25. Në vijim të këtij interpretimi të rolit të Gjykatës së Lartë, dhe ne, gjyqtarët në pakicë, mendojmë se në këtë rast Kolegji Penal duhej të kishte arritur në konkluzionin se në këtë rast, duke mos zbatuar normën e mësipërme konventore, paragrafit të dytë, të nenit 10 të Konventës për Ekstradimin (sipas Protokollit të Katërt) dispozita e zbatueshme për zbatim është ligji i brendshëm, neni 491, shkronja “ë”, i KPP-së, sipas të cilit përbën kusht ndalues për ekstradimin rasti kur është parashkruar dënimi sipas ligjit të shtetit të kërkuar.

26. Reciprociteti në të drejtën ndërkombëtare është për të zbatuar detyrime apo për të dhënë një të drejtë në të njëjtën masë të marrë përsipër nga subjekte të tjera në raport me atë shtet nënkupton që një shtet, subjekt i së drejtës ndërkombëtare, nuk mund të kërkojë nga një subjekt tjetër zbatimin e një detyrimi apo dhënien e një të drejte të cilën vetë ky i fundit nuk e ka marrë përsipër ta zbatojë. Me termin “*rezervë*”, Konventa e Vjenës për të Drejtën e Traktateve nënkupton “Një deklaratë të njëanshme, pavarësisht se si është shprehur apo emërtuar e bërë nga një shtet, në kohën e nënshkrimit, ratifikimit, pranimi, miratimit ose aderimit të një traktati, me anën të cilit ai synon të përjashtojë ose modifikojë efektet ligjore të dispozitave të caktuara të traktatit në zbatimin e tyre në atë shtet” (shif. Konventa e Vjenës për të Drejtën e Traktateve , ligji nr. 8696, datë 23.11.2000, “Për aderimin e Republikës së Shqipërisë në Konventën e Vjenës për të Drejtën e Traktateve). Rezervat mund të kundërshtohen nga shtetet në rastin kur ato janë të palejueshme

sipas nenit 19 të Traktatit. Në të kundërt pranimi i tyre nënkupton që shteti ka rënë dakord me kushtet e zbatimit të marrëveshjes bazuar në atë rezervë.

27. Në rastet kur gjykatat shqiptare hasin në rezerva të vëna nga shtetet e tjera në marrëveshjen ndërkombëtare, të cilat shërbejnë si bazë ligjore për kërkesa të ardhura nga këto shtete drejt gjykatave shqiptare, së pari, gjykata duhet të kontrollojnë nëse shteti shqiptar ka depozituar ndonjë kundërshtim ndaj rezervës në fjalë dhe, së dyti, të verifikohet efekti juridik i rezervës në raport me shtetet e tjera kontraktuese të cilat nuk kanë vendosur rezervë.

28. Neni 21(1)(b) i Konventës për të Drejtën e Traktateve sanksionon parimin e proporcionalitetit kundrejt shtetit rezervues, kur parashikon se: *“Në rezervën e bërë në lidhje me një palë tjetër në përputhje me nenet 19, 20, 23 (b) modifikon në të njëjtën masë ato dispozita për palën tjetër lidhur me marrëdhëniet e saj në shtetin rezervues.”*. Kjo është në koherencë me atë që parashikon neni 26, paragrafi 3 i Konventës Evropiane të Ekstradimit *“Një shtet kontraktues nuk mund të kërkojë zbatimin e kësaj dispozite nga një shtet tjetër kontraktues, megjithatë, nëse rezerva e tij është e pjesshme ose e kushtëzuar, ai mund të kërkojë zbatimin e kësaj dispozite për aq sa ai vetë e ka pranuar atë”*. Pra, në interpretim të këtyre dispozitave, një rezervë funksionon në mënyrë reciproke ndërmjet shtetit rezervues dhe çdo palë, në mënyrë që të modifikojë traktatin për të dy në marrëdhëniet e tyre të ndërsjella në masën e dispozitave për të cilat vendoset rezerva. Parimi i zbatimit të proporcionalitetit në marrëdhëniet mes shteteve në rastin e rezervave bazohet në *“common sense”*. Kjo nënkupton se, në momentin që rezerva pranohet, kjo mund të invokohet si nga shteti rezervues ashtu dhe nga çdo shtet tjetër palë në marrëveshjen shumëpalëshe. Rrjedhimisht, shteti rezervues lirohet jo vetëm nga zbatimi i dispozitës që i referohet rezerva, por njëkohësisht humbet të drejtën të kërkojë nga shtetet që kanë pranuar rezervën që të zbatojë dispozitën e traktatit të cilës i referohet rezerva. Nga ana tjetër, shtetet e tjera kontraktuese, gjithashtu, lirohen nga detyrimi për të zbatuar dispozitën që i referohet rezerva, në raportet e tyre me shtetin rezervues.

29. Ne, gjyqtarët në pakicë, vlerësojmë se për pyetjen e parë të shtruar për njësim, përgjigja njësuere duhej të ishte:

“Gjykatat duhet të zbatojnë parimin e reciprocitetit në marrëdhëniet juridiksionale me një shtet, i cili ka vendosur rezervë ligjore, të pranuar nga shteti shqiptar, në normën ndërkombëtare për moszbatimin e saj për çështjet që janë në juridiksionin e atij shteti.”

30. Në lidhje me pyetjen e dytë të shtruar për njësim, ajo ka të bëjë me interpretimin e drejtpërdrejtë të nenit 10 të Konventës, i modifikuar me Protokollin e 4, në nenin 1 të tij. Ndryshe nga Konventa, Protokollin e 4 të Katërt shtesë akordon imunitet kundrejt ekstradimit vetëm në rastin kur vepra ose dënimi është parashkruar sipas ligjit të palës së kërkuar. Megjithatë, paragrafi 3, i nenit 1 të Protokollit të Katërt shtesë parashikon të drejtën e çdo shteti që të formulojë rezerva. Rezulton se shteti shqiptar as nuk ka përfutur nga e drejta për të formuluar rezerva dhe as nuk ka kundërshtuar ndonjë rezervë të formuluar nga shtete të ndryshme palë në Protokollin e Katërt shtesë. Në këto kushte duhet vendosur reciprociteti *vis-a-vis* me shtete të cilët kanë formuluar rezervë ndaj zbatimit të nenit 1(2) të Protokollit të Katërt shtesë. Në praktikë, efekti i rezervës passjell zbatimin nga ana e gjykatave shqiptare në raport me marrëdhëniet juridiksionale me shtetet rezervuese, të nenit 10 të Konventës, duke konsideruar kështu si kriter refuzues të ekstradimit, parashkrimin e ndjekjes së veprës penale dhe dënimit, si në bazë të legjislacionit të palës së kërkuar ashtu dhe në bazë të atij të palës kërkuese. Ndërkohë, neni 1 i Protokollit vazhdon të jetë operativ në raport me shtetet të cilat nuk kanë formuluar rezervë. Në këtë rast vlen parashikimi i nenit 13(5) të Protokollit të Katërt shtesë, sipas të cilit *“reciprociteti mund të zbatohet për çdo rezervë të bërë”*. Zbatimi i parimit të reciprocitetit mund të bëhet automatikisht.

31. Pyetja tjetër që shtrohet, ka të bëjë me interpretimin e nenit 491(ë) të KPP-së, i cili parashikon se, si pasojë e ratifikimit të Protokollit të Katërt shtesë, vetëm parashkrimin në bazë të ligjit të shtetit të kërkuar. Pra, a mundet gjykata të refuzojë kërkesën për ekstradim nëse ndjekja penale ose dënimi janë parashkruar sipas legjislacionit të shtetit kërkuar, në mungesë të një parashikimi të tillë në nenin 491 të KPP. Përgjigja është pozitive, pasi, në bazë të nenit 122(2) të Kushtetutës, marrëveshjet ndërkombëtare

të ratifikuara me ligj kanë epërsi mbi ligjet e vendit që nuk pajtohen me to. Ato zbatohen në mënyrë të drejtpërdrejtë përveç rasteve kur nuk janë të vetëzbatueshme. Edhe nëse neni 10 i Konventës nuk do të kishte status hierarkik më të lartë se ligjet e vendit, përsëri duhet të zbatohet si pasojë e parimit *lex mitior* (zbatimi i legjislacionit më të favorshëm për të gjykuarin në të drejtën penale). Në bazë të parimit themelor të reciprocitetit, shteti kërkues nuk ka të drejtë t'i kërkojë shtetit shqiptar zbatimin e nenit 1 të Protokollit të Katërt shtesë. Si rrjedhojë, pranimi nga ana e gjykatave shqiptare të kërkesës për ekstradim të shtetasve shqiptarë do të sillte shkeljen e së drejtës ndërkombëtare dhe penalizmin padrejtësisht si të shtetit shqiptar në arenën ndërkombëtare, ashtu dhe të shtetasve shqiptarë të cilëve ju mohohet një e drejtë e cila i akordohet shtetasve të shtetit rezervues.

32. Sa i përket çështjes nëse Republika e Shqipërisë ka apo jo juridiksion mbi rastin, në kushtet kur çështja është gjykuar me vendim përfundimtar të gjykatës italiane, ne, gjyqtarët në pakicë, arsyetojmë se parimi i mos gjykimit dy herë për të njëjtën vepër penale është parashikuar në Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë (neni 34). Kushtetuta përcakton parimet bazë të së drejtës, ndaj ligjet e tjera, përfshirë Kodin Penal, duhet të përmbajnë norma që pajtohen me të ose zbatimi i tyre do të duhet të kryhet në përputhje me këto parime bazë (shih edhe nenin 1/a të Kodit Penal). Nën këtë frymë edhe neni 6 i Kodit Penal që, ndërsa pranon veprimin e ligjit penal në hapësirë, e shtrin zbatimin edhe për veprat penale që kryhen nga shtetasit shqiptarë jashtë territorit të vendit, por për sa kohë që ndaj tij nuk është dhënë një vendim përfundimtar nga gjykata e huaj, përbën një rregullim që garanton respektimin e këtij parimi. Megjithatë, kjo dispozitë nuk duhet parë dhe lexuar e shkëputur nga normat e tjera të së drejtës penale, që për shtetasit e mësipërm parashikojnë një tjetër regjim të zbatimit të ligjit, sikurse është ai i njohjes së vendimit penal të huaj. Në nenin 10 të Kodit Penal, parashikohet se vendimet penale të dhëna ndaj shtetasve shqiptarë nga një gjykatë e huaj mund të njihen, brenda kufijve të ligjit shqiptar, në Republikën e Shqipërisë.

33. Këto norma të së drejtës materiale nuk mund të gjejnë zbatim, pa konsideruar edhe organet që ushtrojnë detyrat dhe përgjegjësitë për ndjekjen penale dhe gjykimin penal. Parë në harmoni me njëra-tjetrën, organet e drejtësisë penale shqiptare kanë të drejtën të fillojnë ndjekjen penale, si dhe gjykimin e një shtetasi shqiptar për një vepër të kryer jashtë shtetit, për sa kohë që nuk verifikohet se, për të njëjtin fakt, ai është gjykuar nga gjykatë e huaj me vendim përfundimtar. Dhënia e një vendimi të tillë do të përbënte pengesë që një procedim (hetim apo gjykim) i filluar, të vijonte. Kjo nuk do të thotë se shteti shqiptar pushon së pasuri pushtet dhe juridiksion mbi shtetasin e vet, të dënuar nga gjykata e huaj. Juridiksioni penal, në këtë rast, ushtrohet nëpërmjet procedurës së njohjes së vendimit të gjykatës së huaj, çka do të thotë se mbi shtetasin shqiptar vijon të zbatohet ligji penal shqiptar.

34. Dispozitat e Kodit Penal janë të detyrueshme për t'u zbatuar edhe në këtë procedure, lidhur me respektimin e parimeve, ekzistencës së një fakti penalisht të dënueshëm sipas këtij Kodi apo edhe caktimit të dënimit që duhet të vuhet në Republikën e Shqipërisë. Nisur nga sa më sipër, Kolegji Penal arrin në përfundimin se ushtrimi i juridiksionit penal mbi shtetasit shqiptar që kryejnë vepra penale jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë ushtrohet në dy mënyra: 1. nëpërmjet zbatimit të drejtpërdrejtë të ligjit penal, sipas dispozitave procedurale që rregullojnë ushtrimin e ndjekjes penale dhe gjykimit penal; 2. Nëpërmjet njohjes së vendimit penal të huaj, në përputhje me dispozitat procedurale penale, që rregullojnë këtë çështje (neni 512 e vijues i Kodit të Procedurës Penale). Referuar normës konventore që përcakton "*parashkrimin e dënimit penal sipas ligjit të shtetit të kërkuar*" për çështje që janë në juridiksionin e tij, për të cilën Italia ka bërë rezervë, kjo rezervë praktikisht do të mbetej pa efekt, nëse do të pranohej se në çdo rast kur dënimi penal është parashkruar në Republikën e Italisë si shtet i kërkuar, ky fundit nuk do të kishte juridiksion dhe, për rrjedhojë, nuk do të shtrohej fare për diskutim çështja e parashkrimit. Në fakt duhet të jetë e kundërta, pasi në parim, një normë duhet të interpretohet dhe zbatohet vetëm kur ajo është e aftë të sjellë efekte juridike. Çdo qëndrim i ndryshëm do ta linte normën pa zbatim, çka nuk është qëllimi i Konventës.

35. Sa sipër, ne, gjyqtarët e pakicës, vlerësojmë se, për pyetjen e dytë njësuere përgjigja duhet të jetë: **"Gjykatat e refuzojnë kërkesën për ekstradimin e shtetasve shqiptarë, në bazë të nenit 10 të**

Konventës Evropiane për Ekstradimin, duke mospranuar kërkesën për ekstradimin e shtetasve të tij në rast se ndjekja penale apo dënimi janë parashkruar sipas ligjit penal shqiptar, drejt një shteti i cili ka vendosur rezervë në normën ndërkombëtare, për shkak se vepra penale ose dënimi nuk është parashkruar sipas ligjit të atij shteti, për çështje që janë në juridiksionin e tij.”

Në lidhje me zgjidhjen e çështjes konkrete:

36. Lidhur me zgjidhjen e çështjes konkrete, ne, gjyqtarët në pakicë, e vlerësojmë se është i drejtë vendimi i Gjykatës së Apelit Tiranë për refuzimin e ekstradimit dhe, si i tillë, Kolegji duhej të kishte vendosur sipas përgjigjeve njëseuese që kemi argumentuar ne dhe për zgjidhjen e rastit konkret sipas nenit 441, paragrafi 1, shkronja “e” të KPP-së, lënien në fuqi të vendimit të Gjykatës së Apelit Tiranë.

37. Arrihet në këtë konkluzion pasi, në zbatim të pikës 1/b, të nenit 54 të ligjit “Për marrëdhëniet juridiksionale me autoritetet e huaja në çështjet penale”, ekzekutimi i dënimit është parashkruar. Që një vendim penal i huaj të sjellë pasojat që burojnë në pjesën urdhëruese të tij kërkohet, midis të tjerave, që jo vetëm vepra penale që është kryer të jetë njëkohësisht e dënueshme nga legjislacionet penale të shteteve palë në një marrëveshje, por edhe që dënimi të jetë njëkohësisht i ekzekutueshëm dhe jo i parashkruar, si nga shteti kërkues, ashtu dhe nga shteti i kërkuar. Parashkrimin e ekzekutimit të vendimit të dënimit, ligjvënësi e ka parashikuar si rrethanë penguese, jo vetëm për sa i përket ekzekutimit, por edhe njohjes së një vendimi penal të huaj dhe lejit të ekstradimit. Neni 54 i ligjit “Për marrëdhëniet juridiksionale me autoritetet e huaja në çështjet penale”, i titulluar: Kërkesat për njohjen dhe ekzekutimin e vendimeve penale të huaja, në pikën “b” të tij parashikon se: Përveç kushteve të parashikuara në nenin 514 të KPP-së, vendimi penal i huaj njihet dhe ekzekutohet edhe kur plotësohen kushtet e mëposhtme: b) ekzekutimi i vendimit të dënimit në bazë të legjislacionit të brendshëm nuk është parashkruar. Për sa i përket parashkrimit të ekzekutimit të një vendimi dënimi, Kodi Penal i Republikës së Shqipërisë, në nenin 68 të tij, parashikon se vendimi i dënimit nuk ekzekutohet kur nga dita që vendimi ka marrë formë të prerë, kanë kaluar dhjetë vjet për vendimin që përmban dënimin nga pesë gjer në pesëmbëdhjetë vjet burgim.

38. Në rastin konkret, vendimi nr. 10235/2001, datë 9.7.2004, i Gjykatës së Shkallës së Parë Milano, Itali, i ndryshuar pjesërisht me vendimin nr. 2858/2005, datë 13.6.2005, të Gjykatës së Apelit Milano, Itali, i cili është bërë përfundimtar më datë 13.1.2009, të drejtën për t’u ekzekutuar nga organet kompetente të shtetit shqiptar sipas KPP-së të Republikës së Shqipërisë, e ka pasur deri në datën 13.1.2019. Pas datës 13.1.2019, dënimi prej 10 vjetësh burgim konsiderohet i shuar për shkak të parashkrimit të së drejtës për ekzekutimin e vendimit që përmban dënimin e mësipërm.

39. Me vendim gjyqësor të formës së prerë nr. 957, datë 9.7.2019, të Gjykatës së Apelit Tiranë, është konstatuar se ekzekutimi i dënimit të dhënë nga gjykata italiane është parashkruar sipas ligjit shqiptar, ndaj ky fakt përbën arsyen, për të cilën gjykata e apelit ka arritur në përfundimin se vendimi i gjykatës së shkallës së parë është marrë në interpretim dhe zbatim të gabuar të ligjit dhe ekstradimi i shtetasit shqiptar Bledar Bedini *alias* Bledar Imami, nga Republika e Shqipërisë në Republikën e Italisë, nuk duhej të miratohej.

40. Ne, gjyqtarët në pakicë, çmojmë të drejtë arsyetimin e Gjykatës së Apelit, në lidhje me pretendimin e ngritur në ankim dhe në gjykimin në apel të mbrojtjes. Në analizë të këtij pretendimi, gjykata, pasi ka konstatuar se sipas vërtetimit nr. 6330/1 prot., datë 25.11.2022, të Gjykatës së Lartë, ku citohet se, nga verifikimet në sistemin elektronik të menaxhimit të çështjes është në fazë studimi çështja penale nr. 69403-00901-00-2019 akti, datë regjistrimi 30.9.2002, me kërkues Prokuroria pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, me objekt njohjen e vendimit penal të huaj nr. 2858/2005, datë 13.6.2005, të Gjykatës së Apelit Milano, mbi dënimin e shtetasit shqiptar Bledar Imami *alias* Bedini për veprën penale “Trafikim të lëndëve narkotike në bashkëpunim” çmon se ka një përplasje kërkesash dhe vendimesh penale, në lidhje me të dënuarin dhe, në kushtet kur për njohjen e vendimit penal të huaj nuk ka një vendim përfundimtar, organi i akuzës nuk mund të pretendojë ekzekutimin e ekstradimit pa u njohur vendimi penal i huaj nga gjykimi në Gjykatën Lartë (kjo kërkesë është rrëzuar me vendimin nr. 957, datë 9.7.2019, të Gjykatës së Apelit Tiranë).

41. Për sa kohë ekziston mundësia ligjore që Gjykata e Lartë, mbi bazën e rekursit të prokurorisë mund të ndryshojë vendimin nr. 957, datë 9.7.2019, të Gjykatës së Apelit Tiranë, vlerësohet se kërkesa për njohje vendimi penal ndaj shtetasit shqiptar Bledar Imami *alias* Bedini nuk është shqyrtuar nga një vendim përfundimtar dhe i pandryshueshëm. Në rastin në shqyrtim, rezulton qartë se shteti italian nuk ka paraqitur më herët kërkesën për ekstradim të shtetasit shqiptar Bledar Imami *alias* Bedini, duke zgjedhur të kërkojë njohjen e vendimit dhe dënimit penal në Republikën e Shqipërisë. Kjo ishte kërkesa që u shqyrtua nga gjykata shqiptare dhe që u refuzua. Në atë proces, gjykatës as nuk iu paraqit dhe ajo as nuk shqyrtoi një kërkesë për ekstradim, që të vlerësonte nëse ishte apo jo e pranueshme. Pra, konstatohet se, njëkohësisht, në gjykatat shqiptare shqyrtohen dhe gjykohen dy kërkesa (njohje vendimi penal të huaj dhe kërkesë për ekstradim) për të njëjtin fakt, ndaj të njëjtit shtetas shqiptar, me të njëjtin shtet kërkuar.

42. Në analizë të sa më lartë, ne, gjyqtarët në pakicë, vlerësojmë se cenohet parimi i mos gjykimit dy herë për të njëjtën vepër penale, që është i parashikuar në Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë (neni 34). Kushtetuta përcakton parimet bazë të së drejtës, ndaj ligjet e tjera, përfshirë KP-në, duhet të përmbajnë norma që pajtohen me të ose zbatimi i tyre do të duhet të kryhet në përputhje me këto parime bazë (shih edhe nenin 1/a të KP-së). Nën këtë frymë edhe neni 6 i KP-së që, ndërsa pranon veprimin e ligjit penal në hapësirë, e shtrin zbatimin edhe për veprat penale që kryhen nga shtetasit shqiptarë jashtë territorit të vendit, por për sa kohë që ndaj tij nuk është dhënë një vendim përfundimtar nga gjykata e huaj, përbën një rregullim, që garanton respektimin e këtij parimi. Megjithatë, kjo dispozitë nuk duhet parë dhe lexuar e shkëputur nga normat e tjera të së drejtës penale, që për shtetasit e mësipërm, parashikojnë një tjetër regjim të zbatimit të ligjit, sikurse është ai i njohjes së vendimit penal të huaj.

43. Në nenin 10 të KP-së, parashikohet se vendimet penale të dhëna ndaj shtetasve shqiptarë nga një gjykatë e huaj mund të njihen, brenda kufijve të ligjit shqiptar, në Republikën e Shqipërisë. Këto norma të së drejtës materiale nuk mund të gjejnë zbatim, pa konsideruar edhe organet që ushtrojnë detyrat dhe përgjegjësitë për ndjekjen penale dhe gjykimin penal. Parë në harmoni me njëra-tjetrën, organet e drejtësisë penale shqiptare kanë të drejtën të fillojnë ndjekjen penale, si dhe gjykimin e një shtetasi shqiptar për një vepër të kryer jashtë shtetit, për sa kohë që nuk verifikohet se, për të njëjtin fakt, ai është gjykuar nga një gjykatë e huaj me vendim përfundimtar. Dhënia e një vendimi të tillë do të përbënte pengesë që një procedim (hetim apo gjykim) i filluar, të vijonte. Kjo nuk do të thotë se shteti shqiptar pushon së pasuri pushtet dhe juridiksionin mbi shtetasin e vet, të dënuar nga gjykata e huaj. Juridiksioni penal, në këtë rast, ushtrohet nëpërmjet procedurës së njohjes së vendimit të gjykatës së huaj, çka do të thotë se mbi shtetasin shqiptar vijon të zbatohet ligji penal shqiptar. Dispozitat e KP-së janë të detyrueshme për t'u zbatuar edhe në këtë procedurë, lidhur me respektimin e parimeve, ekzistencës së një fakti penalisht të dënueshëm sipas këtij Kodi apo edhe caktimit të dënimit që duhet të ekzekutohet në Republikën e Shqipërisë. Nisur nga sa më sipër, Gjykata e Apelit ka arritur në përfundimin se ushtrimi i juridiksionit penal mbi shtetasit shqiptarë që kryejnë vepra penale jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë ushtrohet në dy mënyra: 1. Nëpërmjet zbatimit të drejtpërdrejtë të ligjit penal, sipas dispozitave procedurale që rregullojnë ushtrimin e ndjekjes penale dhe gjykimin penal; 2. Nëpërmjet njohjes së vendimit penal të huaj, në përputhje me dispozitat procedurale penale, që rregullojnë këtë çështje (nenet 512 e vijues të KPP-së). Si përfundim, Gjykata e Apelit ka vlerësuar se pretendimi i prokurorisë se ligji penal shqiptar nuk mund të zbatohet ndaj shtetasit Bledar Bedini *alias* Bledar Imami, është i pabazuar. Ligji shqiptar penal zbatohet ndaj këtij shtetasi dhe shteti shqiptar ka zgjeruar juridiksionin mbi këtë çështje për efekt të kërkesës për njohje.

44. Nga përmbajtja e nenit 512 e vijues të KPP-së, ne vlerësojmë se njohja e vendimit penal të huaj është parakushti themelor në mënyrë që vendimi të prodhojë pasoja juridike në rendin juridik shqiptar. Me njohjen e një vendimi penal të huaj nuk kemi të bëjmë me një vendim të gjykatës shqiptare që vihet në ekzekutim, por me një vendim të një gjykate të huaj që ekzekutohet në përputhje me legjislacionin shqiptar dhe që është një zgjerim i juridiksionit të autoritetit gjyqësor të huaj në Shqipëri, i cili përfundon mbas njohjes dhe ekzekutimit të tij në Shqipëri (qëndrim i mbajtur edhe nga Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë në vendimin njësores nr. 154, datë 15.4.2000). Kjo është dhe arsyeja që fillimisht është

kërkuar njohja e vendimit të dënimit ndaj shtetasit shqiptar Bledar Imami *alias* Bedini nga ana e autoriteteve gjyqësore italiane.

45. Në eventualitetin e sipërcituar, të pranimi të kërkesës për ekstradim, në kushtet kur për të njëjtin fakt është refuzuar më parë kërkesa për njohjen e vendimit penal të huaj ndaj shtetasit shqiptar Bledar Imami *alias* Bedini, bie ndesh formalisht edhe me parimin e mos dënimit pa ligj që parashikohet në nenin 7 të Konventës Evropiane të të Drejtave të Njeriut (KEDNJ) dhe në nenin 29 të Kushtetutës Shqiptare, dhe është pjesë e rëndësishme e procesit të rregullt gjyqësor, së bashku me parimin e mos dënimit dy herë për të njëjtin fakt (*ne bis in idem*). Neni 29 i Kushtetutës parashikon se: “1. Askush nuk mund të akuzohet ose të deklarohet fajtor për një veprë penale, e cila nuk konsiderohej e tillë me ligj në kohën e kryerjes së saj, me përjashtim të veprave, të cilat në kohën e kryerjes së tyre, përbënin krime lufte ose krime kundër njerëzimit sipas së drejtës ndërkombëtare. 2. Nuk mund të jepet një dënim më i rëndë se ai që ka qenë parashikuar me ligj në kohën e kryerjes së veprës penale. 3. Ligji penal favorizues ka fuqi prapavepruese”. Ndërkohë, neni 7 i KEDNJ-së parashikon se: “1. Askush nuk mund të dënohet për një veprim ose një mosveprim, që në momentin kur është kryer nuk përbënte veprë penale, sipas të drejtës së brendshme ose ndërkombëtare. Po ashtu, nuk mund të jepet një dënim më i rëndë se ai që ishte i zbatueshëm në momentin kur është kryer vepra penale. 2. Ky nen nuk do të ndikojë mbi gjykimin dhe dënimin e një personi për një veprim ose mosveprim, i cili, në momentin kur është kryer, quhej veprë penale sipas parimeve të përgjithshme të së drejtës, të njohura nga kombet e qytetëruara.”. Në çdo rast, njohja e vendimit penal të huaj është një institut i së drejtës procedurale penale që ka karakterin substancial të dënimit penal, jo vetëm duke pasur parasysh kualifikimin e tij formalisht si të tillë, por edhe duke pasur parasysh kufizimet e mëdha të të drejtave dhe lirive themelore të njeriut që kufizohen në momentin e njohjes së vendimit penal të huaj nga gjykata shqiptare. Në këtë kuptim, nuk mund të pranohet kërkesa për ekstradim në kushtet kur për të njëjtin fakt është refuzuar më parë kërkesa për njohjen e vendimit penal të huaj ndaj shtetasit shqiptar, pasi bie ndesh me qëllimin e nenit 29 të Kushtetutës dhe nenit 7 të KEDNJ-së, krijon efektet ekuivalente dhe materiale të një dënimit penal pa ligj, si dhe bie ndesh edhe me parimin e mos dënimit dy herë për të njëjtin fakt (*ne bis in idem*).

Tiranë, më 22.5.2024.

GJYQTAR: Ilir Panda, Sandër Simoni